

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ
KIRIKKALE VALİLİĞİ
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ İL MÜDÜRLÜĞÜ**

**KIRIKKALE İLİ 2024 YILI ÇEVRE DURUM
RAPORU**

HAZIRLAYAN:
ÇED ve ÇEVRE İZİNLERİ ŞUBE MÜDÜRLÜĞÜ

KIRIKKALE - 2025

İÇİNDEKİLER

Sayfa

GİRİŞ	1
A. HAVA	4
A.1. HAVA KALİTESİ.....	4
A.2. HAVA KALİTESİ ÜZERİNE ETKİ EDEN KİRLLETİCİLER	9
A.3. HAVA KALİTESİNİN KONTROLÜ KONUSUNDAKİ ÇALIŞMALAR	11
A.3.1. Temiz Hava Eylem Planları	11
A.4. ÖLÇÜM İSTASYONLARI	12
A.5. ÇEVRESEL GÜRÜLTÜ	14
A.6. İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ EYLEM PLANI ÇERÇEVESİNDE YAPILAN ÇALIŞMALAR	15
A.7. ULAŞIM VE HAREKETLİLİK	15
A.8 SONUÇ VE DEĞERLENDİRME.....	16
B. SU VE SU KAYNAKLARI	17
B.1. İLİN SU KAYNAKLARI VE POTANSİYELİ	17
B.1.1.2. Doğal Göller, Göletler ve Rezervuarlar.....	17
B.1.2. Yeraltı Suları.....	17
B.1.2.1. Yeraltı Su Seviyeleri	18
B.2. SU KAYNAKLARININ KALİTESİ	18
B.3. SU KAYNAKLARININ KİRLİLİK DURUMU	18
B.3.1. Noktasal kaynaklar	18
B.3.1.1. Endüstriyel Kaynaklar	18
B.3.1.2. Eysel Kaynaklar	19
B.3.2. Yayılı Kaynaklar	20
B.3.2.1. Tarımsal Kaynaklar	20
B.3.2.2. Diğer	20
B.4. DENİZLER	20
B.5. SEKTÖREL SU KULLANIMLARI VE YAPILAN SU TAHSİSLERİ	20
B.5.1. İçme ve Kullanma Suyu.....	20
B.5.1.1 Yüzeysel su kaynaklarından kullanılan su miktarı ve içme suyu arıtım tesisi mevcudiyeti	20
B.5.1.2. Yeraltı su kaynaklarından temin edilen su miktarı ve içme suyu arıtım tesisi mevcudiyeti	22
B.5.1.3. İçme Suyu temin edilen kaynağın adı, mevcut durumu, potansiyeli vb.	22
B.5.2. Sulama.....	22
B.5.2.1. Salma sulama yapılan alan ve kullanılan su miktarı	22
B.5.2.2. Damla, yağmurlama veya basınçlı sulama yapılan alan ve kullanılan su miktarı	22
B.5.3. Endüstriyel Su Temini	22
B.5.4. Enerji Üretimi Amacıyla Su Kullanımı	23
B.5.5. Rekreatiyonel Su Kullanımı	23
B.6. ÇEVRESEL ALTYAPI	23
B.6.1. Kentsel Kanalizasyon Sistemi ve Atıksu Arıtma Tesisi Hizmetleri.....	23
B.6.2. Organize Sanayi Bölgeleri ve Münferit Sanayiler Atıksu Altyapı Tesisleri.....	26
B.6.3. Düzenli Depolama Tesislerinde Oluşan Sızıntı Sularının Yönetimi	26
B.6.4. Arıtılmış Atıksuların Yeniden Kullanılması veya Bertarafı	27
B.7. TOPRAK KİRLİLİĞİ VE KONTROLÜ.....	28
B.7.1. Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahalar.....	28
B.7.2. Arıtma Çamurlarının Yönetimi	28
B.7.3. Madencilik faaliyetleri ile bozulan arazilerin doğaya yeniden kazandırılmasına ilişkin yapılan çalışmalar	29
B.7.4. Tarımsal Faaliyetler İle Oluşan Toprak Kirliliği	29
B.8. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME.....	30

C. ATIK	32
C.1. BELEDİYE ATIKLARI	32
C.2. HAFRİYAT TOPRAĞI, İNŞAAT VE YIKINTI ATIKLARI	34
C.3. SIFIR ATIK YÖNETİMİ.....	35
C.3.1. Eğitimler.....	35
C.3.2. Atık Getirme Merkezleri	35
C.3.3. Temel seviye Sıfır Atık Belgesi Alan Bina/Yerleşke Sayısı.....	35
C.4. AMBALAJ ATIKLARI.....	37
C.5. TEHLİKELİ ATIKLAR.....	38
C.6. ATIK YAĞLAR.....	39
C.7. ATIK PİL VE AKÜMÜLATÖRLER	40
C.8. BİTKİSEL ATIK YAĞLAR	41
C.9. ÖMRÜNÜ TAMAMLAMIŞ LASTİKLER.....	41
C.10. ATIK ELEKTRİKLİ VE ELEKTRONİK EŞYALAR	42
C.11. ÖMRÜNÜ TAMAMLAMIŞ ARAÇLAR	44
C.12. TEHLİKESİZ ATIKLAR.....	44
C.12.1 Demir ve Çelik Sektörü ve Cüruf Atıkları.....	45
C.12.2 Kömürle Çalışan Termik Santraller ve Kül	46
C.12.3 Atıksu Arıtma Çamurları.....	46
C.13. TIBBİ ATIKLAR.....	46
C.14. MADEN ATIKLARI	46
C.15. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME.....	47
Ç. BÜYÜK ENDÜSTRİYEL KAZALARIN ÖNLENMESİ ÇALIŞMALARI.....	48
Ç.1. BÜYÜK ENDÜSTRİYEL KAZALAR.....	48
Ç.2. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	48
D. PİYASA GÖZETİMİ VE DENETİMİ ÇALIŞMALARI.....	49
D.1. PİYASA GÖZETİMİ VE DENETİMİ (PGD)	49
D.2. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME.....	49
E. DOĞA KORUMA VE BİYOLOJİK ÇEŞİTLİLİK.....	50
E.1. FLORA	50
E.2. FAUNA	50
E.3. ORMANLAR, MİLLİ PARKLAR VE TABİAT PARKLARI	50
E.3.1. Ormanlar.....	50
E.3.2. Milli Parklar.....	51
E.3.3. Tabiat Parkları.....	51
E.4. ÇAYIR VE MERA	52
E.5. SULAK ALANLAR.....	52
E.6. TABİAT VARLIKLARINI KORUMA ÇALIŞMALARI	53
E.6.1. Tabiat Anıtları.....	53
E.6.2. Tabiatı Koruma Alanları	53
E.6.3. Anıt Ağaçlar	53
E.6.4. Özel Çevre Koruma Bilgileri	54
E.6.5. Doğal Sıt Alanları	56
E.7. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	56
F. ARAZİ KULLANIMI	57
F.1. ARAZİ KULLANIM VERİLERİ.....	57
F.2. MEKÂNSAL PLANLAMA.....	59

<i>F.2.1. Çevre Düzeni Planı.....</i>	<i>59</i>
F.3. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	60
G. ÇED, ÇEVRE İZİN VE LİSANS İŞLEMLERİ.....	61
G.1. ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRMESİ İŞLEMLERİ.....	61
G.2. ÇEVRE İZİN VE LİSANS İŞLEMLERİ	62
G.3. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	63
H. ÇEVRE DENETİMLERİ VE İDARİ YAPTIRIM UYGULAMALARI.....	64
H.1. ÇEVRE DENETİMLERİ	64
H.2. ŞİKÂyetLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ.....	64
H.3. İDARİ YAPTIRIMLAR.....	65
H.4. ÇEVRE KANUNU UYARINCA DURDURMA CEZASI UYGULAMALARI.....	66
H.5. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	66
I. KİRLETİCİ SALIM VE TAŞIMA KAYDI UYGULAMALARI	67
İ. ÇEVRE EĞİTİMLERİ	70

ÇİZELGELER DİZİNİ

Sayfa

Çizelge 1– Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği limit değerleri ve uyarı eşikleri	6
Çizelge 2- Ulusal hava kalite indeksi kesme noktaları.....	7
Çizelge 3- Ulusal hava kalitesi indeksi	8
Çizelge 4–2024 yılı itibariyle sürekli emisyon ölçüm sistemleri	8
Çizelge 5 –2024 yılında kullanılan yakıt türleri ve miktarları.....	11
Çizelge 6– 2024 yılında hava kalitesi ölçüm istasyon yerleri ve ölçülen parametreler.....	12
Çizelge 7- 2024 yılı hava kalitesi parametreleri aylık ortalama değerleri ve sınır değerin aşıldığı gün sayıları ($\mu\text{g}/\text{m}^3$; CO : mg/m^3).....	14
Çizelge 8 – Tamamlanan Gürültü Bariyerleri*	15
Çizelge 9- 2024 yılındaki araç sayısı ve egzoz ölçümü yaptıran araç sayısı.....	15
Çizelge 10– Tamamlanan Bisiklet Yolları	15
Çizelge 11– Tamamlanan Yeşil Yürüyüş Yolları	16
Çizelge 12– Tamamlanan Çevre Dostu Sokak *	16
Çizelge 13–İlin akarsuları	17
Çizelge 14- Mevcut göl, gölet ve rezervuarlar	17
Çizelge 15– Yeraltı suyu potansiyeli.....	18
Çizelge 16- 2023 yılı yüzey ve yeraltı sularında tarımsal faaliyetlerden kaynaklanan nitrat kirliliği ile ilgili analiz sonuçları	18
Çizelge 17– İlimizde bulunan endüstriyel tesislerdeki su kullanım ve atık su verileri	19
Çizelge 18– İlimizdeki evsel su kullanımı ve atık su verileri.....	19
Çizelge 19– 2024 yılı itibariyle kentsel atıksu arıtma tesislerinin durumu	25
Çizelge 20–2023 yılı OSB, Serbest Bölgeler ve Sanayi Sitelerinde atıksu arıtma tesislerinin (AAT) durumu	26
Çizelge 21– 2024 yılı itibariyle münferit sanayiye ait atıksu arıtma tesisi (AAT) sayısı.....	26
Çizelge 22–2024 yılı itibariyle yeniden kullanılan veya bertaraf edilen arıtılmış atıksu durumu.....	27
Çizelge 23–2024 yılında kullanılan ticari gübre tüketiminin bitki besin maddesi bazında ve yıllık tüketim miktarları	29
Çizelge 24- 2024 yılında tarımda kullanılan girdilerden gübreler haricindeki diğer kimyasal maddeleri (tarımsal ilaçlar vb)	29
Çizelge 25- 2024 yılında topraktaki pestisit vb tarım ilacı birikimini tespit etmek amacıyla yapılmış analizin sonuçları*.....	30
Çizelge 26 - (Kırıkkale) ilinde 2024 yılı için il/ilçe belediyelerince toplanan ve yerel yönetimlerce (büyükşehir belediyesi/ belediye/ birliklerce) yönetilen belediye atığı miktarı ve toplanma, taşınma ve bertaraf yöntemleri	33
Çizelge 27–2024 yılı itibariyle hafriyat toprağı, inşaat ve yıkıntı atıkları yönetimi	34
Çizelge 28–2024 yılı itibariyle Atık Getirme Merkezleri/ Mobil Atık Getirme Merkezleri	35
Çizelge 29–2024 yılı itibariyle temel seviye sıfır atık belgesini alan il genelindeki bina/yerleşkelerin sayısı.....	35
Çizelge 30– 2022 yılı ambalaj ve ambalaj atıkları istatistik sonuçları	37
Çizelge 31- Kayıtlı ekonomik işletme sayısı.....	37
Çizelge 32– 2024 yılında kayıtlı ambalaj atığı toplama ayırma tesisi sayısı.....	37
Çizelge 33- 2024 yılında ambalaj atığı geri kazanım tesisi sayısı.....	38

Çizelge 34– 2022 yılında atık işleme yöntemine göre tehlikeli atık miktarları*	39
Çizelge 35–2022 yılı için atık madeni yağ geri kazanım ve bertaraf miktarları	40
Çizelge 36– Yıllar itibariyle atık akü ve pil miktarı (kg)*	40
Çizelge 37–2022 yılı için atık bitkisel yağlarla ilgili veriler	41
Çizelge 38–2024 yılında oluşan ömrünü tamamlamış lastikler ile ilgili veriler	41
Çizelge 39– Yıllar itibariyle beyan edilen ÖTL miktarları (ton/yıl)	41
Çizelge 40– 2024 yılı AEEE toplanan ve işlenen miktarlar	44
Çizelge 41–2024 Yılı İlde yer alan ÖTA Tesis sayısı (Adet)	44
Çizelge 42– Yıllar itibariyle teslim alınan ÖTA miktarı (adet) *	44
Çizelge 43–2022 yılı tehlikesiz atıkların miktarı ve bertaraf edilmesi ile ilgili verileri	45
Çizelge 44–2024 yılı için ildeki demir ve çelik üreticileri, cüruf ve bertaraf yöntemi	45
Çizelge 45–2024 yılında il sınırları içinde oluşan yıllık tıbbi atık miktarı	46
Çizelge 46- Yıllara göre tıbbi atık miktarı	46
Çizelge 47– 2024 yılı itibariyle bulunan atık işleme tesisi sayısı*	47
Çizelge 48–2024 yılında BEKRA kuruluşlarının sayısı	48
Çizelge 49– 2024 yılında BEKRA denetimi yapılan kuruluş sayısı	48
Çizelge 50–2024 yılında Katı Yakıtlara Ait Piyasa Gözetimi ve Denetimi	49
Çizelge 51– Arazi kullanım sınıflandırması	58
Çizelge 52– Bakanlık merkez ve ÇŞİDİM tarafından 2024 yılı içerisinde alınan ÇED Olumlu ve ÇED Gerekli Değildir Kararlarının sektörel dağılımı*	61
Çizelge 53– Bakanlık merkez ve ÇŞİDİM tarafından 2014-2024 yılları arasında verilen muafiyet kararlarının sektörel dağılımı	62
Çizelge 54– 2014-2024 yılları arasında verilen iade/iptal kararlarının sektörel dağılımı	62
Çizelge 55–2024 yılında Bakanlık Merkez teşkilatı ve ÇŞİDİM tarafından verilen Geçici Faaliyet Belgesi ve Çevre İzni/Çevre İzni ve Lisansı Belgesi sayıları	62
Çizelge 56- 2024 yılında ÇŞİDİM tarafından gerçekleştirilen denetimlerin sayısı	64
Çizelge 57–2024 yılında ÇŞİDİM’e gelen tüm şikâyetler ve bunların değerlendirilme durumları	64
Çizelge 58–2024 yılında ÇŞİDİM tarafından uygulanan ceza miktarları ve sayısı	65
Çizelge 59- Kırıkkale İlinde Kirleticili Salım ve Taşıma Kaydı Sistemine Kayıtlı Tesislerin Sektörel Dağılımı	67

GRAFİKLER DİZİNİ

Sayfa

Grafik 1- 2024 yılında Kırıkkale istasyonu PM ₁₀ parametresi günlük ortalama değer grafiği*	12
Grafik 2- 2024 yılında Kırıkkale istasyonu SO ₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği*	13
Grafik 3- 2024 yılında Kırıkkale istasyonu CO parametresi günlük ortalama değer grafiği* (havaizleme.gov.tr, 2025)	13
Grafik 4- 2024 yılında Kırıkkale istasyonu O ₃ parametresi günlük ortalama değer grafiği* (havaizleme.gov.tr, 2025)	13
Grafik 5 - 2024 yılında gürültü konusunda yapılan şikâyetlerin dağılımı	14
Grafik 6-2024 yılı belediyeler tarafından içme ve kullanma suyu şebekesi ile dağıtılmak üzere temin edilen su miktarının kaynaklara göre dağılımı	21
Grafik 7– 2023 yılında endüstrinin kullandığı suyun kaynaklara göre dağılımı	23
Grafik 8– Yıllar bazında kanalizasyon şebekesi tesisi ile hizmet verilen belediye nüfusunun toplam nüfusa oranı (TUİK, 2024)	24
Grafik 9– Yıllar bazında atıksu arıtma tesisi ile hizmet verilen belediye nüfusunun toplam belediye nüfusuna oranı	24
Grafik 10- 2023 yılında belediyelerden kaynaklanan arıtma çamurunun yönetimi	28
Grafik 11-2023 yılında sanayiden kaynaklanan arıtma çamurunun yönetimi	29
Grafik 12-2024 yılı itibariyle Belediye atık karakterizasyonu	34
Grafik 13– Yıllar bazında sıfır atık yönetimi kapsamında verilen eğitimlere katılan kişi sayısı	35
Grafik 14– Yıllar itibariyle sıfır atık sistemine geçen il genelindeki bina ve yerleşkelerin sayısı	36
Grafik 15– Yıl bazında kayıtlı ekonomik işletme sayısı	37
Grafik 16– Yıl bazında bulunan ambalaj atığı geri kazanım tesisi sayısı	38
Grafik 17– Atık yönetim uygulaması verilerine göre ilimizdeki tehlikeli atık yönetimi*	39
Grafik 18– Yıllar itibariyle ilinde atık madeni yağ miktarları &	40
Grafik 19– Yıllar itibariyle beyan edilen ÖTL miktarları (ton/yıl)	42
Grafik 20-Yıllar itibariyle beyan edilen atık elektrikli ve elektronik eşya miktarları (ton)	43
Grafik 21- Yıllar itibariyle AEEE işleyen tesis sayısı	43
Grafik 22– Atık yönetim uygulaması verilerine göre ilimizdeki tehlikesiz atık yönetimi	45
Grafik 23– Arazi kullanım durumuna göre arazi sınıflandırması	57
Grafik 24– 2024 yılında ÇED Olumlu Kararı alınan projelerin sektörel dağılımı	61
Grafik 25–2024 yılında ÇED Gerekli Değildir Kararı alınan projelerin sektörel dağılımı	62
Grafik 26–2024 yılında verilen Çevre İzin/ Çevre İzin ve Lisans Belgelerinin konularına göre dağılımı	63
Grafik 27– ÇŞİDİM tarafından 2024 yılında gerçekleştirilen planlı ve ani çevre denetimlerinin dağılımı	64
Grafik 28–2024 yılında ÇŞİDİM gelen şikâyetlerin konulara göre dağılımı	65
Grafik 29–2024 yılında ÇŞİDİM tarafından uygulanan idari para cezaları miktarının konulara göre dağılımı	65
Grafik 30- 2024 yılında ÇŞİDİM tarafından uygulanan idari para cezaları sayısının konulara göre dağılımı	66
Grafik 31-Kırıkkale İlinde Kirletici Salım ve Taşıma Kaydı Sistemine Kayıtlı Tesislerin Sektörel Dağılımı	68
Grafik 32– Kırıkkale İlinde Kirletici Salım ve Taşıma Kaydı Sistemine Kayıtlı Tesislerin Endüstriyel Faaliyet Dağılımı	68

HARİTALAR DİZİNİ

	<u>Sayfa</u>
Harita 1- HEY Portalı Ulusal PM Emisyonları Dağılım Haritası; (ton/yıl)	5
Harita 2- NEFES Yazılımı İstanbul İli Kâğıthane İlçesi Görseli	6
Harita 3- Kırıkkale ilinde bulunan hava kirliliği ölçüm cihazlarının yerleri	12
Harita 4 - Kırıkkale ilinin Çevre Düzeni Planı	60
Harita 5 - Kırıkkale İlinde Kirletici Salım ve Taşıma Kaydı Sistemine Kayıtlı Tesislerin Harita üzerinde gösterimi	69

RESİMLER DİZİNİ

	<u>Sayfa</u>
Resim 1 - Silaha adını veren şehir Kırıkkale'nin simgesi	2
Resim 2- Kapulukaya Barajı	21
Resim 3 – Kırıkkale Katı Atık Depolama Tesisi Uydu Görüntüsü	27
Resim 4-Karaahmetli Tabiat Parkı (Fotoğraf: Kırıkkale Valiliği)	51
Resim 5- Çeşnigir Köprüsü ve Sulak Alanı	53
Resim 6-Anıt Ağaç Doğu Çınarı (Platanus orientalis)	54
Resim 7-Karıştıran Kilisesi	55
Resim 8- Karıştıran Mesire Alanı	55
Resim 9- Türkiye Çevre Haftası kutlamaları.....	70
Resim 10- Çevre Haftası kutlamaları kapsamında OSB Biyolojik Paket Atıksu Arıtma Tesisi Gezisi	71
Resim 11- Çevre Haftası kutlamaları kapsamında Özbek SARAN Ortaokulu Sıfır Atık Eğitimi	71

GİRİŞ

Kırıkkale Tarihi

12 hanelik Kırık Köyü arazisi üzerine kurulan kent, 1929'da Bucak, 1941'de Belediye olmuştur. 1944 yılında Ankara iline bağlı ilçe statüsünü ulaşan Kırıkkale, 21.06.1989 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan 3578 sayılı Kanun ile İl statüsü kazanmıştır. Söz konusu kanunla Kırıkkale'ye Keskin, Delice ve Sulakyurt ilçeleri bağlanmıştır.

1990 yılında çıkartılan 3644 sayılı Kanun ile Balışeyh, Çelebi ve Karakeçili bucakları ile Bahşili ve Yahşıhan beldeleri İlçe statüsüne yükseltilerek Kırıkkale'ye bağlanmıştır. Böylece ilçe sayısı 8'e ulaşmıştır.

Coğrafi Yapısı

43 ili birbirine bağlayan karayollarının kavşak noktasında bulunan Kırıkkale İç Anadolu Bölgesinin Orta Kızılırmak Bölümünde yer alır. Kırıkkale doğuda Çorum, Yozgat, güneyde Kırşehir, batıda Ankara, kuzeyde Çankırı illeri ile komşudur. Yüzölçümü 4.630 km² dir. Kırıkkale İli, kuzey yarım kürede 330 20'-340 25' doğu meridyenleri ve 390 20'-400 20' kuzey paralelleri arasında yer alır. Ülkemiz topraklarının binde 6,2'sini, İç Anadolu Bölgesi topraklarının da yüzde 3,1'ini kaplar.

İl toprakları kuzeyindeki Çamlıca, Karakaya ve Kırıkkale tepelerinin ovaya indikleri meyil üzerinde bulunmaktadır. İl topraklarının denizden ortalama yüksekliği 700 m. dir. Kuzeybatı-güneydoğu yönünde Koçu Dağı bulunmakta olup en yüksek noktası Yığlıtepe'dir (1278 m.) dir. Güney-güneydoğuda Denek Dağ sırası Çoruhözü Vadisinin güneyine kadar uzanmakta olup bölgenin en uzun, en geniş ve en yüksek kütlesini oluşturur.

İldeki en önemli akarsu Kızılırmak'tır. 94 km'lik bir bölüm şehir sınırları içinde yer alır. Sivas'ın Zara ilçesinin doğusundaki dağlardan doğan Kızılırmak, il topraklarına güneyde Çelebi ilçesinden girer; kuzey yönünde akarak Merkez ilçede kuzeybatıya yönelir, il topraklarından çıkıp kuzeyde Çankırı-Kırıkkale il sınırını oluşturur. Kızılırmak'ın Hasandede - Hacılar arazileri üzerinde Kapulukaya Barajı kuruludur.

İklim

Kırıkkale ili ılıman iklim kuşağında yer almaktadır. Ancak bulunduğu alanın denizden uzak oluşu, günlük sıcaklık farkının bozkır olmasından dolayı değişmelere uğraması gibi nedenlerle iklim karasallaşmaktadır.

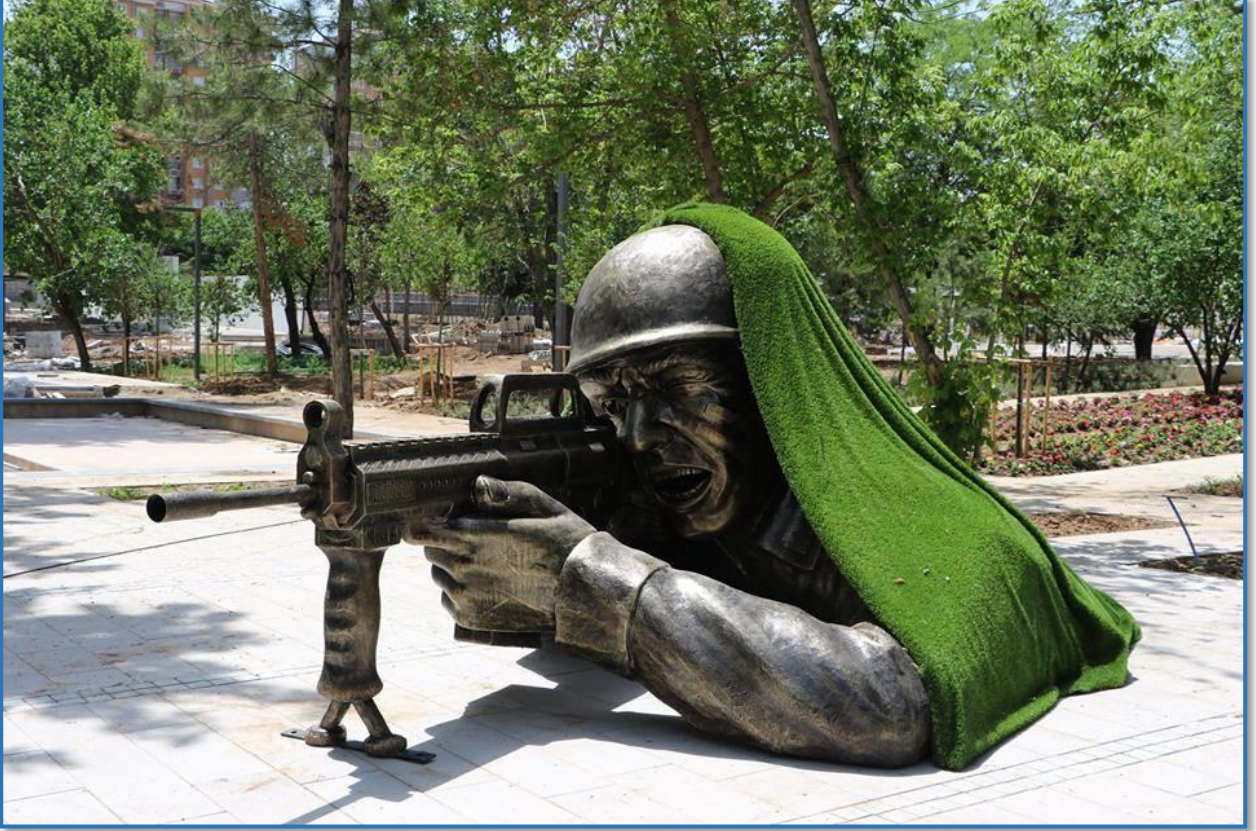
Nüfus

TÜİK (2024) verilerine göre ilin nüfusu 283.053 kişidir. Bu nüfusun 254.380'i (% 89,87) il ve ilçe merkezlerinde, 28.673'ü (% 10,13) ise belde ve köylerde yaşamaktadır.

Ekonomik Yapısı

Kırıkkale il merkezi kamu ağırlıklı sanayi şehri olup, diğer ilçe merkezleri ve kırsal kesimin ekonomik yapısı tarıma dayalıdır.

Ülkemiz savunma sanayisinin bel kemiğini oluşturan, stratejik öneme haiz Makine ve Kimya Endüstrisi Anonim Şirketinin (MKE A.Ş.) 10 fabrikasından 5'i, 2 işletmesinden 1'i ve Geri Dönüşüm Müdürlüğü ilimizde bulunmaktadır. İlimizde 2019 yılında yatırımcı almaya başlayan Silah İhtisas Organize Sanayi Bölgesi alanında Türkiye'de ilk ve tek bölge olarak faaliyetlerini sürdürmektedir. Burada özel sektör tarafından her türlü silah, mühimmat, askeri araç ve donanım üretimine yönelik faaliyetler gerçekleştirilmektedir.

Resim 1 - Silaha adını veren şehir Kırıkkale'nin simgesi
(Fotoğraf: Emre Sezer)

İlimizdeki diğer önemli sanayi kuruluşu Bahşili ilçesi yakınlarında 1987'de kurulan TÜPRAŞ Kırıkkale Rafinerisidir. Yahşihan ve Keskin ilçelerinde 2 adet Organize Sanayi Bölgesi bulunmaktadır. Ayrıca Üniversite bünyesinde kuruluşu tamamlanan TEKNOPARK' ta hizmet vermeye başlamıştır.

İl alanının yaklaşık 3 milyon dönümü tarımsal üretimde kullanılmaktadır. Başka bir deyişle tarımsal amaçlarla kullanılan arazinin toplam arazi içindeki oranı % 63'tür. İlimizde Çiftçi Kayıt Sistemine kayıtlı 14 bin çiftçi bulunmaktadır.

Kültür ve Turizm

İlimiz hudutları dâhilin de konut, camii, höyük, tümülüs, ören yeri, yapı olarak (143) ayrı yerde koruma altına alınmış sit alanı bulunmaktadır.

İlimizde gezilip görülmesi gereken tarihi ve turistik alanlardan en önemlileri; Çeşnigir Köprüsü, Sulu Mağara, Taş Mektep, Hasandede Türbesi, Haydar Sultan Türbesi, Rahmi Pehlivanlı Müzesi, Silah Müzesi ve Karaahmetli Tabiat Parkı'dır.

İlimizi ziyaret ederseniz Keskin İlçesi Taş Mektep'te bulunan Hacı Taşan Kültür Merkezinde Bozlak Kültürü ve Abdallık Geleneğine uygun organizasyonlara katılarak Hacı Taşan, Neşat Ertaş gibi ustaların türkülerini yerel sanatçılardan dinleyebilir, daha sonra da Kırıkkale'nin coğrafi işaret almış lezzetli yemeği Keskin Tava'nın tadına bakabilirsiniz.

Kırıkkale İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü verilerine göre ilimize 2024 yılında 99.195 yerli, 3.108 yabancı turist gelmiştir.

İl Müdürlüğümüz

İl müdürlüğümüz bünyesinde çevre hizmetleri; 'ÇED ve Çevre İzinleri Şube Müdürlüğü' ve 'Çevre Yönetimi ve Denetim Şube Müdürlüğü' tarafından yürütülmektedir.

	ÇED ve Çevre İzinleri Şubesi	Çevre Yönetimi ve Denetim Şb.
Şube Müdürü	1	1
Çevre Mühendisi	-	2
Kimya Mühendisi	1	2
Makine Mühendisi	-	2
Endüstri Mühendisi	1	2
Ziraat Mühendisi	1	-
Jeoloji Mühendisi	1	-
Tekniker	1	2
TOPLAM	6	11

A. HAVA

A.1. Hava Kalitesi

Modern yaşamın getirdiği şehirleşmenin bir sonucu olan hava kirliliği, yerel ve bölgesel olduğu kadar küresel ölçekte de etki alanına sahiptir. Hava kirliliğinin insan sağlığına önemli etkileri olması sebebiyle, hava kalitesi konusuna tüm dünyada büyük önem verilmektedir. Hava kirliliği problemlerini çözmek ve strateji belirlemek için, bilimsel topluluk ve ilgili otoritenin her ikisi de atmosferik kirleticiler konsantrasyonlarını izlemek ve analiz etmek konusuna odaklanmışlardır (Kyrkilis vd, 2007). Otoritelerin hava kalitesinin korunması ve iyileştirilmesi konusunda sorumluluklarının yanı sıra, halk sağlığını doğrudan etki eden bir konu olması sebebiyle, kamuoyuna iletişim araçları vasıtasıyla hava kirliliği güncel bilgilerini sunması da sorumlulukları arasındadır.

Ülkemizde dış ortam hava kalitesine ilişkin parametrelerin yönetimi Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği gereğince gerçekleştirilmektedir. Bu kapsamda, 2022 yılı itibarıyla geçerli olan hava kalitesi limit değerlerine ilişkin bilgi Çizelge A.1’te verilmektedir.

Hava kalitesi limit değerlerinin sağlanması amacıyla hava kalitesi yönetiminin bileşenleri; emisyon envanteri, hava kalitesi modelleme ve hava kalitesi ölçümleri olarak çalışılmaktadır. Son yıllarda gelişen bilgi teknolojileri hava yönetimi alanında kullanılmaya başlanmış web tabanlı coğrafi bilgi teknolojilerini kullanan ”Hava Emisyon Yönetim (HEY) Portalı” Bakanlığımız sunucularında devreye alınmıştır. Bu portalda tüm kirleticiler kaynakların coğrafi lokasyonları ve bilgileri kayıt altına alınmakta ve hava kirliliğine katkıları ortaya konulmaktadır. Meteorolojik/topoğrafik etmenler ve sınır ötesi kirlilik taşınımı, şehirlerimizin kirliliğe katkıları bütüncül olarak değerlendirilmekte ve hava kalitesi haritaları hazırlanmaktadır. HEY Portalı aracılığıyla hava kalitesini iyileştirmek üzere Bakanlığımız önderliğinde yerel politikalar geliştirilmektedir.

Ancak farklı kirleticilere ait ölçümleri anlamak bu konuda çalışan bir bilim insanı için mümkün olsa bile genel halk ve yerel otoriteler için oldukça zor olmaktadır. Bu sebeple, hava kirliliğinin/hava kalitesinin durumunu kamuoyuna açıklarken halkın kolayca anlayabileceği bir sınıflama sistemi kullanılmaktadır. Tüm dünyada yaygın olarak kullanılan, Hava Kalitesi İndeksi (HKİ) denilen bu sınıflama sistemi ile havadaki kirleticilerin konsantrasyonlarına göre hava kalitesi için iyi, orta, kötü, tehlikeli vb şeklinde derecelendirme yapılmaktadır. Dünyanın pek çok ülkesinde indeks hesaplanmasında kullanılan yöntem ve kriterler, kendi ülkelerinde uygulanan hava kalitesi standartlarına uygun şekilde oluşturulmuştur.

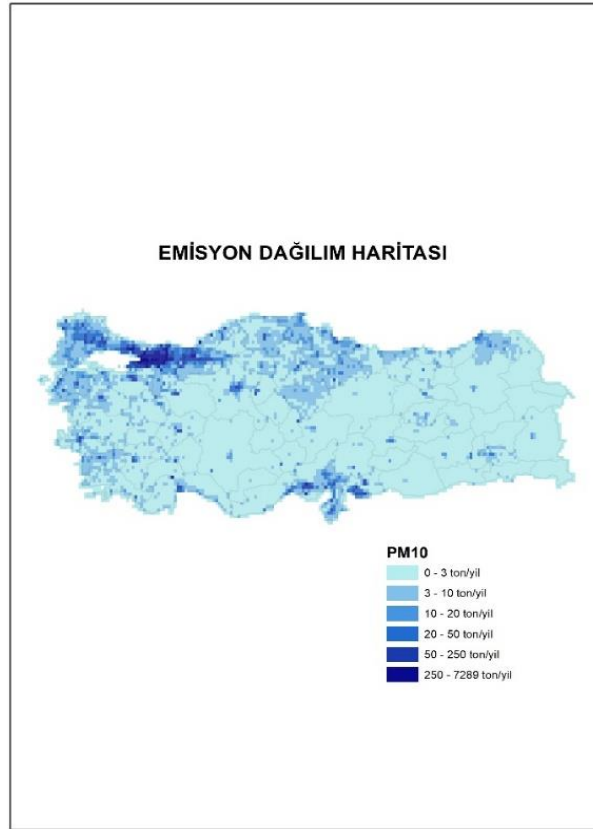
Bir ulusun hava kalitesinin iyileştirilmesi konusundaki başarısı, yerel ve ulusal hava kirliliği sorunları ve kirlilik azaltmadaki gelişmeler konusunda doğru ve iyi bilgilendirilmiş vatandaşların desteğine bağlıdır (Sharma vd, 2003a). Bir bölgedeki kirleticiler seviyelerini anlamak için uygun bir aracın geliştirilmesi büyük önem taşımaktadır. Bu araç, vatandaşın hava kirliliği seviyesi hakkında doğru ve anlaşılabilir şekilde bilgi sağlarken, aynı zamanda ilgili otoritelerin toplum sağlığını korumak için önlem almaları konusunda kullanılabilir olmalıdır (Kyrkilis vd, 2007).

Bu amaçla, geliştirilen standart değerler, gerek uyarıcı ve anlaşılabilir olması gerekse de kullanımı açısından yaygın olarak bir indekse çevrilerek sunulabilmektedir. Belli bir bölgedeki hava kalitesinin karakterize edilmesi için ülkelerin kendi sınır değerlerine göre dönüştürdükleri ve kirlilik sınıflandırılmasının yapıldığı bu indekse Hava Kalitesi İndeksi (HKİ) (Air Quality Index/AQI) adı

verilmektedir. İndeks belirli kategorilerde farklı tanım ve renkler kullanılarak ifade edilmekte ve ölçümü yapılan her kirletici için ayrı ayrı düzenlenmektedir (Yavuz, 2010).

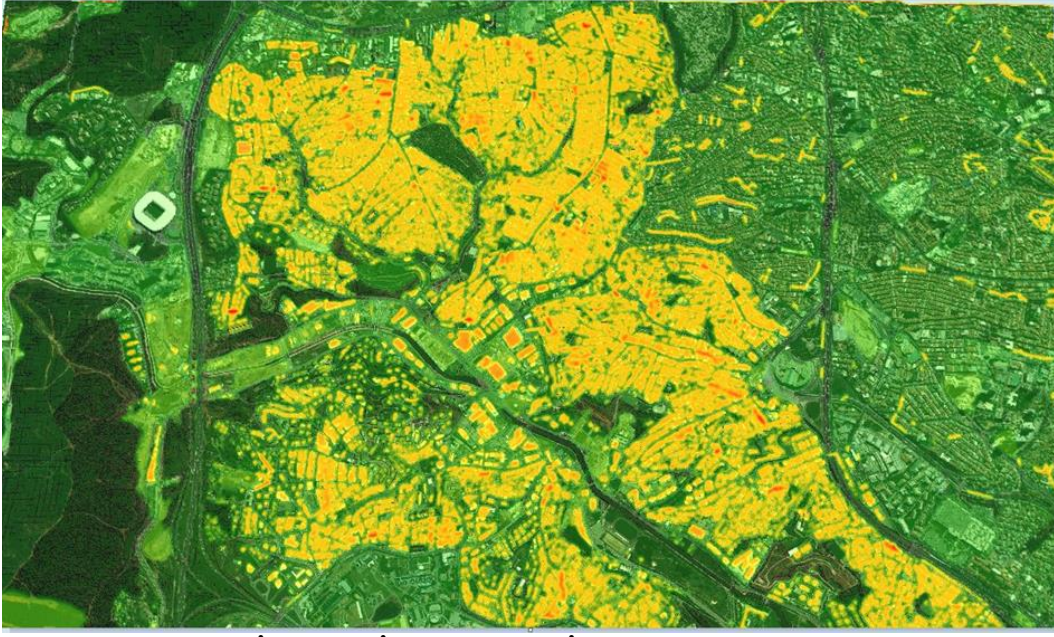
Ulusal Hava Kalitesi İndeksi, ulusal mevzuatımız ve sınır değerlerimize uygun olarak oluşturulmuştur. 5 temel kirletici için hava kalitesi indeksi hesaplanmaktadır. Bunlar; partikül maddeler (PM₁₀), karbon monoksit (CO), kükürt dioksit (SO₂), azot dioksit (NO₂) ve ozon (O₃) dur.

Hava kalitesi yönetimine esas değerlendirme ve politika üretme amaçlı çalışmalar için sadece ölçüm sonuçları yeterli olmamaktadır. Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği çerçevesinde hava kalitesi modelleme araçları ile ulusal ölçekli bütüncül değerlendirmeye altlık oluşturacak hava kalitesi haritaları elde edilmektedir. HEY Portalı aracılığıyla hava yönetimi alanında bilgi işlem teknolojilerinin etkin olarak kullanımıyla, vatandaşlarımızın soludukları ve yarın soluyacakları hava kalitesi hakkında yüksek çözünürlüklü harita bilgisi edinebilmeleri amaçlanmaktadır.

Harita 1- HEY Portalı Ulusal PM Emisyonları Dağılım Haritası; (ton/yıl)

Hava kalitesi yönetimi bileşeni olan modelleme çalışmaları Bakanlığımızca hem ulusal/bölgesel /yerel ölçekte yürütülmekte; hem de geliştirilen yerli ve milli NEFES yazılımıyla sokak seviyesinde hava kalitesi değerlerinin 3 Boyutlu ortamda tespit edilmesi için kullanılmaktadır.

Harita 2- NEFES Yazılımı İstanbul İli Kâğıthane İlçesi Görseli

Bakanlığımızca, 5 metreye kadar kısa mesafeleri dahi modelleyebilen 3 boyutlu NEFES yazılımıyla hava kirliliğine neden olan noktalar ve kirlilik kaynağı tespit edilebilmektedir. Geliştirilen yerli ve milli yazılım NEFES ile stratejik hava kalitesi haritaları, 3 boyutlu bina modeli, kent atlası, topoğrafya, trafik yoğunluğu, kavşaklar, binaların yakıt tipi gibi çok sayıda etmen ele alınarak 3 boyutlu ortamda hava kalitesi değerleri hali hazırda 59 ilimiz için ortaya konulmaktadır. Şehirlerimizde politikalar için uygulama sürecinin bu yöntemle etkinleştirilmesi planlanmış olup, kalan 22 il için çalışmalar sürdürülmektedir.

NEFES yazılımıyla evsel ısınma, sanayi, kara, deniz, hava ve demiryolu ulaşımına bağlı hava kirliliği kaynak noktaları tespit edilip, kaynağa özgü önlemler geliştirilebilmektedir.

Hava kalitesi tahminlerinin Bakanlık kaynakları ve altyapısıyla gerçekleştirilmesine 2021 yılı itibarıyla başlanmış olup, çalışmaların 81 ilimizde yaygınlaştırılması planlanmaktadır. Bu amaçla hava yönetimine esas faaliyette olan Operasyonel Merkez günlük olarak hava kalitesi tahmin sonuçlarını üretmektedir.

Çizelge 1– Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği limit değerleri ve uyarı eşikleri

KİRLLETİCİ	ORTALAMA SÜRE	LİMİT DEĞER	UYARI EŞİĞİ
		($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	
SO ₂	saatlik -insan sağlığının korunması için-	350	500 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (hava kalitesinin temsili bölgelerinde bütün bir “bölge” veya “alt bölge”de veya en azından 100 km ² ’de
	24 saatlik -insan sağlığının korunması için-	125	

	yıllık ve kış dönemi (Ekosistemin korunması) -insan sağlığının korunması için-	20	–hangisi küçükse- üç ardışık saatte ölçülür)
NO₂	aatlık-insan sağlığının korunması için- (2024 yılı itibarıyla hedeflenen sınır değeri mevcuttur)	220	400 µg/m ³ (hava kalitesinin temsili bölgelerinde bütün bir “bölge” veya “alt bölge”de veya en azından 100 km ² ’de –hangisi küçükse- üç ardışık saatte ölçülür)
	yıllık -insan sağlığının korunması için-(2024 yılı itibarıyla hedeflenen sınır değeri mevcuttur)	40	
NO_x	yıllık -vejetasyonun korunması için-	30	----
PM₁₀	24 saatlik -insan sağlığının korunması için-	50	----
	yıllık -insan sağlığının korunması için-	40	
Pb	yıllık -insan sağlığının korunması için-	0,5	----
Benzen	yıllık -insan sağlığının korunması için-	5	----
CO	maksimum günlük 8 saatlik ortalama (mg/m ³)-insan sağlığının korunması için-	10	----

Çizelge 2- Ulusal hava kalite indeksi kesme noktaları

İndeks	HKİ	SO ₂ [µg/m ³]	NO ₂ [µg/m ³]	CO [µg/m ³]	O ₃ [µg/m ³]	PM10 [µg/m ³]
		1 Sa. Ort.	1 Sa. Ort.	8 Sa. Ort.	8 Sa. Ort.	24 Sa. Ort.
İyi	0 – 50	0-100	0-100	0-5.500	0-120 ^L	0-50
Orta	51 – 100	101-250	101-200	5.501-10.000	121-160	51-100
Hassas	101 – 150	251-500	201-500	10.001-16.000 ^L	161-180 ^B	101-260
Sağlıksız	151 – 200	501-850	501-1.000	16.001-24.000	181-240 ^U	261-400
Kötü	201 – 300	851-1.100	1.001-2.000	24.001-32.000	241-700	401-520
Tehlikeli	301 – 500	>1.101	>2.001	>32.001	>701	>521

L: Limit Değer

B: Bilgi Eşiği

U: Uyarı Eşiği

Çizelge 3- Ulusal hava kalitesi indeksi

<i>Hava Kalitesi İndeksi (AQI) Değerler</i>	<i>Sağlık Endişe Seviyeleri</i>	<i>Renkler</i>	<i>Anlamı</i>
<i>Hava Kalitesi İndeksi bu aralıkta olduğunda..</i>	<i>..hava kalitesi koşulları..</i>	<i>..bu renkler ile sembolize edilir..</i>	<i>..ve renkler bu anlama gelir.</i>
0 - 50	İyi	Yeşil	Hava kalitesi iyi seviyededir.
51 - 100	Orta	Sarı	Hava kalitesi uygun olup, hava kirliliğine hassas gruplar orta düzeyde etkilenebilir.
101- 150	Hassas	Turuncu	Hassas gruplar için sağlık etkileri oluşabilir. Genel halkın etkilenmesi beklenmemektedir
151 - 200	Sağlıksız	Kırmızı	Hassas gruplar ciddi sağlık sorunları yaşayabilir. Genel halkın bazı sağlık etkileri yaşaması muhtemeldir.
201 - 300	Kötü	Mor	Nüfusun tamamının hava kirliliğinden etkilenme olasılığı yüksek olup, hassas gruplar açık hava etkinliklerini kısıtlamalıdır.
301 - 500	Tehlikeli	Kahverengi	Herkes, ciddi sağlık etkileri yaşayabilir. Açık hava etkinliklerinden kaçınılmalıdır.

Çizelge 4–2024 yılı itibariyle sürekli emisyon ölçüm sistemleri
(ÇŞİDİM, 2025)

SEKTÖR	TESİS SAYISI	BACA SAYISI
Ağaç İşleme		
Atık Yakma		
Cam		
Çimento		
Enerji	2	4
Gıda		
Gübre		
Kağıt		
Kimya		
Kireç		
Lastik		
Maden		
Metalurji		
Otomotiv		

Rafineri	1	5
Şeker		
Tekstil		
Jeotermal Enerji (JES)		
TOPLAM	3	9

Bu bilgiler Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüklerimiz tarafından ÇED, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü Laboratuvar, Ölçüm ve İzleme Dairesi Başkanlığı'nca oluşturulan Sürekli İzleme Merkezinden – (<https://sim.csb.gov.tr/>) elde edilebilir.

A.2. Hava Kalitesi Üzerine Etki Eden Kirleticiler

Hava kirliliği, doğrudan veya dolaylı olarak insan sağlığını etkileyerek yaşam kalitesini düşürmektedir. Günümüzde hava kirliliği nedeniyle yerel, bölgesel ve küresel sorunlar yaygın olarak yaşanmaktadır.

Yoğun şehirleşme, şehirlerin yanlış yerleşmesi, motorlu taşıt sayısının artması, düzensiz sanayileşme, kalitesiz yakıt kullanımı, topoğrafik ve meteorolojik şartlar gibi nedenlerden dolayı büyük şehirlerimizde özellikle kış mevsiminde hava kirliliği yaşanabilmektedir.

Bir bölgede hava kalitesini ölçmek, o bölgede yaşayan insanların nasıl bir hava teneffüs ettiğinin bilinmesi açısından çok büyük önem taşımaktadır. Ayrıca, önemli bir nokta da, bir bölgede meydana gelen hava kirliliğinin sadece o bölgede görülmeyip meteorolojik olaylara bağlı olarak yayılım göstermesi ve küresel problemlere de (küresel ısınma, asit yağmurları, vb) sebep olmasıdır.

Renksiz bir gaz olan kükürtdioksit (SO_2), atmosfere ulaştıktan sonra sülfat ve sülfürik asit olarak oksitlenir. Diğer kirleticiler ile birlikte büyük mesafeler üzerinden taşınabilecek damlalar veya katı partiküller oluşturur. SO_2 ve oksidasyon ürünleri kuru ve nemli depozisyonlar (asitli yağmur) sayesinde atmosferden uzaklaştırılır.

Azot Oksitler (NO_x), Azot monoksit (NO) ve azot dioksit (NO_2), toplamı azot oksitleri (NO_x) oluşturur. Azot oksitler genellikle (%90 durumda) NO olarak dışarı verilir. NO ve NO_2 ' nin ozon veya radikallerle (OH veya HO_2 gibi) reaksiyonu sonucunda oluşur. İnsan sağlığını en çok etkileyen azot oksit türü olması itibarı ile NO_2 kentsel bölgelerdeki en önemli hava kirleticilerinden biridir. Azot oksit (NO_x) emisyonları insanların yarattığı kaynaklardan oluşmaktadır. Ana kaynakların başında kara, hava ve deniz trafiğindeki araçlar ve endüstriyel tesislerdeki yakma kazanları gelmektedir.

İnsan sağlığına etkileri açısından, sağlıklı insanların çok yüksek NO_2 derişimlerine kısa süre dahi maruz kalmaları, şiddetli akciğer tahribatlarına yol açabilir. Kronik akciğer rahatsızlığı olan kişilerin ise bu derişimlere maruz kalmaları, akciğerde kısa vadede fonksiyon bozukluklarına yol açabilir. NO_2 derişimine uzun süre maruz kalınması durumunda ise buna bağlı olarak solunum yolu rahatsızlıklarının ciddi oranda arttığı gözlenmektedir.

Toz Partikül Madde (PM_{10}), partikül madde terimi, havada bulunan katı partikülleri ifade eder. Bu partiküllerin tek tip bir kimyasal bileşimi yoktur. Katı partiküller insan faaliyetleri sonucu ve doğal kaynaklardan, doğrudan atmosfere karışırlar. Atmosferde diğer kirleticiler ile reaksiyona girerek

PM'yi oluştururlar ve atmosfere verilirler. (PM₁₀ -10 µm'nin altında bir aerodinamik çapa sahiptir) 2,5 µm'ye kadar olan partikülleri kapsayacak yasal düzenlemeler konusunda çalışmalar devam etmektedir. PM₁₀ için gösterilebilecek en büyük doğal kaynak yollardan kalkan tozlardır. Diğer önemli kaynaklar ise trafik, kömür ve maden ocakları, inşaat alanları ve taş ocaklarıdır. Sağlık etkileri açısından, PM₁₀ solunum sisteminde birikebilir ve çeşitli sağlık etkilerine sebep olabilir. Astım gibi solunum rahatsızlıklarını kötüleştirebilir, erken ölümü de içeren çeşitli ciddi sağlık etkilerine sebep olur. Astım, kronik tıkalı akciğer ve kalp hastalığı gibi kalp veya akciğer hastalığı olan kişiler PM₁₀'a maruz kaldığında sağlık durumları kötüleşebilir. Yaşlılar ve ocuklar, PM₁₀ maruziyetine karşı hassastır. PM₁₀ yardımıyla toz içerisindeki mevcut diğer kirleticiler akciğerlerin derinlerine kadar inebilir. İnce partiküllerin büyük bir kısmı akciğerlerdeki alveollere kadar ulaşabilir. Buradan da kurşun gibi zehirli maddeler %100 olarak kana geçebilir.

Karbonmonoksit (CO), kokusuz ve renksiz bir gazdır. Yakıtların yapısındaki karbonun tam yanmaması sonucu oluşur. CO derişimleri, tipik olarak soğuk mevsimlerde en yüksek değere ulaşır. Soğuk mevsimlerde çok yüksek değerlere ulaşılmasının bir sebebi de enverziyon durumudur. CO'nin global arka plan konsantrasyonu 0.06 ve 0.17 mg/m³ arasında bulunur. 2000/69/EC sayılı AB direktifinde CO ile ilgili sınır değerler tespit edilmiştir.

Enverziyon, sıcak havanın soğuk havanın üzerinde bulunarak, havanın dikey olarak birbiriyle karışmasının engellenmesi durumudur. Kirlilik böylece yer seviyesine yakın soğuk hava tabakasının içerisinde toplanır.

CO'nin ana kaynağı trafik ve trafikteki sıklıkla klıktır. Sağlık etkileri, akciğer yolu ile kan dolaşımına girerek, kimyasal olarak hemoglobinle bağlanır. Kandaki bu madde, oksijeni hücrelere taşır. Bu yolla, CO organ ve dokulara ulaşan oksijen miktarını azaltır. Sağlıklı kişilerde, daha yüksek seviyelerdeki CO'e maruz kalmak, algılama ve gözün görme gücünü etkileyebilir. Hafif ve daha ağır kalp ve solunum sistemi hastalığı olan kişiler ve henüz doğmamış ve yeni doğmuş bebekler, CO kirliliğine karşı en riskli grubu oluşturur.

Kurşun (Pb), doğada metal olarak bulunmaz. Kurşun gürültü, ışın ve vibrasyonlara karşı iyi bir koruyucudur ve hava yoluyla taşınır. Kurşun, maden ocakları ve bakır ve tunç (Cu+Sn) alaşımı işlenmesi, kurşun içeren ürünlerin geriye dönüştürülmesi ve kurşunlu petrolün yakılmasıyla çevreye yayılır. Kurşun içeren benzin ilavesi ürünlerinin de kullanılması, atmosferdeki kurşun oranını yükseltir.

Ozon (O₃), kokusuz renksiz ve 3 oksijen atomundan oluşan bir gazdır. Ozon kirliliği, özellikle yaz mevsiminde güneşli havalarda ve yüksek sıcaklıkta oluşur (NO₂+ güneş ışınları = NO+ O => O+ O₂ = O₃). Ozon   retimi uçucu organik bileşikler (VOC) ve karbon monoksit sayesinde hızlandırılır veya g  lendirilir. Ozonun oluşması için en önemli   nc   bileşimler NO_x (Azot oksitler) ve VOC'dır. Yüksek güneş ışınlarının etkisiyle ozon derişimi Akdeniz   lkelerinde Kuzey-Avrupa ülkelerinden daha yüksektir. Sebebi ise güneş ışınlarının ozon'un fotokimyasal oluşumundaki fonksiyonundan kaynaklanmasıdır.

Diğer kirleticilere kıyasla ozon doğrudan ortam havasına karışmaz. Yeryüzüne yakın seviyede ozon karmaşık kimyasal reaksiyonlar yoluyla oluşur. Bu reaksiyonlara NO_x, metan, CO ve VOC'ler (etan (C₂H₆), etilen (C₂H₄), propan (C₃H₈), benzen (C₆H₆), toluen (C₆H₅), xylene (C₆H₄) gibi kimyasal maddelerde eklenir. Ozon çok g  l   bir oksidasyon maddesidir. Birçok biyolojik madde ile etkileşimde bulunur. Tüm solunum sistemine zarar verebilir. Ozonun zararlı etkisi derişim oranına ve ozona maruziyet süresine bağlıdır. Çocuklar büyük bir risk grubunu oluşturur. Diğer gruplar arasında

öğlen saatlerinde dışarıda fiziksel aktivitede bulunanlar, astım hastaları, akciğer hastaları ve yaşlılar bulunur.

Çizelge 5 –2024 yılında kullanılan yakıt türleri ve miktarları
(ÇŞİDİM, 2025)

		Katı Yakıt			Doğalgaz		Fuel Oil	
		Kullanım Yeri	Cinsi	Tüketim Miktarı (ton)	Kullanım Yeri	Tüketim Miktarı (sm ³)	Kullanım Yeri	Tüketim Miktarı (kg)
Sanayi	Konut		İthal	7.200				
	Konut		Yerli	500				
		Tüketim Miktarı (ton)			Tüketim Miktarı (sm ³)		Tüketim Miktarı (m ³)	
Konut		7.700						

A.3. Hava Kalitesinin Kontrolü Konusundaki Çalışmalar

A.3.1. Temiz Hava Eylem Planları

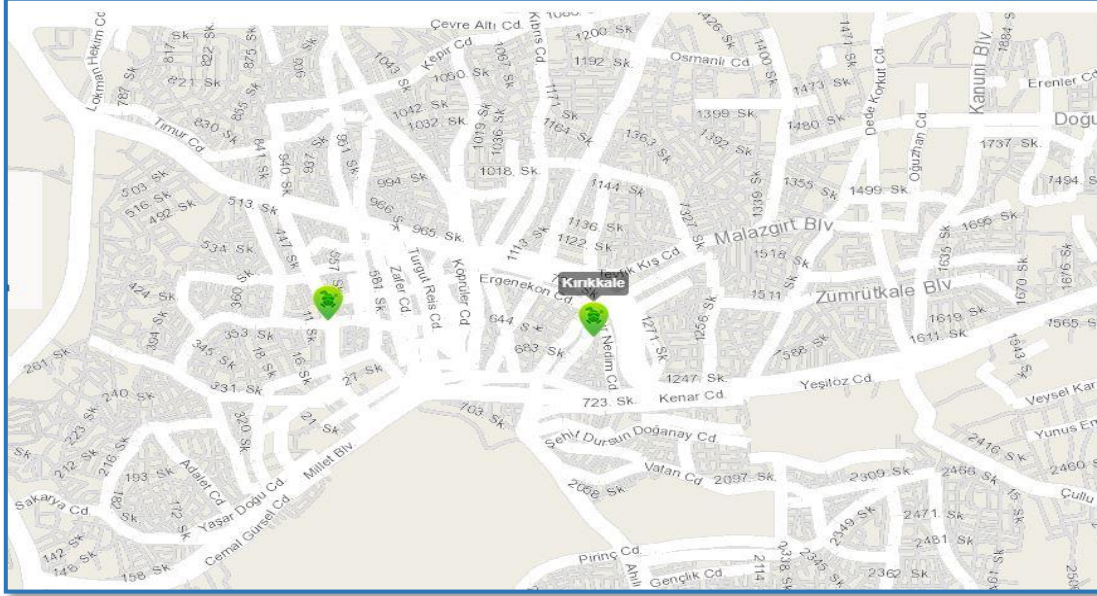
İlimizde hava kirletici emisyonlarının azaltılmasına ilişkin tedbirler İl Mahalli Çevre Kurulu Kararlarınca belirlenmektedir. Bu kapsamda ilimizde kullanılabilir ve yasaklı katı-sıvı yakıtlar belirlenmiş olup, rutin ve ani denetimlerle kontrolü sağlanmaktadır.

İlimiz Merkezi ile Yahşihan, Bahşılı ve Balışeyh ilçelerinde konut ısınması için doğalgaz kullanılmaktadır. Yine, 2021 yılı içerisinde Keskin, Delice ve Çelebi ilçelerinin doğalgaz alt yapı çalışmaları tamamlanarak, doğalgaz kullanımına geçilmiştir. Böylece ilimizde ısınma amaçlı doğalgaz kullanım oranları oldukça yükselmiş, kışın kömür ve diğer yakıtlardan kaynaklanan hava kirliliği oldukça azalmıştır.

İlimizde Sanayi Kaynaklı Hava Kirliliğini önlemek amacıyla İl Müdürlüğümüz Denetim Ekipleri tarafından sanayi tesisleri düzenli olarak denetlenmektedir.

A.4. Ölçüm İstasyonları

Harita 3- Kırıkkale ilinde bulunan hava kirliliği ölçüm cihazlarının yerleri

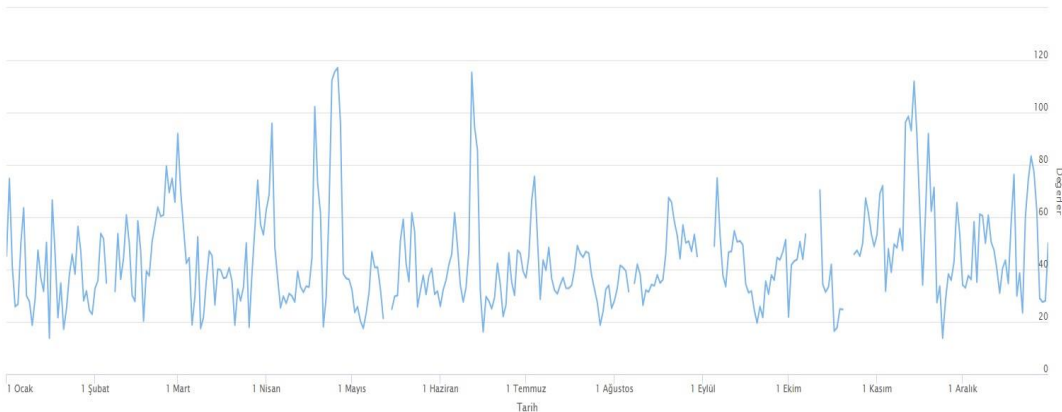

Kırıkkale ilimizde bulunan 2 adet hava kalitesi ölçüm istasyonunun konumları Harita A.1’de işaretlenmiştir. Bu istasyonlar tarafından ölçümü yapılan hava kirlleticileri Çizelge A.6’da gösterilmiştir.

Çizelge 6– 2024 yılında hava kalitesi ölçüm istasyon yerleri ve ölçülen parametreler
(havaizleme.gov.tr, 2025)

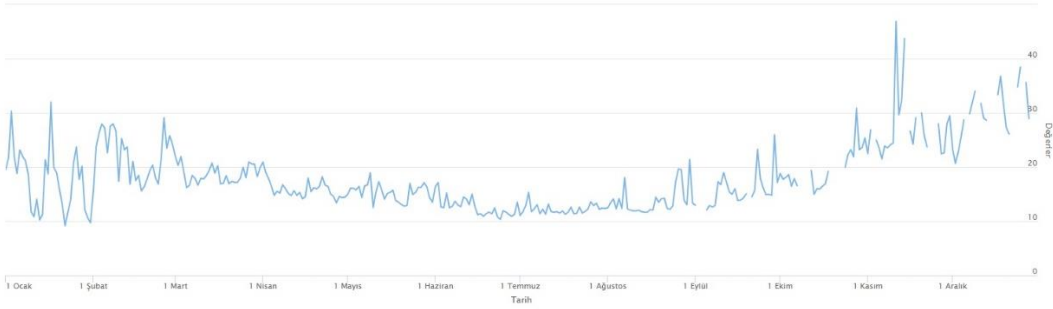
İSTASYON YERLERİ	İSTASYON TÜRÜ (Isınma/Trafik/Sanayi)	HAVA KİRLİTİCİLERİ					
		SO ₂	NO _x	CO	O ₃	HC	PM ₁₀
Kırıkkale	Hava Kalitesi	X	X	X	X		X
Bulvar-Park	Kentsel-Trafik	X	X	X			X

2024 Ocak 01 – Pazartesi & 2024 Aralık 31 – Salı tarihleri arasında (PM10) parametreleri için grafik raporu.

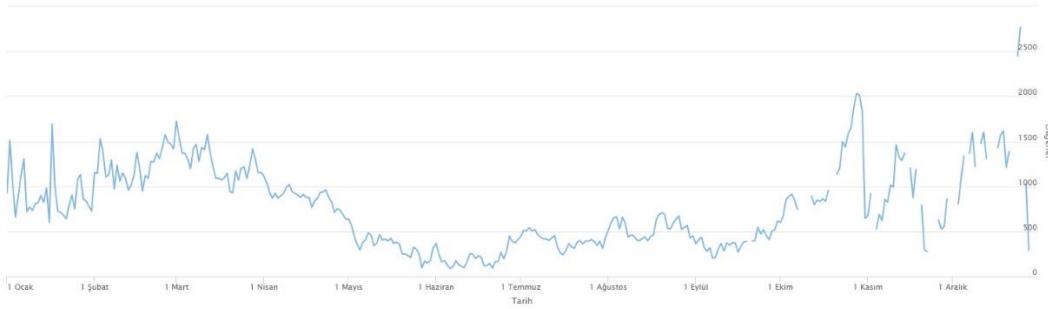
Grafik 1- 2024 yılında Kırıkkale istasyonu PM₁₀ parametresi günlük ortalama değeri
(havaizleme.gov.tr, 2025)

2024 Ocak 01 – Pazartesi & 2024 Aralık 31 – Salı tarihleri arasında (SO₂) parametreleri için grafik raporu.

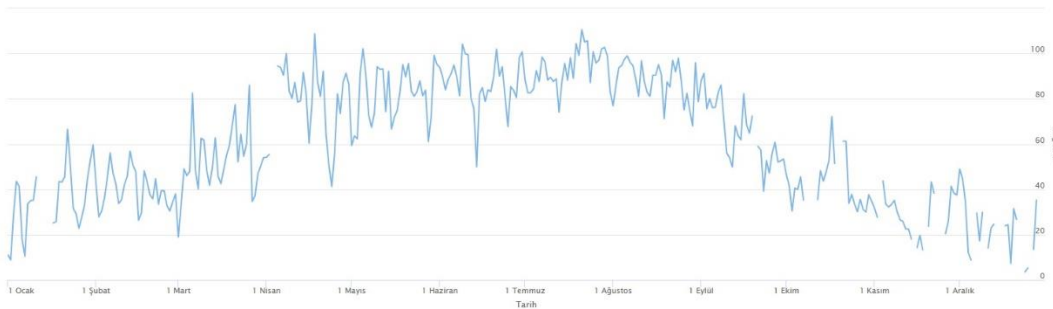
Grafik 2- 2024 yılında Kırıkkale istasyonu SO₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği
(havaizleme.gov.tr, 2025)

2024 Ocak 01 – Pazartesi & 2024 Aralık 31 – Salı tarihleri arasında (CO) parametreleri için grafik raporu.

Grafik 3- 2024 yılında Kırıkkale istasyonu CO parametresi günlük ortalama değer grafiği
(havaizleme.gov.tr, 2025)

2024 Ocak 01 – Pazartesi & 2024 Aralık 31 – Salı tarihleri arasında (O₃) parametreleri için grafik raporu.

Grafik 4- 2024 yılında Kırıkkale istasyonu O₃ parametresi günlük ortalama değer grafiği
(havaizleme.gov.tr, 2025)

Çizelge 7- 2024 yılı hava kalitesi parametreleri aylık ortalama değerleri ve sınır değerin aşıldığı gün sayıları ($\mu\text{g}/\text{m}^3$; CO: mg/m^3)

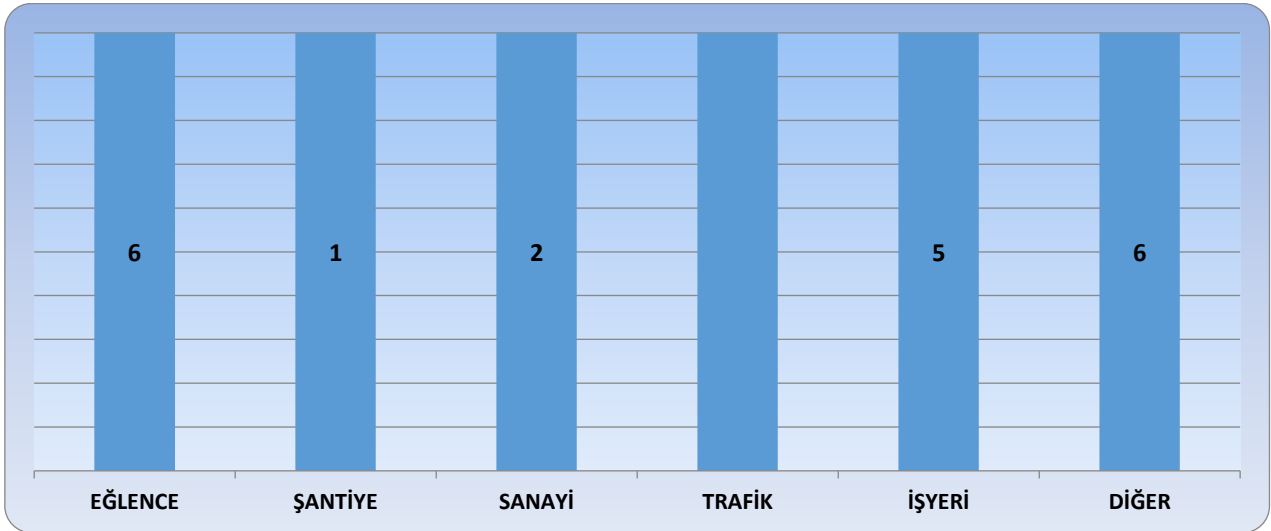
İSTASYON ADI	SO ₂	AGS*	PM10	AGS*	CO	AGS*	NO	AGS*	NO ₂	AGS*	NO _x	AGS*	OZON	AGS*
Ocak	17,58		37,30	17									35,12	
Şubat	21,98		49,22	7					4				39,79	
Mart	18,71		41,56	11					3				52,65	
Nisan	15,89		53,26	4									78,94	
Mayıs	15,31		34,87	4									81,78	
Haziran	12,67		41,98	4									86,96	
Temmuz	12,20		39,09	3									93,29	
Ağustos	13,81		42,55	8									87,63	
Eylül	15,86		40,88	6									65,48	
Ekim	19,71		42,23	7					9				42,34	
Kasım	27,41		57,59	16					6				29,12	
Aralık	29,97		47,50	14									22,95	

* AGS: Sınır değerin aşıldığı gün sayısı

A.5. Çevresel Gürültü

Gürültü, öncelikle son çeyrek yüzyılda insanların huzur ve sağlığını olumsuz yönde etkileyen bir faktör haline gelmiştir. Teknolojinin ilerlemesi ve yaşam düzeyinin hızlı bir şekilde yükselmesiyle gürültü kaynakları ve etki dereceleri hızla artmıştır. Toplu ulaşım araçları, sayıları her gün çoğalan özel taşıtlar, imalathane ve fabrikalar ile konforlu bir yaşam için kullanılan elektrikli mutfak eşyaları, havalandırma alet ve gereçleri, insanların huzurunu ve sağlığını bozan gürültü kaynakları haline gelmiştir. Bu nedenle de “gürültü” kavramı “çevre kirletici faktörler” arasında özel bir yer almıştır.

Çevresel gürültüye maruz kalınması sonucu kişilerin huzur ve sükûnunun, beden ve ruh sağlığının bozulmaması için gerekli tedbirlerin alınmasını sağlamak amacıyla ‘Çevresel Gürültünün Değerlendirilmesi ve Yönetimi Yönetmeliği’ 04.06.2010 tarih ve 27061 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanarak yürürlüğe girmiştir.

Grafik 5 - 2024 yılında gürültü konusunda yapılan şikâyetlerin dağılımı (ÇŞİDİM, 2025)

Çizelge 8 – Tamamlanan Gürültü Bariyerleri*

İli/İlçesi	Konumu	Tamamlandığı Yıl	Bariyer Alanı (m ²)	Bariyer Tipi

*Herhangi bir veri bulunmamaktadır.

A.6. İklim Değişikliği Eylem Planı Çerçevesinde Yapılan Çalışmalar

İklim Değişikliği Ulusal Eylem Planı (İDEP) Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı koordinasyonu ile hazırlanarak 3 Mayıs 2010 tarihinde Yüksek Planlama Kurulunun onayı ile yürürlüğe girmiştir. Bu plan çerçevesinde Ulusal Vizyonuz ‘İklim değişikliği politikalarını kalkınma politikalarıyla entegre etmiş; enerji verimliliğini yaygınlaştırmış; temiz ve yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımını arttırmış; iklim değişikliğiyle mücadeleye özel şartları çerçevesinde aktif katılım sağlayan ve yüksek yaşam kalitesiyle refahı tüm vatandaşlarına düşük karbon yoğunluğu ile sunabilen bir ülke olmak’ şeklinde belirlenmiştir.

İDEP’in amaçları arasında enerji yoğunluğunun düşürülmesi, temiz enerji kullanımının artırılması, enerji üretimi ve sanayide sera gazı emisyonlarının azaltılması, etkin atık yönetiminin sağlanması bulunmaktadır.

Bakanlığımız 2019-2023 Stratejik Planı kapsamında, 30 Büyükşehir Belediyesinde Yerel İklim Değişikliği Eylem Planının (YİDEP) hazırlanabilmesi için mevzuat çalışmaları yapılacağı belirtilmiştir.

Bu doğrultuda; yerel yönetimlerce Yerel İklim Değişikliği eylem planlarının hazırlanmasına dönük mevzuat ve Teknik Kılavuz hazırlama çalışmaları başlatılmıştır. Son yıllarda ülkemizde yaşanan iklim ile ilişkili afetlerin sayı, sıklık ve şiddetindeki artışa koşut olarak bölgesel düzeyde de iklim değişikliğine karşı direncin artırılması amacıyla bölge ve şehir ölçeğinde ele alınması gereken eylem ihtiyaçlarının tespit edilerek çözüm önerilerinin belirlenmesi doğrultusunda Bölgesel İklim Değişikliği Eylem Planlarının hazırlanması çalışmaları da devam etmektedir.

A.7. Ulaşım ve Hareketlilik

Çizelge 9- 2024 yılındaki araç sayısı ve egzoz ölçümü yaptıran araç sayısı
(Kırıkkale ÇŞİDİM, 2025)

Egzoz Gazı Emisyon Ölçüm Yetki Belgesi Düzenlenen Firma Sayısı	İldeki Toplam Araç Sayısı	Egzoz Ölçümü Yaptıran Araç Sayısı
6	81.281	55.616

Çizelge 10– Tamamlanan Bisiklet Yolları

İli	Güzergâhı	Mesafe (km)
Kırıkkale	Yahşihan Oba köy- Yeşil vadi	8 km (2023 Yılı)
Kırıkkale	Bahçelievler Mahallesi	2,9 km (2016 Yılı)
Kırıkkale	Büyükşehir Parkı (Fabrikalar Mahallesi)	0,35 km (2017 Yılı)

Kırıkkale	Millet Bahçesi (Bahşili)	9,25 km (2023 Yılı)
-----------	--------------------------	---------------------

Çizelge 11– Tamamlanan Yeşil Yürüyüş Yolları

İli	Güzergâhı	Mesafe (km)
Kırıkkale	Bahçelievler Mahallesi	2,4 km (2016 Yılı)
Kırıkkale	Millet Bulvarı	2,2 km
Kırıkkale	Bulvar Park (Çalılıöz Mahallesi)	0,35 km (2012 Yılı)
Kırıkkale	Şehitler Parkı (Yaylacık Mahallesi)	0,3 km (2016 Yılı)
Kırıkkale	MKE Lojman Önü (Fabrikalar Mahallesi)	0,85 km (2021 Yılı)
Kırıkkale	Millet Bahçesi (Bahşili)	2,0 km (2023 Yılı)

Çizelge 12– Tamamlanan Çevre Dostu Sokak

İli	Güzergâhı	Mesafe (km)

* İlimizde çevre dostu sokak bulunmamaktadır.

A.8 Sonuç ve Değerlendirme

Tüm canlıların yaşamını ve sağlığını etkileyen olumsuz durumların başında hava kirliliği gelmektedir. Trafik, ısınma ve enerji üretimi amaçlı yakıt kullanımı ve sanayi üretimleri aşamasında oluşan kirleticiler havaya karışarak insan ve diğer canlıların sağlığını ve konforunu olumsuz etkilemektedir. Hava kirliliğini en düşük seviyeye indirmek ve hava kalitesini arttırmak Bakanlığımızın temel görevleri arasında yer almaktadır.

İlimizdeki hava kalitesini arttırmak amacıyla İl Müdürlüğü Denetim Ekiplerimiz 2872 sayılı Çevre Kanunu, Sanayi Kaynaklı Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği ve ilgili mevzuatlar doğrultusunda denetimlerini gerçekleştirmektedir. Ayrıca, ilimizdeki doğalgaz kullanımının yaygınlaşmasıyla birlikte kış aylarında ısınmadan kaynaklanan hava kirliliği oldukça azalmıştır.

Kaynaklar

havaizleme.gov.tr

Kırıkkale Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü

Kırıkkale Belediye Başkanlığı

Yahşıhan Belediye Başkanlığı

Kırıkkale İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü

B. SU VE SU KAYNAKLARI

B.1. İlin Su Kaynakları ve Potansiyeli

İlimiz sınırlarında Kızılırmak Nehri, Delice Irmağı ve Çoruhözü Deresi olmak üzere üç önemli su kaynağı bulunmaktadır.

Çizelge 13–İlin akarsuları

(DSİ 5. Bölge Müdürlüğü, 2025)

AKARSU İSMİ	Toplam Uzunluğu (km)	İl Sınırları İçindeki Uzunluğu (km)	Debisi (m ³ /sn)	Kolu Olduğu Akarsu	Kullanım Amacı
Kızılırmak	290,2	104,8	44,773	Kızılırmak	Baz
Delice Çayı	65,8	64,7	4,653	Kızılırmak	Baz
Çoruhözü Deresi	58	58	0,188	Kızılırmak	Akçakavak barajı done temini
Kılıçözü Deresi	43	43	-	Delice çayı	-

*Ölçümler DSİ tarafından 2023 yılına kadar olan gözlemlerdir.

B.1.1.2. Doğal Göller, Göletler ve Rezervuarlar

DSİ 5. Bölge Müdürlüğü 2024 verilerine göre; İlimizde bulunan sulama göletlerine ait bilgiler aşağıdaki çizelgede verilmiştir.

Çizelge 14- Mevcut göl, gölet ve rezervuarlar

(DSİ 56. Bölge Müdürlüğü, 2025)

Gölün/Göletin/ Rezervuarın Adı	Tipi	Göl hacmi, m ³	Sulama Alanı (net), ha	Çekilen Su Miktarı, (m ³)	Katılan Su Miktarı, (m ³)	Kullanım Amacı
Sulakyurt	Baraj	43801000	2312	-	-	Sulama
Ahlıçıpi	Gölet	300000	55	-	-	Sulama
Danacı	Gölet	300000	24	-	-	Sulama
Hasandede	Gölet	2640000	383	-	-	Sulama
Ceritmüminli	Gölet	4460000	856	-	-	Sulama
Akçakavak	Gölet	1190000	172	-	-	Sulama
Mahmutlarşarklısı	Gölet	1430000	184	-	-	Sulama
Büyükceceli	Gölet	1860000	-	-	-	Sulama

B.1.2. Yeraltı Suları

DSİ 5. Bölge Müdürlüğü verilerine göre; İl sınırları içinde yer alan 6 yeraltı suyu havzasında hidrojeolojik, meteorolojik ve topografik şartlar ile su kullanımına bağlı olarak yeraltı su seviyeleri çok farklılık göstermektedir. İlimizin yeraltı suyu potansiyeli aşağıda Çizelge B.14’de verilmiştir

Çizelge 15– Yeraltı suyu potansiyeli
(DSİ 5. Bölge Müdürlüğü, 2025)

Kaynağın İsmi	hm ³ /yıl
Halifeli YAS Kuyuları	4,8
Kılıçözü	7
Delice	7
Karahamzalı-Karakeçili	2
Kızılırmak(Bahşılı)	8
Çoruhözü	7
Sulakyurt	9
TOPLAM	44,8

B.1.2.1. Yeraltı Su Seviyeleri

DSİ 5. Bölge Müdürlüğü 2021 verilerine göre; il genelinde yeraltı suyu seviyeleri hidrojeolojik, meteorolojik ve topoğrafik şartlar ile su kullanımına bağlı olarak farklılıklar göstermektedir. Alüvyon akiferlerde yeraltı suyu seviyeleri 1-10 m. arasında değişmektedir.

B.2. Su Kaynaklarının Kalitesi

Çizelge 16- 2023 yılı yüzey ve yeraltı sularında tarımsal faaliyetlerden kaynaklanan nitrat kirliliği ile ilgili analiz sonuçları
(DSİ 5. Bölge Müdürlüğü, 2025)

Su Kaynağının Cinsi (Yüzey/ Yeraltı)	Adı	Kullanım amacı ve kullanılan miktar				Analiz Yapılan İstasyonun				
		İçme ve kullanma suyu	Enerji üretimi	Sulama suyu	Endüstriyel su temini	Akım gözlem istasyonu kodu	Analiz sonuçları YSKY (Tablo-5)	Yeri (ilçe, Köy, Mevkii)	Koordinatları	Yıllık Ortalama Nitrat Değeri (mg/L)
Yüzey	Yahşıhan Köprüsü-Yahşıhan	-	X	X	-	KİGİN016-KİOİN009		Yahşıhan	X: 538362 Y: 4410581	3,077
Yüzey	Balaban Çayı-Irmak	-	-	X	-	KİGİN017		Irmak	X: 534627 Y: 4421270	3,942
Yüzey	Hacıbalı Kemer Köprü- Fi Yapı	-	X	X	-	KİOİN010-KİKAİN027		Yahşıhan	X: 535418 Y: 4421263	2,521
Yüzey	Kapulukaya baraj çıkışı	X	X	X	X			Kırıkkale	X: 541335 Y: 4398377	<1,130

B.3. Su Kaynaklarının Kirlilik Durumu

B.3.1. Noktasal kaynaklar

B.3.1.1. Endüstriyel Kaynaklar

Çizelge 17– İlimizde bulunan endüstriyel tesislerdeki su kullanım ve atık su verileri
(ÇŞİDİM, 2025)

Tesisin Adı	Suyun Kaynağı	Suyun Miktarı (m ³ /yıl)	Su Kaynağı Koordinatları	Alıcı Ortam Deşarj Koordinatı	SKKY Sektörü	Atıksu Miktarı (m ³ /yıl)
Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. Kırıkkale Rafinerisi	Kapulukaya Barajı	4.160.588	39° 43' 57.30' K 33° 29' 01.16' D	39° 44' 23.26" K 33° 28' 06.47" D	Tablo -11.1	1.738.131
				39° 44' 38.84" K 33° 27' 59.77" D	Tablo 20.1; 20.7	1.774.997
(NOMAC) ACWA GÜÇ Elektrik İşletme ve Yönetim San.ve Tic.A.Ş. Kırıkkale Şubesi	Keson kuyu (Proses suyu)	4.808.629	ED1950 (UTM) X= 535462.285 m Y= 4415182.447 m ED1950 (UTM) X= 535486.516 m Y= 4415298.606 m ED1950 (UTM) X= 535458.827 m Y= 4415433.71 m	ED1950 (UTM) X= 534895.176 m Y= 4415621.17 m	Tablo 9.3 Tablo 20.7	1.605.575

B.3.1.2. Evsel Kaynaklar

Çizelge 18– İlimizdeki evsel su kullanımı ve atık su verileri
(ÇŞİDİM, 2025)

Tesisin Adı	Suyun Kaynağı	Suyun Miktarı (m ³ /yıl)	Su Kaynağı Koordinatları	Alıcı Ortam Deşarj Koordinatı	SKKY Sektörü	Atıksu Miktarı (m ³ /yıl)
Kırıkkale Belediye Başkanlığı Merkez İleri Biyolojik Atıksu Arıtma Tesisi	Yeşil Vadi Su Birliği Kapulukaya Barajı	24.874.074	39.835276 33.473429	39.835,407 33.470,062	Kentsel Atık su Arıtımı Yön. Tablo 1 ve 2	4.060.730
Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. Kırıkkale Rafinerisi	Kızılırmak	4.160.588	39° 43' 57.30" K 33° 29' 01.16" D	39° 44' 38.84" K 33° 27' 59.77" D	Tablo:11.1 ve 20.1	3.513.128
NOMAC Enerji Üretim İşletme & Bakım Hizmetleri Ltd. Şti..	Keson kuyu (Evsel)	5.179	ED1950 (UTM) X= 535462.285 m Y= 4415182.447 m ED1950 (UTM) X= 535486.516 m Y= 4415298.606 m ED1950 (UTM) X= 535458.827 m Y= 4415433.71 m	ED1950 (UTM) X= 534895.176 m Y= 4415621.17 m	Tablo 9.7 Tablo 9. 3 Tablo 21.1	5.179

B.3.2. Yayılı Kaynaklar

B.3.2.1. Tarımsal Kaynaklar

Kırıkkale ili 307.149 hektar tarım alanı, 51.392 hektar çayır-mera, 70.905 hektar orman ve 33.554 hektar diğer alanlar olmak üzere toplam 463.000 hektar alana sahiptir. Tarım alanlarından 2.744 hektar İl Özel İdaresi, 16.804 DSİ, 20.000 hektar halk sulaması olmak üzere 39.548 hektar sulanmaktadır.

Kırıkkale ilinde sulama birliği bulunmamaktadır. Çelebi ilçesindeki Kızılırmak havzasında bulunan sulama kanalları Kesikköprü sulama birliğine bağlanmıştır. Diğer sulama kanal ve göletler Muhtarlıklar veya Belediyelere bağlanmıştır.

Kırıkkale ili sınırları içerisinde 2023 yılında hastalık ve zararlılarla mücadele amaçlı olarak 25.000 hektar alanda 2,043 ton insektisit, 196.000 hektar alanda 2,716 ton herbisit, 15.000 hektar alanda 10,230 ton fungisit, 10.000 hektar alanda 0,473 ton rodentisit, 35.000 hektar alanda 1,958 ton akarisit, 1.000 hektar alanda 0,49 ton diğer mücadele kaynakları kullanılmıştır.

B.3.2.2. Diğer

İlimizde Kırıkkale Belediyesi bünyesinde Kırıkkale Katı Atık Belediyeler Birliğince İlimiz Bahşılı İlçesi Bedesten mevkiinde Katı Atık Düzenli Depolama Tesisi kurulmuştur. Ancak Merkez, Yahşihan, Keskin ve Bahşılı İlçeleri dışında diğer İlçe ve Belde Belediyeleri oluşan evsel katı atıklarını vahşi depolama yapmaya devam etmektedirler.

B.4. Denizler

İlimizin denize kıyısı bulunmamaktadır.

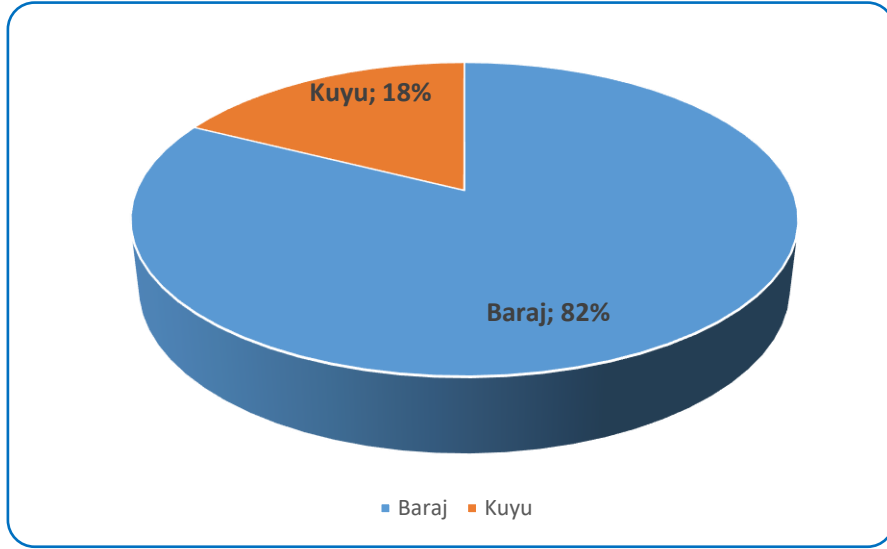
B.5. Sektörel Su Kullanımları ve Yapılan Su Tahsisleri

B.5.1. İçme ve Kullanma Suyu

B.5.1.1 Yüzeysel su kaynaklarından kullanılan su miktarı ve içme suyu arıtım tesisi mevcudiyeti

İlimizde içme ve kullanma suyunun temin edildiği yüzeysel su kaynağı Kapulukaya Barajıdır. Baraj gölünden Kırıkkale Yeşil Vadi Su Birliği tarafından 2023 yılında 22.515.168 m³ su çekilmiştir. Ayrıca yine baraj gölünden TÜPRAŞ Kırıkkale rafinerisi tarafından 2023 yılında 4.138.236 m³ su çekilmiştir.

Kapulukaya Barajından içme ve kullanma amacıyla alınan su Kırıkkale Yeşil Vadi Su Birliğinin içme suyu arıtma tesisinde kum filtreler ve reverse osmose yöntemiyle arıtma işlemine tabi tutulduktan sonra içme ve kullanma suyu şebekesine verilmektedir. Mevcut arıtma tesisi 200.000 m³/gün olup aktif olarak kullanılmaktadır.

Grafik 6-2024 yılı belediyeler tarafından içme ve kullanma suyu şebekesi ile dağıtılmak üzere temin edilen su miktarının kaynaklara göre dağılımı
(Kırıkkale Belediyesi, 2025)

Resim 2- Kapulukaya Barajı
(Fotoğraf: Kırıkkale Valiliği)

İlimizde içme ve kullanma suyuyla hizmet verilen belediye nüfusu 248.124 kişi ve belediye sayısı 11' dir. İçme ve kullanma suyuyla hizmet verilen belediye nüfusunun toplam belediye nüfusuna oranı % 99'dur.

B.5.1.2. Yeraltı su kaynaklarından temin edilen su miktarı ve içme suyu arıtım tesisi mevcudiyeti

Kurum ve tesislerden elde edilen veriler doğrultusunda 2023 yılında kuyulardan temin edilerek sanayide kullanılan yeraltı suyu miktarı yaklaşık 5.250.000 tondur.

Kırıkkale Belediyesi tarafından mevcut su kalitesini arttırmak amacıyla Kapulukaya Barajı ile birlikte Halifeli mevkiinde bulunan YAS kuyularından yıllık 4.800.000 m³/yıl su temin edilmektedir.

B.5.1.3. İçme Suyu temin edilen kaynağın adı, mevcut durumu, potansiyeli vb.

İlimizdeki içme ve kullanma suyu temini için kullanılan yüzeysel su kaynağı Kapulukaya Barajıdır. Buradan yıllık 26.960.000 m³ 'e kadar su temin edilmektedir. Ayrıca, hem mevcut su kalitesini arttırmak hem de kesintisiz biçimde su teminini sağlamak amacıyla Kırıkkale Merkeze 12 km uzaklıktaki Halifeli Köyünde açılan 17 adet kuyudan yıllık 4.800.000 m³ su temin edilmektedir.

B.5.2. Sulama

B.5.2.1. Salma sulama yapılan alan ve kullanılan su miktarı

İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü verilerinde İl genelinde salma sulama ile ilgili ayrıntılı bilgi verilmemekle birlikte İlde ağırlıklı olarak salma sulama sistemi kullanıldığı, ilde sulama birliği ve kooperatifi bulunmadığı ve sulamanın üreticilerin kendi imkânlarıyla akarsu, gölet ve kendi açtıkları kuyulardan sulama ihtiyaçlarını temin ettikleri ayrıca sulamadan dönen suların drene edilmediği bilgisi verilmiştir.

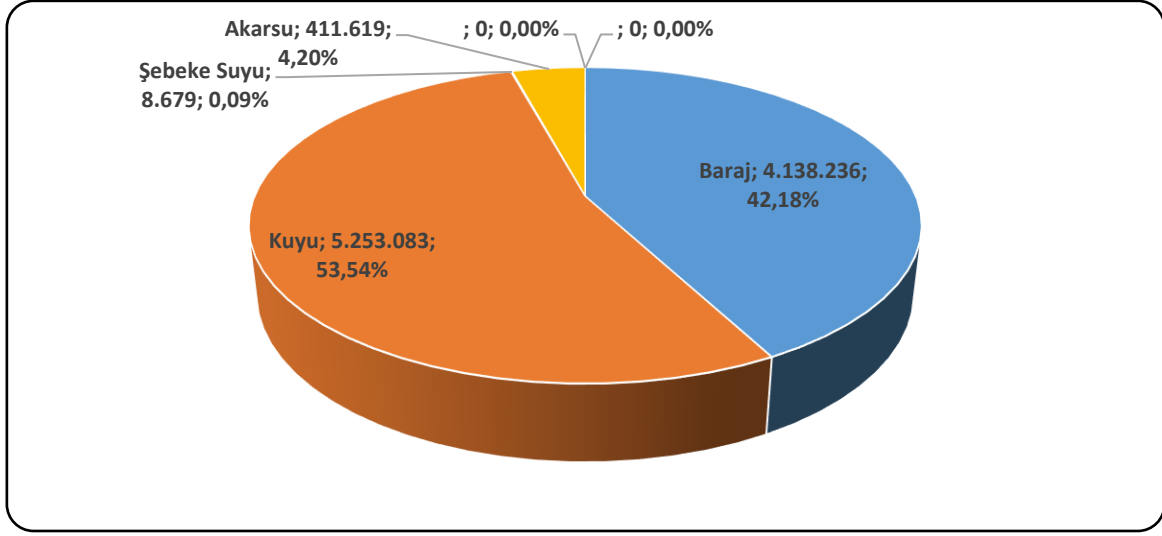
B.5.2.2. Damla, yağmurlama veya basınçlı sulama yapılan alan ve kullanılan su miktarı

İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü verilerine göre İl genelinde damlama, yağmurlama veya basınçlı sulama ile ilgili ayrıntılı bilgi verilmemiş olup, ilde sulama birliği ve kooperatifi bulunmadığı ayrıca sulamadan dönen suların drene edilmediği bilgisi verilmiştir.

B.5.3. Endüstriyel Su Temini

İlimizde endüstriyel amaçlı olarak 2023 yılında kullanılan toplam su miktarı 9.833.685 m³ olarak hesaplanmıştır.

Kum yıkama-eleme, hazır beton tesisi gibi tesislerde su geri dönüşümlü olarak tekrar kullanılmaktadır. TÜPRAŞ Rafinerisi soğutma suyu olarak kullandığı suyu Kapulukaya Barajından, Doğal Gaz Çevrim Santralleri ise Kızılırmak'tan ve kuyulardan temin ederek tekrar Kızılırmak Nehrine deşarj etmektedirler.

Grafik 7– 2023 yılında endüstrinin kullandığı suyun kaynaklara göre dağılımı
(Kırıkkale ÇŞİDİM, DSİ 5. Bölge Müdürlüğü, Kırıkkale Belediyesi, TÜPRAŞ, 2025)

B.5.4. Enerji Üretimi Amacıyla Su Kullanımı

Kırıkkale ilinde mevcut hidroelektrik santrallerinden en eskisi ve büyüğü Kızılırmak nehri üzerinde kurulu bulunan Kapulukaya Barajı ve Hidroelektrik Santralidir. Kapulukaya Barajına ait teknik özellikler aşağıda verilmiştir. Kapulukaya Hidroelektrik santralinin 54 MW kurulu güce sahiptir. Ayrıca yine Kızılırmak Nehri üzerinde kurulu bulunan Sulakyurt İlçesindeki Reşadiye Hamzalı HES (15,61 MW), Çelebi İlçesindeki Sema Regülatörü ve HES (17 MW) ve Yahşıhan ilçesindeki Kalecik HES (19,109 MW) ilimizdeki diğer hidroelektrik santralleridir.

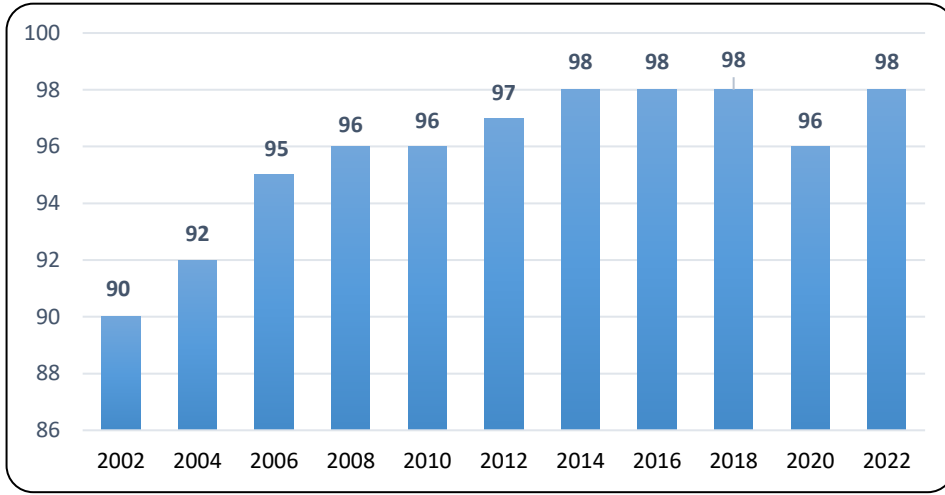
B.5.5. Rekreatif Su Kullanımı

İlimizdeki rekreatif amaçlı su kullanımına ait veri bulunmamaktadır.

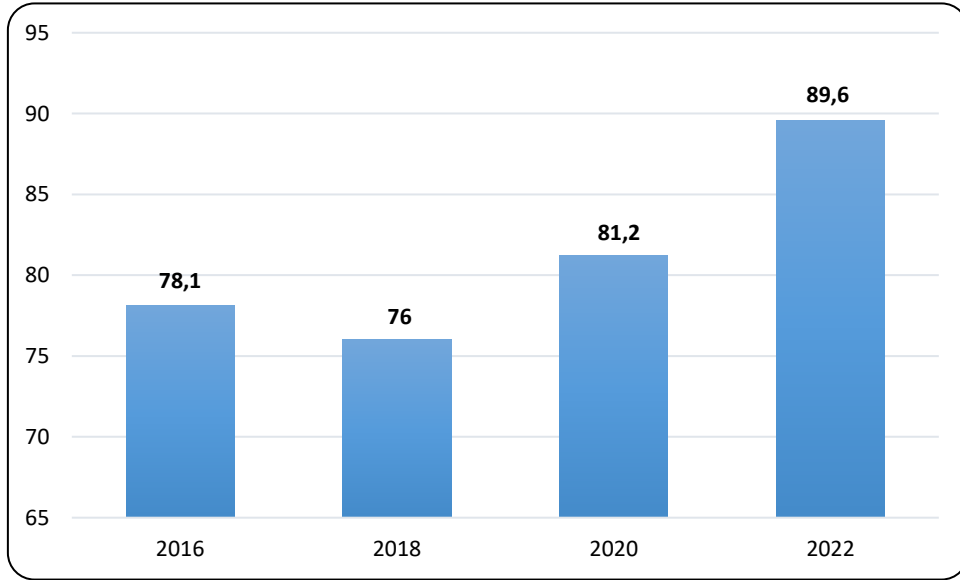
B.6. Çevresel Altyapı

B.6.1. Kentsel Kanalizasyon Sistemi ve Atıksu Arıtma Tesisi Hizmetleri

TUİK (2022) verilerine göre ilimizde kanalizasyon şebekesi ile hizmet verilen belediye nüfusunun toplam nüfusa oranı 2022 yılı için % 98'dir. İlde Kırıkkale Belediyesine ait atık su arıtma tesisi bulunmakta olup, 4 belediyeye hizmet vermektedir. Atık su arıtma tesisi hizmeti verilen nüfusun toplam belediye nüfusuna oranı 2022 yılında % 89,6'dır.

Grafik 8– Yıllar bazında kanalizasyon şebekesi tesisi ile hizmet verilen belediye nüfusunun toplam nüfusa oranı
(TÜİK, 2025)

Grafik 9– Yıllar bazında atıksu arıtma tesisi ile hizmet verilen belediye nüfusunun toplam belediye nüfusuna oranı
(TÜİK, 2025)

Çizelge 19– 2024 yılı itibariyle kentsel atıksu arıtma tesislerinin durumu

Yerleşim Yerinin Adı		Belediye Atıksu Arıtma Tesisi Olup Olmadığı?			Belediye Atıksu Arıtma Tesisi Türü			Mevcut Kapasitesi (ton/gün)	SAİS Kabini Durumu (var/yok)	Arıtılan /Deşarj Edilen Atıksu Miktarı (m³/sn)	Deşarj Noktası	Deniz Deşarjı (var/yok)	Hizmet Verdiği Nüfus	Oluşan AAT Çamur Miktarı (ton/yıl)
		Var	İnşa/plan aşamasında	Yok	Fiziksel	Biyolojik	İleri							
İl Merkezi	KIRIKKALE/Merkez	X	-	-	-	X	X	38.000	VAR	0,13	Kızılırmak	Yok	192.558	60
İlçeler														

*22.03.2015 tarih ve 29303 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren “Sürekli Atıksu İzleme Sistemleri (SAİS) Tebliği” kapsamında ülke genelinde kurulu kapasitesi 5.000 m³/gün ve üzerinde olan atıksu arıtma tesisinin çıkış sularında debi, pH, İletkenlik, Çözünmüş Oksijen, Sıcaklık ve KOİ (Kimyasal Oksijen İhtiyacı) ile AKM (Askıda Katı Madde) parametreleri 7/24 online izlenmektedir. Bu sayede tesislerin atıksularını arıtmadan su kaynaklarımıza deşarj etmeleri engellenmektedir.

B.6.2. Organize Sanayi Bölgeleri ve Münferit Sanayiler Atıksu Altyapı Tesisleri

İlimiz Kırıkkale OSB nin atıksu arıtma tesisi projesi 08.02.2007 tarihinde Bakanlığımız Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğünce onaylanmıştır. Atıksu arıtma tesisi faaldir.

Çizelge 20–2023 yılı OSB, Serbest Bölgeler ve Sanayi Sitelerinde atıksu arıtma tesislerinin (AAT) durumu

(Kırıkkale OSB Müdürlüğü, 2025)

OSB/Serbest Bölge/Sanayi Sitesi Adı		Mevcut Durumu	Kapasitesi (ton/gün)	SAİS Kabini Durumu (var/yok)	AAT Türü	AAT Çamuru Miktarı (ton/gün)	Deşarj Ortamı
KIRIKKALE OSB		Aktif	800	Yok	Fiziksel Kimyasal Biyolojik	4	Kızılırmak
KESKİN OSB		-	-	-	-	-	-
KIRIKKALE SİLAH SANAYİ İHTİSAS OSB		-	-	-	-	-	-

*22.03.2015 tarih ve 29303 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren “Sürekli Atıksu İzleme Sistemleri (SAİS) Tebliği” kapsamında ülke genelinde kurulu kapasitesi 5.000 m³/gün ve üzerinde olan atıksu arıtma tesisinin çıkış sularında debi, pH, İletkenlik, Çözünmüş Oksijen, Sıcaklık ve KOİ (Kimyasal Oksijen İhtiyacı) ile AKM (Askıda Katı Madde) parametreleri 7/24 online izlenmektedir. Bu sayede tesislerin atıksularını arıtmadan su kaynaklarımıza deşarj etmeleri engellenmektedir.

Çizelge 21– 2024 yılı itibariyle münferit sanayiye ait atıksu arıtma tesisi (AAT) sayısı (ÇŞİDİM, 2025)

Tesis Statüsü	Toplam Tesis Sayısı	AAT’si Olan Tesis Sayısı
Üretim Sektörü/Sanayi Tesis		5
Turizm Tesisleri veya Site Yönetimi		5
Üniversite		1

B.6.3. Düzenli Depolama Tesislerinde Oluşan Sızıntı Sularının Yönetimi

Depolama alanı 6 lottan oluşmakta olup, 3. lota depolamaya devam edilmektedir. Depo tabanı doğal kil yapılıdır. Oluşan sızıntı suyu Atık Yönetimi Genel Esaslarına İlişkin Yönetmeliğinin 19 07 03 kodunda bulunan sızıntı suyu olup, II. Sınıf Düzenli Depolama Tesisleri Lisansına sahiptir. Depolama sahası altında 2.406,25 m³ kapasiteli sızıntı suyu havuzu bulunmaktadır.

Resim 3 – Kırıkkale Katı Atık Depolama Tesisi Uydu Görüntüsü
(Kaynak: Google Earth)

B.6.4. Arıtılmış Atıksuların Yeniden Kullanılması veya Bertarafı

İlimizde kum yıkama-eleme tesisleri, hazır beton santralleri ve üretim proseslerinde temiz su gerekmeyen sanayi tesislerinden bazıları atık sularını dönüşüm yaparak tekrar kullanmaktadır.

Çizelge 22–2024 yılı itibariyle yeniden kullanılan veya bertaraf edilen arıtılmış atıksu durumu

(Kırıkkale Belediyesi, 2025)

ARITILMIŞ ATIKSULARIN YENİDEN KULLANILMASI VEYA BERTARAFI								
Alıcı Ortama Deşarj Edilen (m ³ /yıl)	Kanalizasyona Deşarj Edilen (m ³ /yıl)	Kentsel Yeniden Kullanım (m ³ /yıl)	Tarımsal Yeniden Kullanım (m ³ /yıl)	Endüstriyel Yeniden Kullanım (m ³ /yıl)	Çevresel/Ekolojik Yeniden Kullanım (m ³ /yıl)	Başka Bir Tesise Su Kaynağı (m ³ /yıl)	Diğer Yeniden Kullanım (m ³ /yıl)	TOPLAM (m ³ /yıl)
4.060.730	-	-	-	-	-	-	-	4.060.730

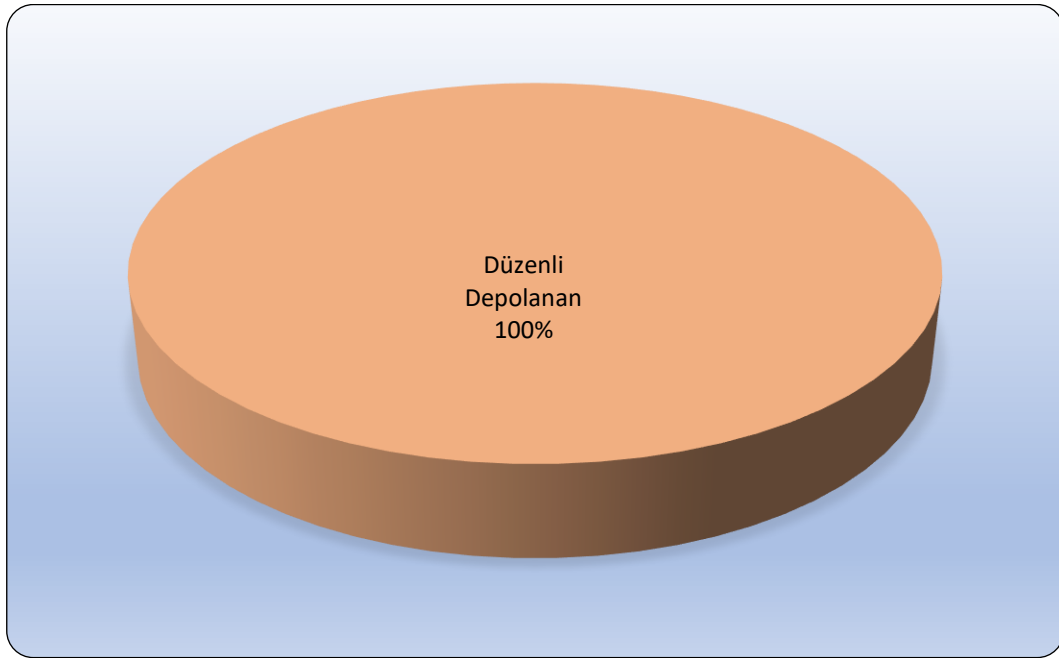
B.7. Toprak Kirliliği ve Kontrolü

B.7.1. Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahalar

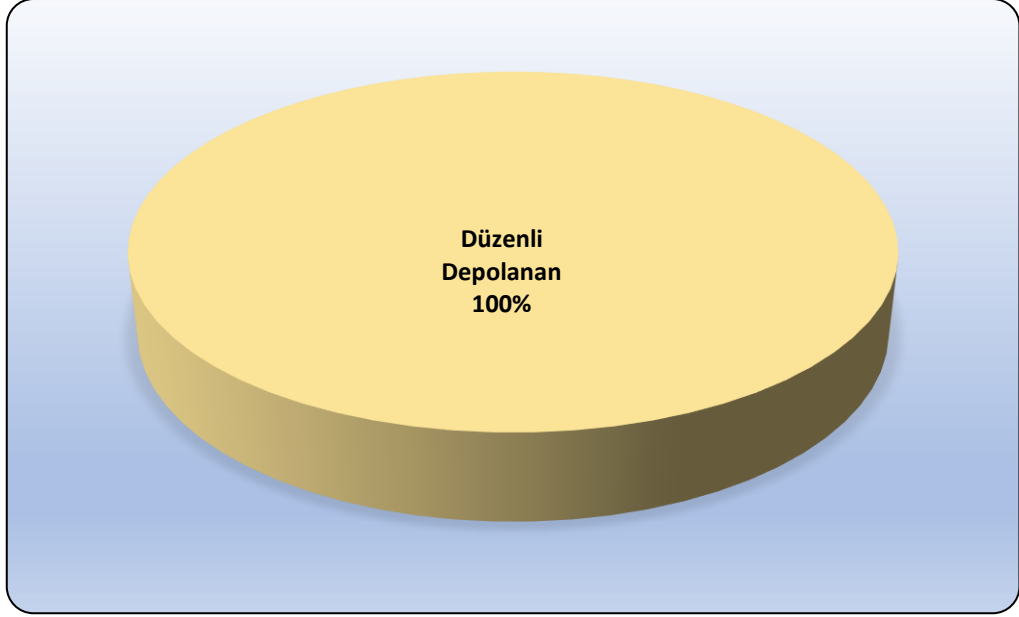
İlimizde “Toprak Kirliliğinin Kontrolü ve Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahalara Dair Yönetmelik” ve “Toprak Kirliliğinin Kontrolü ve Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahalara Dair Yönetmelik Yeterlilik Belgesi Tebliği” kapsamında herhangi bir çalışma yapılmamıştır.

B.7.2. Arıtma Çamurlarının Yönetimi

İlimizdeki atıksu arıtma tesislerinden çıkan arıtma çamurlarının bertaraf yöntemleri Grafik-10 ve Grafik-11’de gösterilmektedir.

Grafik 10- 2023 yılında belediyelerden kaynaklanan arıtma çamurunun yönetimi
(Kırıkkale Belediyesi, 2025)

Grafik 11-2023 yılında sanayiden kaynaklanan arıtma çamurunun yönetimi
(Kırıkkale OSB, 2025)

B.7.3. Madencilik faaliyetleri ile bozulan arazilerin doğaya yeniden kazandırılmasına ilişkin yapılan çalışmalar

Madencilik faaliyeti sonucu bozulan araziler için yapılacak çalışmalar 23.01.2010 tarih ve 27471 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan ‘Madencilik Faaliyetleri ile Bozulan Arazilerin Doğaya Yeniden Kazandırılması Yönetmeliği’ kapsamında değerlendirilmektedir. Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 2014 yılında 28, 2015 yılında 6 ve 2016 yılında 3 faaliyet için proje hazırlanarak İl Müdürlüğümüze sunulmuştur.

B.7.4. Tarımsal Faaliyetler İle Oluşan Toprak Kirliliği

Çizelge 23–2024 yılında kullanılan ticari gübre tüketiminin bitki besin maddesi bazında ve yıllık tüketim miktarları

(Kırıkkale İl Tarım Orman Müdürlüğü, 2025)

Bitki Besin Maddesi	Bitki Besin Maddesi Bazında Kullanılan Miktar (ton)	İlde Ticari Gübre Kullanılarak Tarım Yapılan Toplam Alan (ha)
Azot	6270	270.045
Fosfor	5950	
Potas	1400	
TOPLAM	13620	

Çizelge 24- 2024 yılında tarımda kullanılan girdilerden gübreler haricindeki diğer kimyasal maddeleri (tarımsal ilaçlar vb)

(Kırıkkale İl Tarım Orman Müdürlüğü, 2025)

Kimyasal Maddenin Adı	Kullanım Amacı	Miktarı (ton)	İlde Tarımsal İlaç Kullanılarak Tarım Yapılan Toplam Alan (ha)
İnsektisitler	Böcekler	16,145	21300
Herbisitler	Yabancı ot	25,348	113000

Fungisitler	Fungal Etmenler	16,964	88000
Rodentisitler	Kemirgenler	0,813	0,350
Nematositler	Nematodlar	-	-
Akarisitler	Akarlar	2,331	40700
Kışlık ve Yazlık Yağlar	Kabuklu bit	-	-
Diğer	Genel	1,450	62
TOPLAM		63,051	263.062,3

Çizelge 25- 2024 yılında topraktaki pestisit vb tarım ilacı birikimini tespit etmek amacıyla yapılmış analizin sonuçları*
(Kaynak, yıl)

Analizi Yapan Kurum/Kuruluş	Analiz Yapılan Yer (İlçe, Köy, Mevkii, Koordinatları)	Analiz Tarihi	Analiz Edilen Madde	Tespit Edilen Birikim Miktarı (µg/kg- fırın kuru toprak)

* Kırıkkale İl Tarım Orman Müdürlüğünden veri elde edilememiştir.

Kırıkkale İlimizde; yetiştiriciliği yapılan ürünler (hububat-baklagil, sebze-meyve vb.) genel olarak orta ve küçük ölçekli tarım alanlarında yapılmaktadır. Büyük ölçekli üretim alanlarımız bulunmakla birlikte oranı çok düşüktür. İlimiz genelinde Hububat-Baklagil tarımı yapılan alanların hemen hemen tamamında tohum ilaçlaması (fungal etmenlere karşı), herbisit (yabancı ot ilacı), kimyasal gübre uygulaması yapılmaktadır. Ayrıca sebze ve meyve üretimi yapılan alanlarda zararlı etmenlere karşı özellikle insektisit (böcek ilacı) kullanımı ve kimyasal gübre destek uygulaması yapılmaktadır.

B.8. Sonuç ve Değerlendirme

Kızılırmak Havzasında yer alan ilimizin en önemli su kaynağını Kızılırmak Nehri oluşturmaktadır. İlimizin içme ve kullanma suyunu karşılamak amacıyla 1979 yılında Kızılırmak Nehri üzerinde Kapulukaya Barajının inşaatına başlanarak 1989 yılında tamamlanmıştır. 2020 yılına kadar ilimizin içme ve kullanma suyunun tek kaynağı Kapulukaya Barajı olmuştur. Artan su ihtiyacını karşılamak amacıyla 2020 yılında Kırıkkale Merkeze 12 km uzaklıkta olan Halifeli Köyünde 17 adet su kuyusu açılmış ve boru hattıyla mevcut su şebekesine bağlanmıştır. Ek su kaynağının bulunmasıyla birlikte ilimizdeki içme ve kullanma suyunun temini konusunda önümüzdeki 30 yıllık sürede bir sıkıntı yaşanmayacağı öngörülmektedir.

Kızılırmak ülkemizdeki en büyük nehir olup, ilimizden geçtikten sonra 5 ilden ve pek çok ilçeden geçerek Samsun'un Bafra ilçesinde Karadeniz'e dökülür. Kızılırmak Nehri sadece ilimiz için değil, pek çok il ve ilçe merkezi içinde en büyük su kaynağını oluşturur. Bu sebeple hem nehrin kirliliğinin önlenmesi hem de tarımsal vahşi sulamanın engellenerek su kullanım planlamasının yapılması elzemdir.

İlimizdeki bütün atık su arıtma tesislerinin deşarj noktası Kızılırmak Nehridir. Kırıkkale Belediyesi ve TÜPRAŞ atık su arıtma tesisleri kapasite olarak yüksek olup, deşarj suyu

değerleri SAİS kabinleri vasıtasıyla sürekli izlenmektedir. Diğer sanayi tesislerinin atık su kontrolü ise İl Müdürlüğümüz Denetim Ekipleri tarafından düzenli olarak yapılmaktadır.

Kaynaklar

- Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı
- Kırıkkale Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü
- DSI
- Kırıkkale Belediye Başkanlığı
- Kırıkkale İl Tarım ve Orman Müdürlüğü
- TUİK
- <https://sim.csb.gov.tr/>

C. ATIK

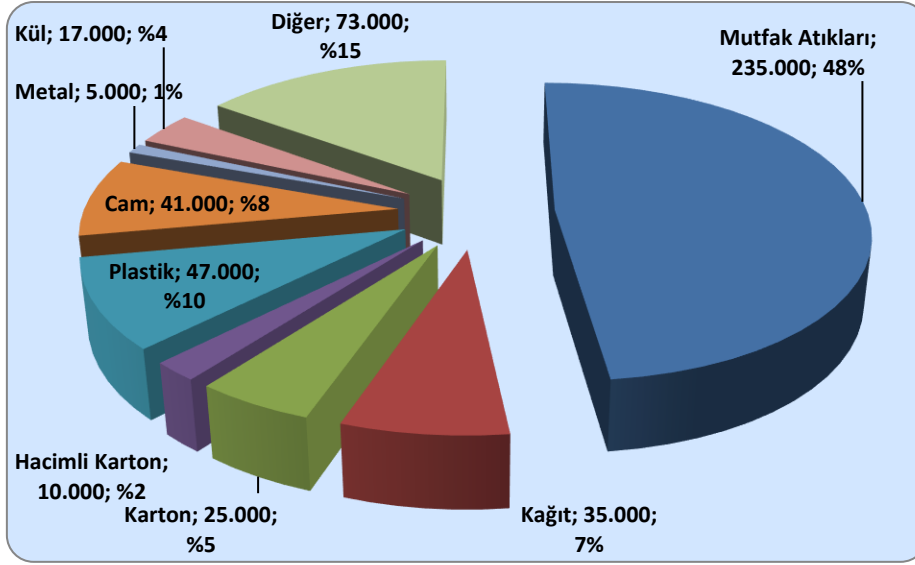
C.1. Belediye Atıkları

08.05.2006 tarih ve 1105 Karar No ile Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu Kararı verilen, 21.03.2007 tarih ve 26469 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 2007/11826 karar sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile kurulan “Katı Atık Düzenli Depolama Tesis” İlimiz Bahşılı İlçesi, Bedesten mevkiinde 28,5 hektarlık alanda kurulu bulunmaktadır. İlde düzenli depolama tesisini kullanmayan belediyelerin vahşi depolama sahalarının olduğu bilinmekte ancak bunların konumlarına ilişkin bilgi bulunmamaktadır. Depolama alanı 6 Lottan oluşmakta olup, 3. lota depolamaya devam edilmektedir. Depo tabanı doğal kil yapılıdır. Oluşan sızıntı suyu Atık Yönetimi Genel Esaslarına İlişkin Yönetmeliğinin 19 07 03 kodunda bulunan sızıntı suyu olup, II. Sınıf Düzenli Depolama Tesis Lisansına sahiptir. Depolama sahası altında 2.406,25 m³ kapasiteli sızıntı suyu havuzu bulunmaktadır.

Çizelge 26 - (Kırıkkale) ilinde 2024 yılı için il/ilçe belediyelerince toplanan ve yerel yönetimlerce (büyükşehir belediyesi/ belediye/ birliklerce) yönetilen belediye atığı miktarı ve toplanma, taşınma ve bertaraf yöntemleri
(Kırıkkale Belediyesi, 2025)

Büyükşehir/İl/İlçe Belediye veya	Birliğin Adı Büyükşehir Belediyesi/ Birlik ise birliğe üye olan belediyeler	Nüfus		Üretilen Katı Atık Miktarı (ton/gün)	Toplanan Katı Atık Miktarı (ton/gün)		Kişi Başına Üretilen Ortalama Katı Atık Miktarı (kg/gün)		Transfer İstasyonu Varsa Sayısı	Atık Yönetimi Hizmetlerini Kim Yürütüyor? (Belediye (B), Özel Sektör (OS), Belediye Şirketi (BŞ))	Mevcut Belediye Atığı Yönetim Tesisi				
		Yaz	Kış		Yaz	Kış	Yaz	Kış			Düzenli Depolama	Ön İşlem (Mekanik Ayırma/ Biyokurutma/ Kompost/ Biyometanizasyon)	Yakma	Düzensiz Depolama	Depo Gazından Enerji Üretimi
Kırıkkale Belediyesi		192.558	192.558		25.846	27.075	0,73	0,77	-	Birlik	Var	-	-	-	Var
İl Geneli															

*Belediye (B), Özel Sektör (OS), Belediye Şirketi (BŞ) seçeneklerinden uygun olanın sembolünü yazınız

Grafik 12-2024 yılı itibariyle Belediye atık karakterizasyonu
(Kırıkkale Belediyesi, 2025)

C.2. Hafriyat Toprağı, İnşaat Ve Yıkıntı Atıkları

Belediyeler tarafından Hafriyat Toprağı, İnşaat ve Yıkıntı Atıkları Depolama sahası için Müdürlüğümüze yapılmış resmi bir müracaat bulunmamaktadır.

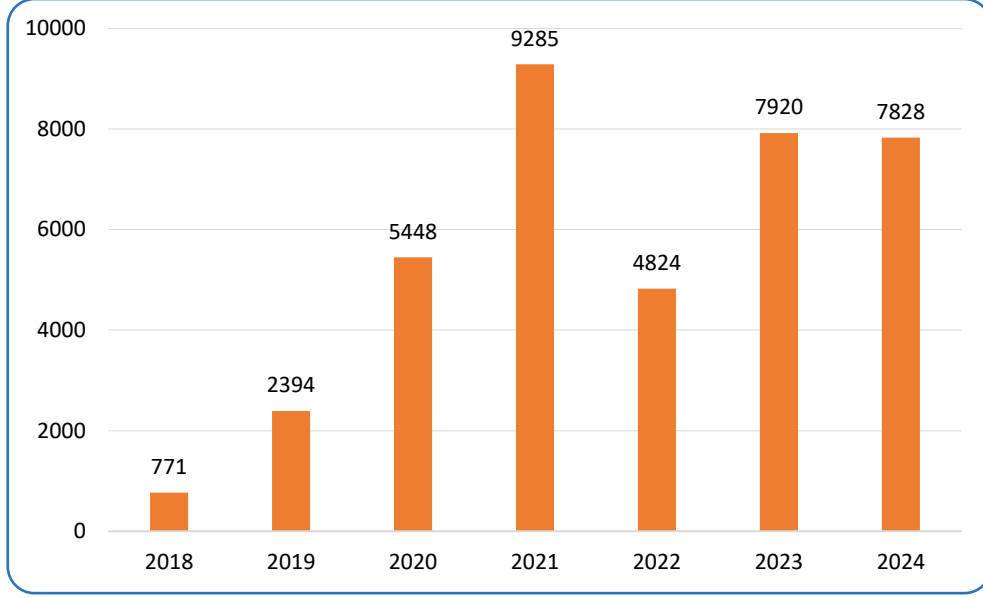
Çizelge 27–2024 yılı itibariyle hafriyat toprağı, inşaat ve yıkıntı atıkları yönetimi
(Kırıkkale Belediyesi, 2025)

Belediye Adı		Üretilen İnşaat /Yıkıntı Atığı Miktarı (m ³ /yıl)	Ortaya Çıkan Hafriyat Toprağı Miktarı (m ³ /yıl)	İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Yönetimi				Hafriyat Toprağı Yönetimi	
				Geri Kazanım Tesisi Adı	Geri Kazanım Tesisi Adresi	Düzenli Depolama Tesisi Adı	Düzenli Depolama Tesisi Adresi	Döküm Sahası Adı	Döküm Sahası Adresi
Kırıkkale		146.920							1
İl Geneli (Toplam)		146.920							1

C.3. Sıfır Atık Yönetimi

C.3.1. Eğitimler

2024 yılında Sıfır Atık kapsamında il genelinde 7.828 kişiye eğitim verilmiştir.

Grafik 13– Yıllar bazında sıfır atık yönetimi kapsamında verilen eğitimlere katılan kişi sayısı
(Sıfır Atık Bilgi Sistemi, 2025)

C.3.2. Atık Getirme Merkezleri

2024 yılı sonu itibariyle ilimizde Atık Getirme Merkezi bulunmamaktadır.

Çizelge 28–2024 yılı itibariyle Atık Getirme Merkezleri/ Mobil Atık Getirme Merkezleri
(Sıfır Atık Bilgi Sistemi, 2025)

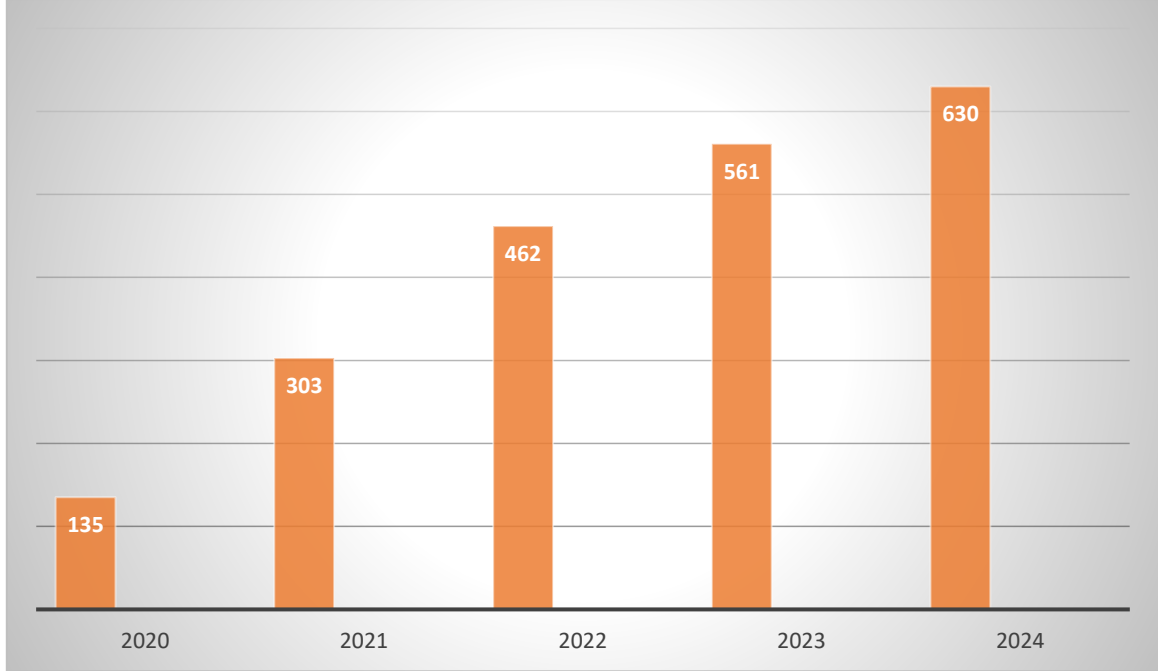
Atık Getirme Merkezi (AGM) /Mobil AGM	Belediye/AVM	Atık Getirme Merkezi Sayısı	AGM Alan Bilgisi(m ²)	Toplanan Atık Grupları
Atık Getirme Merkezi	-	-	-	-
Mobil Atık Getirme Merkezi	-	-	-	-

C.3.3. Temel seviye Sıfır Atık Belgesi Alan Bina/Yerleşke Sayısı

Çizelge 29–2024 yılı itibariyle temel seviye sıfır atık belgesini alan il genelindeki bina/yerleşkelerin sayısı
(Sıfır Atık Bilgi Sistemi, 2025)

Kurum Türü	Sıfır Atık Belgesi Alan Bina/Yerleşke Sayısı
300 ve Üzeri Konuta Sahip Siteler	-

Akaryakıt istasyonları ve Dinlenme Tesisi	74
Alışveriş Merkezi	-
Belediye	2
ÇED Yönetmeliği Ek-1 Listesinde Yer Alan Sanayi Tesisi	11
ÇED Yönetmeliği Ek-2 Listesinde Yer Alan Sanayi Tesisi	38
Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü	-
Diğer	63
Eğitim Kurumu ve Yurtlar	146
Havalimanı	-
İl Özel İdaresi	-
İş merkezi ve Ticari Plaza	2
Kafeterya ve Restoranlar	2
Kamu Kurum ve Kuruluşu	93
Kargo şirketleri	4
Konaklama İşletmeleri	4
Laboratuvarlar, hukuk büroları, dernek, kooperatif, çevre danışmanlık firmaları ve meslek kuruluşları, tüzel kişiliğe sahip kuruluşlar	1
Liman	-
Mesafeli Sözleşmeler Yönetmeliği kapsamında ambalajlı ürün satışı yapan yerler	2
Organize Sanayi Bölgesi	2
Sağlık Kuruluşu	5
Serbest Bölge, Sanayi Siteleri	-
Tren ve Otobüs Terminali	-
Zincir Marketler	181
Toplam Sayı	630

Grafik 14– Yıllar itibariyle sıfır atık sistemine geçen il genelindeki bina ve yerleşkelerin sayısı
(Sıfır Atık Bilgi Sistemi, 2025)

C.4. Ambalaj Atıkları

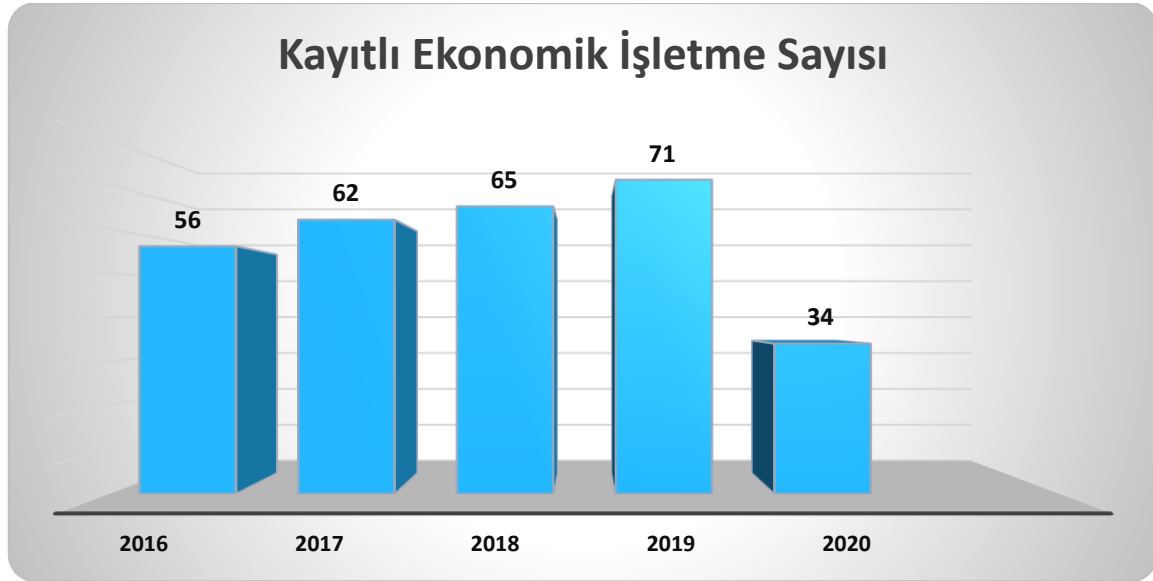
Çizelge 30– 2022 yılı ambalaj ve ambalaj atıkları istatistik sonuçları
(Atık Yönetim Uygulaması/Atık Beyan Sistemi, 2025)

Ambalaj Cinsi	Toplanan Ambalaj Atığı Miktarı
Plastik	298.005
Metal	462.574
Kompozit	0
Kağıt Karton	812.103
Cam	14.449
Ahşap	0
Karışık	423.535
Toplam	2.010.666

Çizelge 31- Kayıtlı ekonomik işletme sayısı
(Ambalaj Bilgi Sistemi, 2025)

Piyasaya Süren İşletme Sayısı	34
Ambalaj Üreticisi Sayısı	2
Tedarikçi Sayısı	-

*Sistem Temmuz 2021 tarihinden beri kapalı olduğu için güncel verilere ulaşılamamıştır.

Grafik 15– Yıl bazında kayıtlı ekonomik işletme sayısı
(Ambalaj Bilgi Sistemi, 2025)

Çizelge 32– 2024 yılında kayıtlı ambalaj atığı toplama ayırma tesisi sayısı
(e-İzin Uygulaması, 2025)

Ambalaj Atığı Toplama Ayırma Tesis (TAT) Sayısı Toplam	1. Tip TAT Sayısı	2. Tip TAT Sayısı	3. Tip TAT Sayısı
10	-	2	2

Çizelge 33- 2024 yılında ambalaj atığı geri kazanım tesisi sayısı
(e-İzin Uygulaması, 2025)

Ambalaj Atığı Geri Kazanım Tesisi (GKT) Sayısı Toplam*	Plastik Ambalaj Atığı GKT Sayısı	Kağıt-Karton Ambalaj Atığı GKT Sayısı	Cam Ambalaj Atığı GKT Sayısı	Metal Ambalaj Atığı GKT Sayısı	Ahşap Ambalaj Atığı GKT Sayısı	Kompozit Ambalaj Atığı GKT Sayısı	Tekstil Ambalaj Atığı GKT Sayısı
	4			5	1		

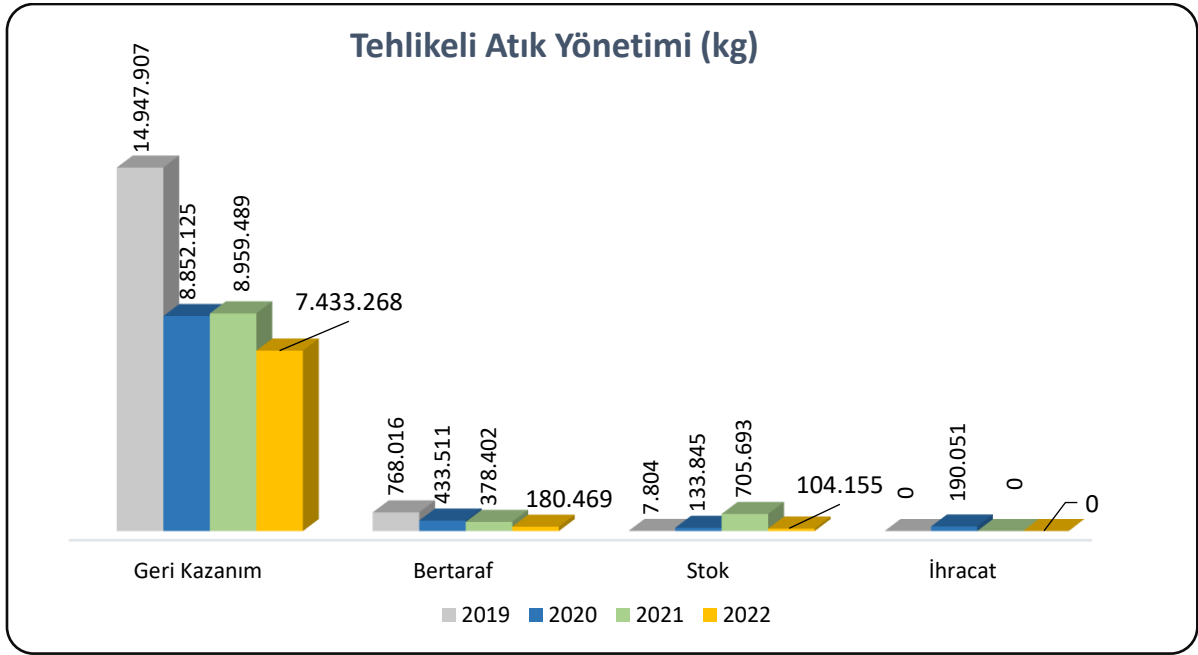
*Bir geri kazanım tesisi birden fazla ambalaj atığı işleyebileceğinden toplam Geri Kazanım Tesis Sayısı farklı olabilir.

Grafik 16– Yıl bazında bulunan ambalaj atığı geri kazanım tesisi sayısı
(ÇŞİDİM, 2025)

C.5. Tehlikeli Atıklar

İlimizde Tehlikeli Atık Geri Kazanımı konusunda lisans almış 4 firma faaliyetini sürdürmektedir. 2022 yılında ilimizde 14.752.817 ton tehlikeli atık beyan edilmiştir.

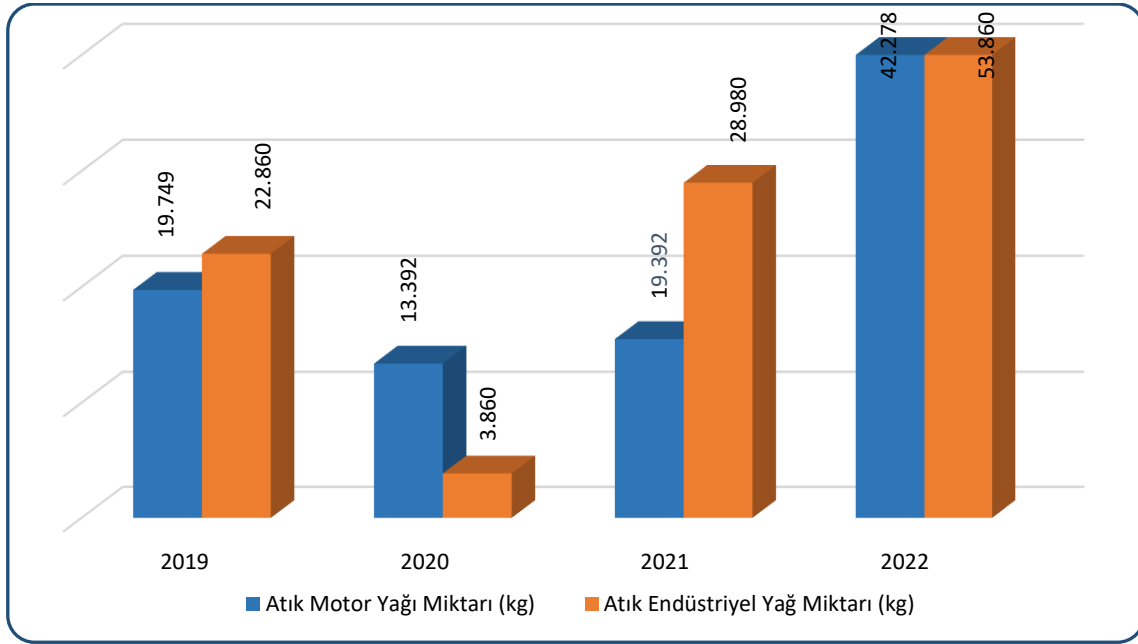
Grafik 17– Atık yönetim uygulaması verilerine göre ilimizdeki tehlikeli atık yönetimi*
(Atık Yönetim Uygulaması/Atık Beyan Sistemi, 2025)

Çizelge 34– 2022 yılında atık işleme yöntemine göre tehlikeli atık miktarları*
(Atık Yönetim Uygulaması/Atık Beyan Sistemi, 2025)

ATIK İŞLEME YÖNTEMİ	ATIK İŞLEME YÖNTEMİ ADI	MİKTAR (kg)
R	Geri Kazanım	7.433.268
D	Bertaraf	180.469

C.6. Atık Yağlar

Atık Yönetimi Uygulamasında 2022 yılında İlimizde “Atık Yağların Kontrolü Yönetmeliği” çerçevesinde 42.278 kg atık motor yağı ve 53.860 kg atık endüstriyel yağ toplama beyanı yapılmıştır.

Grafik 18– Yıllar itibariyle ilinde atık madeni yağ miktarları &
(Atık Yönetim Uygulaması, 2025)

Çizelge 35–2022 yılı için atık madeni yağ geri kazanım ve bertaraf miktarları
(Atık yönetim Uygulaması/Atık Beyan Sistemi, 2025)

Geri kazanım* (kg)	Nihai bertaraf (kg)	İhracat (kg)	Stok (kg)
96.178			74.870

C.7. Atık Pil ve Akümülatörler

Atık üreticileri tarafından Atık Beyan Sistemine gerçekleştirilen beyanlardan elde edilen atık pil ve akümülatörlerin toplam miktarını gösterir.

Çizelge 36– Yıllar itibariyle atık akü ve pil miktarı (kg)*
(Atık Yönetim Uygulaması/Atık Beyan Sistemi*, 2025)

2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
2.500	3.908	26.880	162.619	24.042	18.484	42.049

***Atık kodları:**

160601 Kurşunlu piller ve akümülatörler

160602 Nikel kadmiyum piller

160603 Cıva içeren piller

160604 Alkali piller (16 06 03 hariç)

160605 Diğer piller ve akümülatörler

160606 Piller ve akümülatörlerden ayrı toplanmış elektrolitler

200133 16 06 01, 16 06 02 veya 16 06 03'un altında geçen pil ve akümülatörler ve bu pilleri içeren sınıflandırılmamış karışık pil ve akümülatörler

200134 20 01 33 dışındaki pil ve akümülatörler

C.8. Bitkisel Atık Yağlar

2021 yılında ilimizde beyan edilen atık bitkisel yağ verileri Çizelge 41’de gösterilmiştir.

02/04/2015 tarihli ve 29314 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Atık Yönetimi Yönetmeliğinin ek-4 Atık Listesinde yer alan; “20 01 25 - Yenilebilir sıvı ve katı yağlar” kodu kapsamında değerlendirilen bitkisel atık yağlar ve “20 01 26* - 20 01 25 dışındaki sıvı ve katı yağlar (A)” kodu kapsamında değerlendirilen kullanılmış kızartmalık yağların atık üreticileri tarafından Atık Beyan Sistemine gerçekleştirilen beyanlardan elde edilen miktarı ifade etmektedir.

Çizelge 37–2022 yılı için atık bitkisel yağlarla ilgili veriler

(E-İzin, 2025, Atık Yönetim Uygulaması/Atık Beyan Sistemi*, 2025)

Bitkisel Atık Yağ Ara Depolama Lisansı Verilen Tesis Sayısı ¹	Bitkisel Atık Yağ Miktarı (kg) ²		Lisans Alan Geri Kazanım Tesis Sayısı
	Kullanılmış Kızartmalık Yağ (20 01 26*)	Kullanım Ömrü Dolmuş Yağlar (20 01 25)	
-	33.755	-	-

Bitkisel atık yağlar için 6.6.2015 tarihinden önce verilen Bitkisel Atık Yağ Geçici Depolama İzinleri Dahil

C.9. Ömrünü Tamamlamış Lastikler

Çizelge 38–2024 yılında oluşan ömrünü tamamlamış lastikler ile ilgili veriler

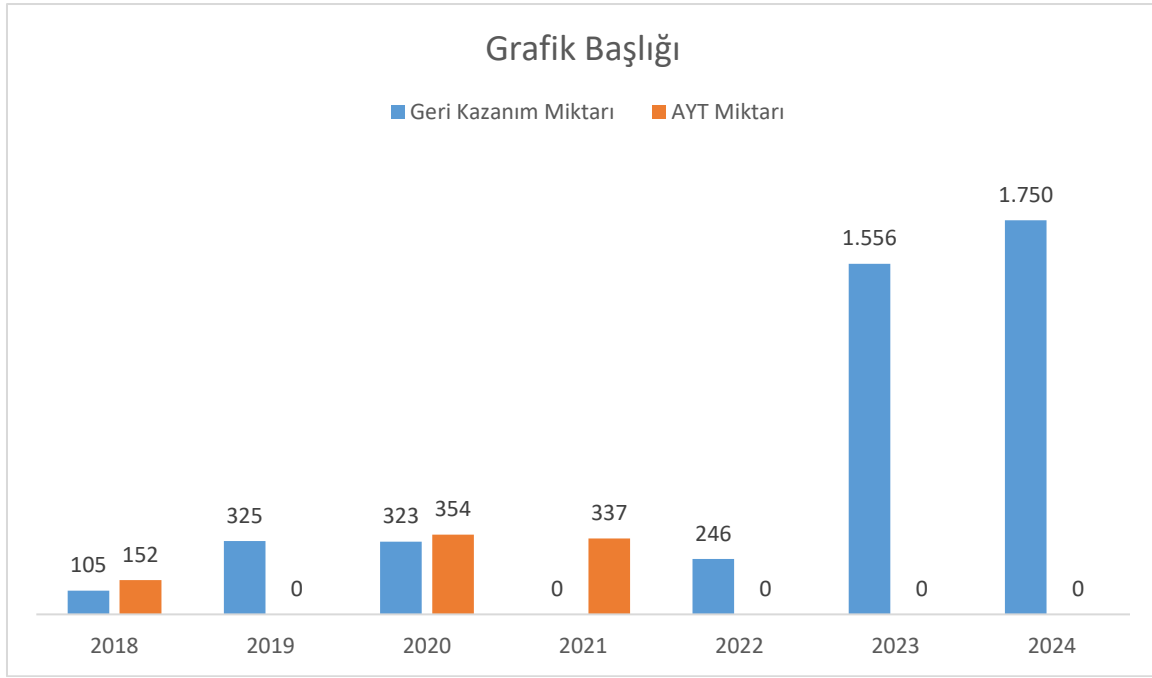
(Atık Yönetim Uygulaması, MKE Geri Dönüşüm, Özülgör Geri Dönüşüm, Dilek Geri Dönüşüm, 2025)

ÖMRÜNÜ TAMAMLAMIŞ LASTİKLER (ÖTL)					
ÖTL Geçici Depolama Alanı Sayısı	Geçici Depolama Alanlarındaki ÖTL Miktarı (ton)	ÖTL Geri Kazanım Tesis Sayısı	Geri Kazanılan ÖTL Miktarı (ton)	ÖTL Bertaraf Tesis Sayısı	Bertaraf Edilen ÖTL Miktarı (ton)
3	6.72	1	17.5	-	-

Çizelge 39– Yıllar itibariyle beyan edilen ÖTL miktarları (ton/yıl)

(Atık Yönetim Uygulaması/Atık Beyan Sistemi, 2025)

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Geri Kazanım Miktarı	105	325	323	-	246	1.556	1.750
AYT Miktarı	152	0	354	337	-	-	-

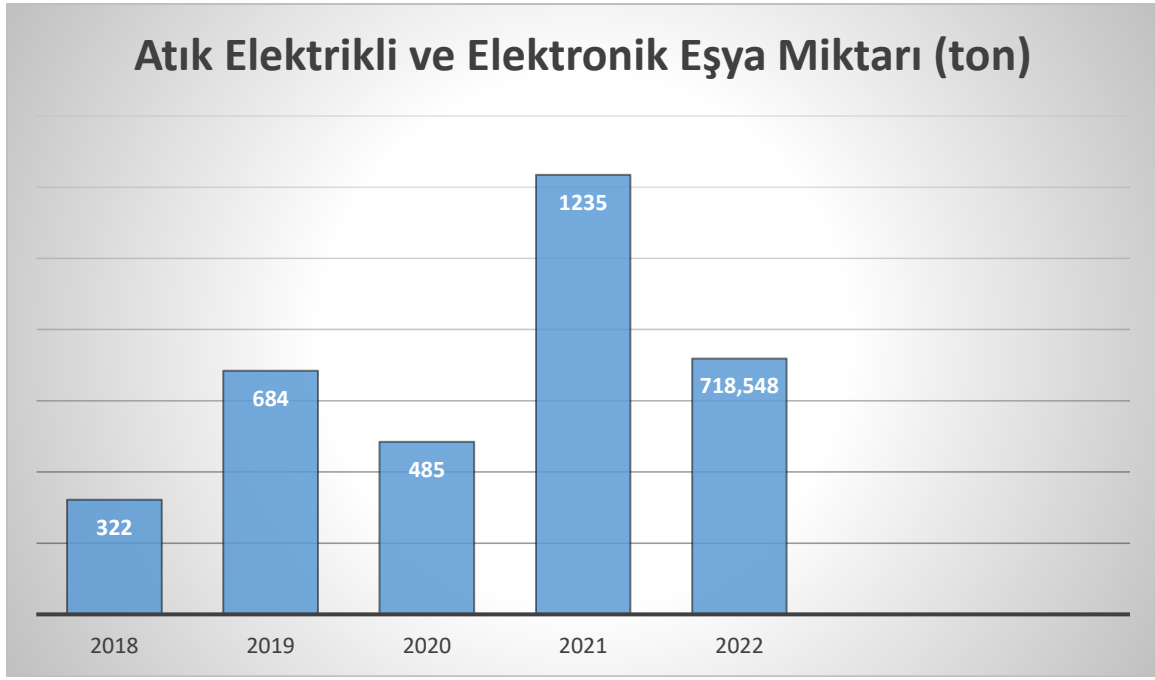
Grafik 19– Yıllar itibariyle beyan edilen ÖTL miktarları (ton/yıl)
(Atık Yönetim Uygulaması/Atık Beyan Sistemi*, 2025)

C.10. Atık Elektrikli ve Elektronik Eşyalar

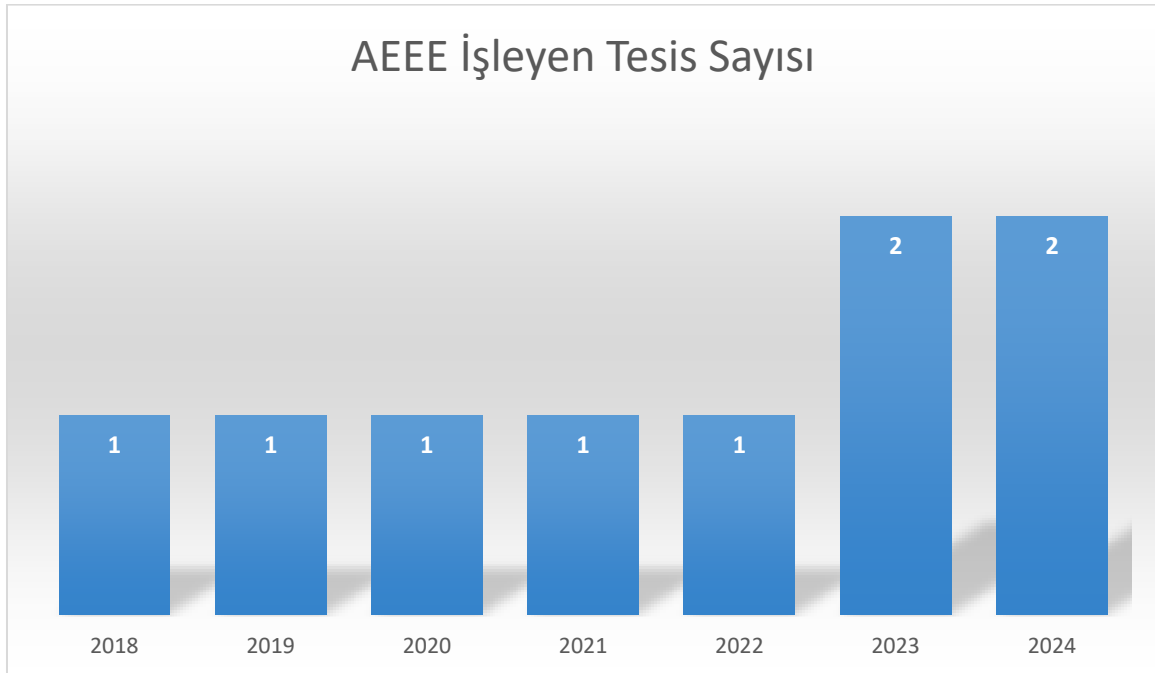
Ulusal strateji ve politikalarımızda göz önünde bulundurularak ülkemiz mevzuatının Avrupa Birliği mevzuatları olan 2012/19/EU, WEEE Direktifine uyumu çerçevesinde “Atık Elektrikli ve Elektronik Eşyaların Yönetimi Hakkında Yönetmelik”, 2011/65/EU, RoHS II Direktifine uyumu çerçevesinde “Elektrikli ve Elektronik Eşyalarda Bazı Zararlı Maddelerin Kullanımının Kısıtlanmasına İlişkin Yönetmelik” olmak üzere iki ayrı yönetmelik düzenlenmiştir. Bahse konu yönetmelikler 26/12/2022 tarihli ve 32055 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmış olup 1/2/2023 tarihinden itibaren yürürlüğe girmiştir.

Atık Elektrikli ve Elektronik Eşyaların Yönetimi Hakkında Yönetmelikte yapılan düzenleme ile;

- 1/1/2024 tarihine kadar bu yönetmeliğin Ek-1/A’sında yer alan kategorilere dahil olan (büyük ev eşyaları, küçük ev aletleri, bilişim ve telekomünikasyon ekipmanları, tüketici ekipmanları, aydınlatma ekipmanları, elektrikli ve elektronik aletler (büyük ve sabit sanayi aletleri hariç olmak üzere), oyuncaklar, eğlence ve spor ekipmanları, tıbbi cihazlar, izleme ve kontrol aletleri ve otomatlar) elektrikli ve elektronik eşyaları
- 1/1/2024 tarihinden sonra Ek-2/A’sında yer alan kategorilerde sınıflandırılan (sıcaklık değişim ekipmanları, ekranlar, monitörler ve 100 cm²’den büyük yüzeyi olan ekrana sahip ekipmanlar, lambalar, büyük ekipmanlar (en az bir dış boyutu 50 cm’den büyük ekipmanlar), küçük ekipmanlar (50 cm’den büyük dış boyutu olmayan ekipmanlar), bilişim ve telekomünikasyon ekipmanları (50 cm’den küçük dış boyutu olan ekipmanlar)) tüm elektrikli ve elektronik eşyaları, kapsar.

Grafik 20-Yıllar itibariyle beyan edilen atık elektrikli ve elektronik eşya miktarları (ton)
(Atık Yönetim Uygulaması/Atık Beyan Sistemi, 2025)

Grafik 21- Yıllar itibariyle AEEE işleyen tesis sayısı
(Atık Yönetim Uygulaması/Atık Beyan Sistemi, 2025)

Çizelge 40– 2024 yılı AEEE toplanan ve işlenen miktarlar

(Atık Yönetim Uygulaması/Atık Beyan Sistemi, 2025)

AEEE'nin Biriktirildiği Atık Getirme Merkezleri ve Mobil Atık Getirme Merkezleri Sayısı	AEEE'lerin Biriktirildiği Transfer Noktası Sayısı	AEEE İşleme Tesisi Sayısı	Atık Getirme Merkezlerinde, Mobil Atık Getirme Merkezlerinde ve Transfer Noktalarında Biriktirilen AEEE Miktarı (ton)	İşlenen AEEE Miktarı (ton)
2	2	2	-	2054

C.11. Ömrünü Tamamlamış Araçlar

İlimizde ömrünü tamamlamış araçların teslim edildiği, geçici depolandığı ve işlendiği 2 tesis bulunmaktadır.

Çizelge 41–2024 Yılı İlde yer alan ÖTA Tesis sayısı (Adet)

(Atık Yönetim Uygulaması/Atık Beyan Sistemi, 2025)

ÖTA Teslim Yerleri Sayısı	ÖTA Geçici Depolama Alanı Sayısı	ÖTA İşleme Tesisi Sayısı
2	2	2

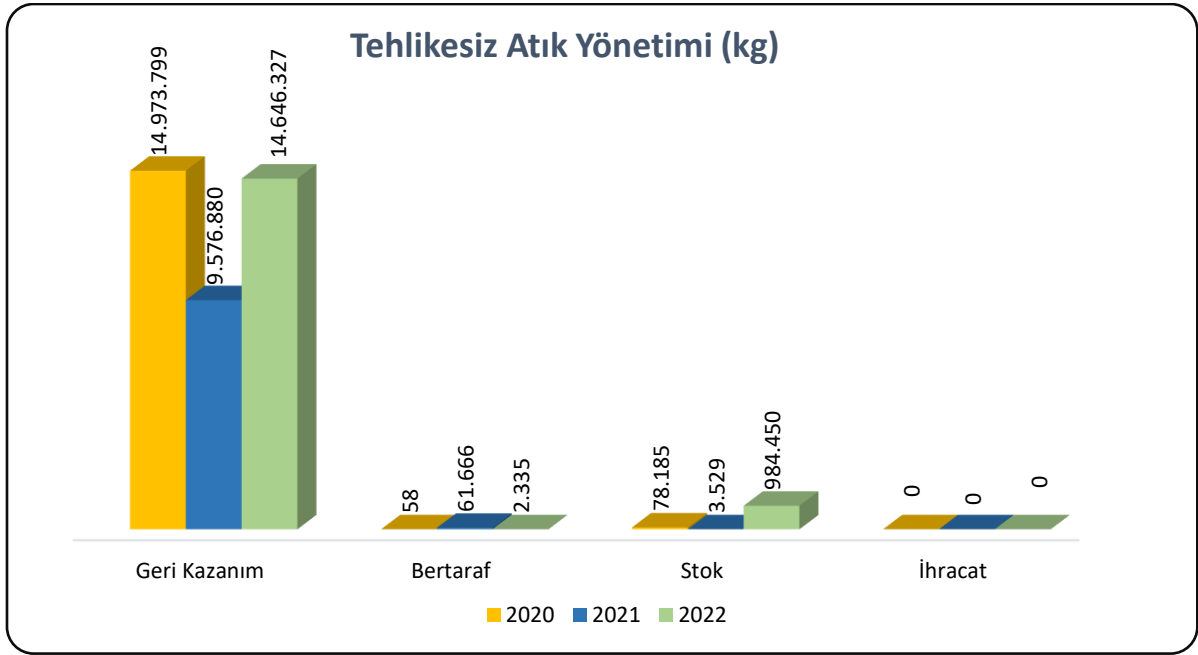
Çizelge 42– Yıllar itibariyle teslim alınan ÖTA miktarı (adet) *

(Ömrünü Tamamlamış Araçlar Bertaraf Takip Sistemi, 2025)

20...	20...	20...	20...	20...	20...	20...
* Sisteme erişim yok.						

C.12. Tehlikesiz Atıklar

İlimizde tehlikesiz atık yönetimi ile ilgili veriler Grafik 21 ve Çizelge 47’de gösterilmiştir.

Grafik 22– Atık yönetim uygulaması verilerine göre ilimizdeki tehlikesiz atık yönetimi
(Atık Yönetim Uygulaması/Atık Beyan Sistemi, 2025)

Çizelge 43–2022 yılı tehlikesiz atıkların miktarı ve bertaraf edilmesi ile ilgili verileri
(Atık Yönetim Uygulaması/Atık Beyan Sistemi, 2025)

Atık İşleme Yöntemi Kodu	İşlemin Yapıldığı Yer	Toplam (kg)
D5	Tesis Dışı	34.122
R_AHM	Tesis Dışı	1.873.940
R3	Tesis Dışı	30.000
R4	Tesis Dışı	382.919
R12	Tesis Dışı	9.976.676
R13	Tesis Dışı	36.015
-	Stok	984.450

C.12.1 Demir ve Çelik Sektörü ve Cüruf Atıkları

Demir ve Çelik Endüstrisinden Kaynaklanan Atıklar, 05 Temmuz 2008 tarih ve 26927 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren “Atık Yönetimi Genel Esaslarına İlişkin Yönetmelik”in Atık Listesinde; 10 02 koduyla, “**Demir ve Çelik Endüstrisinden Kaynaklanan Atıklar**” olarak belirtilen başlık altında yer almaktadır.

Çizelge 44–2024 yılı için ildeki demir ve çelik üreticileri, cüruf ve bertaraf yöntemi
(1-MKE Çelik ve Pirinç Fabrikası, 2025 2-Kırıkkale Demir Çelik Sanayi 2025)

Toplam Tesis sayısı	Kullanılan Hammadde Miktarı (ton/yıl)	Cüruf Miktarı (ton/yıl)	Bertaraf Yöntemi
3	24940	13737	Geri Kazanım
1	127053	11560	

C.12.2 Kömürle Çalışan Termik Santraller ve Kül

İlimizde kömürle çalışan termik santral bulunmamaktadır.

C.12.3 Atıksu Arıtma Çamurları

İlimizde belediye ve sanayi atıksu arıtma tesislerinden elde edilen arıtma çamurları düzenli depolama yöntemi ile bertaraf edilmektedir.

C.13. Tıbbi Atıklar

İlimizde “Tıbbi Atıkların Kontrolü Yönetmelik” kapsamında yapılan çalışmalar Çizelge 49 ve 50’de gösterilmiştir.

Çizelge 45–2024 yılında il sınırları içinde oluşan yıllık tıbbi atık miktarı

(Kırıkkale Belediyesi, 2025)

İl/ilçe Belediyesinin Adı	Tıbbi Atık Yönetim Planı		Tıbbi Atık Taşıma araç sayısı		Toplanan tıbbi atık miktarı	Bertaraf Yöntemi		Bertaraf Tesisi Sterilizasyon/ Yakma		
	Var	Yok	Özel	Kamu	ton/yl	Yakma	Sterilizasyon	Belediyenin	Yetkili Firmanın	Tesisin Bulunduğu İl
Kırıkkale Belediyesi	X		X		411,223		X	Birlik		Kırıkkale

Çizelge 46- Yıllara göre tıbbi atık miktarı

(Kırıkkale Belediyesi, 2025)

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Tıbbi Atık Miktarı (ton)	316,667	314,782	214,483	339,501	342,717	413,119	361.666

C.14. Maden Atıkları

İlimizde ortaya çıkan maden atık miktarlarıyla ilgili veri elde edilememiştir.

C.15. Sonuç ve Değerlendirme

2011 yılında devreye alınan Katı Atık Düzenleme Tesisiyle ilimizin katı atık depolama sorunu ortadan kaldırılmıştır. Tesis Yahşihan İlçesi Bedesten mevkiinde 28,5 hektarlık alanda kurulu olup, Kırıkkale Katı Atık Yönetimi Belediyeler Birliği tarafından yönetilmektedir. Depolama alanı 6 lottan oluşan tesiste şu anda 3. Lotta depolama işlemleri yapılmaktadır. Tesiste, oluşan çöp sızıntı sularını toplamak için 2.406,25 m³ kapasiteli sızıntı havuzu bulunmaktadır. Günlük ortalama 200 ton civarında katı atık depolanmaktadır.

Tıbbi atıklar yine aynı alan içerisinde kurulu bulunan sterilizasyon tesisinde steril hale getirildikten sonra katı atık düzenli depolama alanında depolanmaktadır. Aylık ortalama 35 ton tıbbi atık bertaraf edilmektedir.

Çizelge 47– 2024 yılı itibariyle bulunan atık işleme tesisi sayısı*
(ÇŞİDİM, 2025)

Düzenli Depolama Tesisi Sayısı (1. Sınıf)	-
Düzenli Depolama Tesisi Sayısı (2. Sınıf)	1
Düzenli Depolama Tesisi Sayısı (3. Sınıf)	-
Atık Yakma ve Beraber Yakma	1
Biyobozunur Atık İşleme-Mekanik Ayırma	-
Biyobozunur Atık İşleme-Biyokurutma	-
Biyobozunur Atık İşleme-Biyometanizasyon	-
Biyobozunur Atık İşleme-Kompost	-
Lisanslı Ambalaj Atığı Toplama Ayırma Tesisi ve Geri Kazanım Tesisi Sayısı	9
Tehlikeli Atık Geri Kazanım Tesisi Sayısı	4
Atık Yağ Geri Kazanım Tesisi Sayısı	-
Bitkisel Atık Yağ Geri Kazanım Tesisi Sayısı	-
Atık Pil ve Akümülatör Geri Kazanım Tesisi Sayısı	-
Ömrünü Tamamlamış Lastik Geri Kazanım Tesisi Sayısı	-
Ömrünü Tamamlamış Araç Geçici Depolama Alanı Sayısı	2
Ömrünü Tamamlamış Araç İşleme Tesisi Sayısı	2
Tıbbi Atık Sterilizasyon Tesisi Sayısı	1
Tehlikesiz Atık Geri Kazanım Tesisi Sayısı	9
Atık Elektrikli ve Elektronik Eşya İşleme Tesisi Sayısı	2
Maden Atığı Bertaraf Tesisi Sayısı	-
Atık Yağ Rafinasyon Tesisi Sayısı	-

Kaynaklar

Atık Yönetim Uygulaması/Atık Beyan Sistemi
Ambalaj Bilgi Sistemi
Kırıkkale Belediye Başkanlığı
Kırıkkale Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü
Kırıkkale MKE A.Ş. Çelik ve Pirinç Fabrikası
Atık Yönetim Uygulaması/Atık Beyan Sistemi
Ambalaj Bilgi Sistemi

Ç. BÜYÜK ENDÜSTRİYEL KAZALARIN ÖNLENMESİ ÇALIŞMALARI

Ç.1. Büyük Endüstriyel Kazalar

“Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik” kapsamında tehlikeli maddeleri bulunduran ya da bulundurması muhtemel kuruluşlar Yönetmeliğin bildirim maddesi uyarınca Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Entegre Çevre Bilgi Sistemi altında çalışan BEKRA Bildirim Sistemine bildirimlerini yapmakla ve üst seviyeli kuruluşun işletmecisi Yönetmeliğin 13 üncü maddesi uyarınca Bakanlığımız tarafından yayımlanan Büyük Endüstriyel Kazalarda Uygulanacak Dâhili Acil Durum Planları Hakkında Tebliğde belirtilen hususları dikkate alarak bir dâhili acil durum planı hazırlamak, kuruluşta bulundurmak ve BEKRA Bildirim Sistemine yüklemekle yükümlüdür.

Çizelge 48–2024 yılında BEKRA kuruluşlarının sayısı
(BEKRA Bildirim Sistemi, 2025)

KURULUŞ	SAYISI
Alt Seviye	19
Üst Seviye	8
TOPLAM	27

Çizelge 49– 2024 yılında BEKRA denetimi yapılan kuruluş sayısı
(BEKRA Bildirim Sistemi, 2025)

KURULUŞ	DENETİM SAYISI
Alt Seviye	3
Üst Seviye	3
Kapsam Dışı	-
TOPLAM	6

Ç.2. Sonuç ve Değerlendirme

İlimizde 2024 yılı sonu itibariyle Bekra Bildirim Sistemine 93 firma tarafından bildirim yapılmıştır. Bunlardan 8’i üst seviye, 19’u alt seviye, 66’i ise kapsam dışı kuruluştur. Yine ilimizde 8 kuruluş tarafından dahili acil durum planı, 17 kuruluş tarafından tehlikeli maddeye müdahale kartı sisteme yüklenmiştir.

Kaynaklar

BEKRA Bildirim Sistemi ve E-Denetim Uygulaması

D. PİYASA GÖZETİMİ VE DENETİMİ ÇALIŞMALARI

D.1. PİYASA GÖZETİMİ VE DENETİMİ (PGD)

97/9196 Sayılı Türk Ürünlerinin İhracatının Artırılmasına Yönelik Teknik Mevzuatı Hazırlayacak Kurumların Belirlenmesine İlişkin Karar ile Ticaret Bakanlığı koordinatörlüğünde yayınlanan Ulusal PGD Strateji Belgesi uyarınca, Bakanlığımızın sorumlu olduğu ürün grupları hazır beton, yapı malzemeleri ve katı yakıtlardır. Bu ürün gruplarından katı yakıtlara ait piyasa gözetimi ve denetimleri 2872 sayılı Çevre Kanunu ve bu Kanuna dayanılarak yayımlanan ikincil mevzuat kapsamında gerçekleştirilmektedir. Yürütülen piyasa gözetimi ve denetimi çalışmalarına dair tüm veriler üçer aylık dönemlerle değerlendirilmekte ve Ticaret Bakanlığı koordinasyonunda yıllık olarak yayınlanan Ulusal PGD Raporuna kaynak teşkil etmektedir.

İl Müdürlüğümüz tarafından katı yakıt konusunda yetki devri yapılan kurum/kuruluş bulunmamaktadır.

Çizelge 50–2024 yılında Katı Yakıtlara Ait Piyasa Gözetimi ve Denetimi (ÇŞİDİM, 2025)

	PGD Sayısı (Adet)	PGD Miktarı (Ton)	İdari Yaptırım Miktarı (TL)
İl Müdürlüğü	7	-	-
Yetki Devri Yapılan Kurum	-	-	-

D.2. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Katı yakıtlar konusundaki piyasa gözetimi ve denetimi çalışmaları İl Müdürlüğümüz Çevre Yönetimi ve Denetimi Şube Müdürlüğü tarafından ilgili mevzuatlar çerçevesinde yürütülmektedir.

Kaynaklar

Kırıkkale Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü

E. DOĞA KORUMA VE BİYOLOJİK ÇEŞİTLİLİK

E.1. Flora

Kırıkkale florasında 126 endemik tür tespit edilmiştir. Endemizm oranı %13,6'dır. Endemik bitkilerin tamamı IUCN kategorilerine göre sınıflandırılmış olup 1 adet CR, 2 adet EN, 7 adet VU, 2 adet LR (cd), 1 adet LR (nt), 113 adet LR (lc) ve kategorisine giren endemik bitki türü bulunmaktadır.

E.2. Fauna

Omurgasız faunasından; eklembacaklılardan 109 tür, yumuşakçalardan 2 tür, halkalı solucanlardan 1 tür ve tekerlekli hayvanlardan 14 tür olmak üzere toplam 126 tür tespit edilmiştir. İlde, kelebeklere ait toplam 638 tür tespit edilmiştir. Bu türlerden 42'si Türkiye için ilk kayıttır. Omurgalı faunasından; 10 tür balık, 3 tür iki yaşamlı, 14 tür sürüngen, 61 tür kuş, 22 tür memeli tespit edilmiştir. İlimiz Merkez İlçesine bağlı Hasandede Mahallesinin Kızılırmak Nehri kıyıları ve Kapulukaya Baraj Gölü nesli tükenmekte olan Su Samurunun (Lutra Lutra) Türkiye'deki yaşam alanlarından biridir.

E.3. Ormanlar, Milli Parklar ve Tabiat Parkları

E.3.1. Ormanlar

Kırıkkale Orman İşletme Müdürlüğü verilerine göre, 447.004,8 hektarlık genel alanın; % 33,38' ini (149.196,1 ha) ormanlık alan, % 66,62'sini (297.808,7 ha) ormansız alan oluşturmaktadır. Genel alanın % 6,97'si (31.162,7 ha) verimli orman alanı, % 8,94 ü (39.975,3 ha) bozuk orman alanı, % 17,46'sı (78.058,1 ha) ağaçsız orman alanı niteliğindedir.

- 1- Kırıkkale ili 307.149 hektar tarım alanı, 51.392 hektar çayır-mera, 70.905 hektar orman ve 33.554 hektar diğer alanlar olmak üzere toplam 463.000 hektar alana sahiptir. Tarım alanlarından 2.744 hektar İl Özel İdaresi, 16.804 DSİ, 20.000 hektar halk sulaması olmak üzere 39.548 hektar sulanmaktadır.
- 2- Tarım alanlarından 2.744 hektar İl Özel İdaresi, 16.804 DSİ, 20.000 hektar halk sulaması olmak üzere 39.548 hektar sulanmaktadır.
- 3- Kırıkkale ilinde sulama birliği bulunmamaktadır. Çelebi ilçesindeki Kızılırmak havzasında bulunan sulama kanalları Kesikköprü sulama birliğine bağlanmıştır. Diğer sulama kanal ve göletler Muhtarlıklar veya Belediyelere bağlanmıştır.
- 4- Tarım alanlarından 2.744 (%1) hektar İl Özel İdaresi, 16.804 (% 5) hektar DSİ, 20.000 (% 6) hektar halk sulaması olmak üzere 39.548 (% 12) hektar sulanmaktadır.
- 5- Kırıkkale ilinde sulama birliği bulunmamaktadır. Çelebi ilçesindeki Kızılırmak havzasında bulunan sulama kanalları Kesikköprü sulama birliğine bağlanmıştır. Diğer sulama kanal ve göletler Muhtarlıklar veya Belediyelere bağlanmıştır.
- 6- Kırıkkale ili sınırları içerisinde 2024 yılında hastalık ve zararlılarla mücadele amaçlı olarak 21.300 hektar alanda 16,145 ton insektisit, 113.000 hektar alanda 25,348 ton herbisit, 88.000 hektar alanda 16,964 ton fungusit, 0,35 hektar alanda 0,813 ton

rodentisit, 40.700 hektar alanda 2,331 ton akarisit, 62 hektar alanda 1,45 ton diğer mücadele kaynakları kullanılmıştır.

- 7- Kırıkkale il sınırları dahilinde toplam 4.163 adet mera parseli bulunmaktadır. Bu mera parsellerinin toplam alanı 525.195 dekadır. Meralarımızın çoğu yağış miktarı ve yararlanılabilir ot verimi açısından zayıf - orta sınıf mera kapsamına girmektedir. Meralarımızın dekar başına yeşil ot verimi 68 - 135 kg'dır. İlimiz meralarının otlatma tarihi bitki örtüsünün korunması ve otlayan hayvanlara daha bol ve kaliteli mera yemi sağlanması için meraların, otlatma kapasitesine uygun sayıda hayvanla 15 Nisan - 15 Ekim tarihleri arasında uygulanması yapılmaktadır.

E.3.2. Milli Parklar

İlimizde onaylı Milli Park bulunmamaktadır.

E.3.3. Tabiat Parkları

İlimizde 2 adet tabiat parkı bulunmaktadır.

Kırıkkale Bahşili İlçesi, Karaahmetli Beldesi Kapulukaya Baraj Gölü kıyısında bulunan 107 ha'lık alan, 30.01.2008 tarihinde ön etüt raporu düzenlenerek tabiat parkı olarak teklifi yapılmıştır. Belirlenen alan 2873 sayılı Milli Parklar Kanununa göre 23.07.2009 tarih ve 27297 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan Bakanlar Kurulu kararı ile "Karaahmetli Tabiat Parkı" olarak ilan edilmiştir. Karaahmetli Tabiat Parkı Uzun Devreli Gelişme Planı Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğümüzce 22.04.2010 tarihinde onaylanmıştır.

Resim 4-Karaahmetli Tabiat Parkı (Fotoğraf: Kırıkkale Valiliği)

Karaahmetli Tabiat Parkı Kızılırmak Nehri üzerindeki Kapulukaya Barajının beslenme alanı içerisinde yer almaktadır. Karaahmetli Tabiat Parkı alanının % 95'i step, % 3'ü tarım alanı ve

% 2'si ağaçlandırma sahasından meydana gelmektedir. Tabiat Parkı, yüzey şekilleri, derin vadileri, orman yapısı ve özellikle baraj gölünün sağladığı su görşelliği ile rekreasyonel faaliyetler için oldukça uygun koşullar sağlamaktadır

Flora: Karaahmetli Tabiat Parkı sınırları içerisinde 51 familyaya ait 201 cins, 235 tür, 27 alt tür 6 varyete tespit edilmiştir. 7 endemik bitki türü tespit edilmiştir. *Acanthus hirsutus* Boiss (Ayı Pençesi), *Bupleurum sulphureum* (Tavşan kulağı) ,*Alyssum pateri* Nyar subsp. *pateri* (Kuduz otu), *Asyneuma limonifolium* (L.) J. nch. subsp. *pestalozzae*, *Cleome steveniana* Schult. (Kleome), *Astragalus vulnerariae* DC. (Geven), *Crocus ancyrensis* (Herb.) Maw (Ankara çiğdem),

Fauna: Tabiat Parkı sınırları içerisinde ve yakın çevresinde toplam 63 kuş türü ,12 sürüngen türü, 15 memeli hayvan türünün yaşamakta olduğu ve Kapulukaya Baraj Gölünde 13 balık türü belirlenmiştir. Kapulukaya Baraj Gölü Nesli tehlike altında Su samurunun (*Lutra Lutra*) yaşam alanıdır.

Sulakyurt ilçesinde bulunan 8,14 hektarlık alan 10.06.2022 tarihinde tabiat parkı olarak ilan edilmiştir.

E.4. Çayır ve Mera

Kırıkkale il sınırları dahilinde toplam 4.163 adet mera parseli bulunmaktadır. Bu mera parsellerinin toplam alanı 513.927 dekarıdır. Meralarımızın çoğu yağış miktarı ve yararlanılabilir ot verimi açısından zayıf - orta sınıf mera kapsamına girmektedir. Meralarımızın dekar başına yeşil ot verimi 68 - 135 kg'dır. İlimiz meralarının otlatma tarihi bitki örtüsünün korunması ve otlayan hayvanlara daha bol ve kaliteli mera yemi sağlanması için meraların, otlatma kapasitesine uygun sayıda hayvanla 15 Nisan - 15 Ekim tarihleri arasında uygulanması yapılmaktadır.

Meralarımızın verimliliklerini artırma çalışmaları kapsamında Mera Islah ve Amenajman Projeleri hazırlanmakta ve uygulanmaktadır. Bu projeler kapsamında mera alanlarımızda yapılan etüt çalışmaları ile uygun görülen alanlarda otlatmayı kolaylaştırıcı tesisler hayvan gölgelediği, sıvat (hayvan içme suyu tesisi), zararlı bitkilerle kimyasal ve fiziksel mücadele işlemleri, yapay mera tesisi yapımı ve mera alanlarındaki vejetasyonun artırılması için meraların gübrenmesi uygulamaları yapılmaktadır. 2004 – 2023 yılları arasında 20 farklı köyümüzde 77.332 dekar alanda mera ıslah ve amenajman uygulamaları tamamlanmıştır. Halihazırda devam etmekte olan 9 farklı köyümüzde 41.805 dekar alanda mera ıslah ve amenajman projeleri uygulamaları devam etmektedir.

E.5. Sulak Alanlar

İlimizde bulunan mahalli öneme haiz sulak alan olarak Çesnigir Sulak Alanı bulunmaktadır. Sulak alan, tescil alanı olarak 1.213 hektar, sulak alan olarak ise 207,18 hektardır.

Resim 5- Çeşnigir Köprüsü ve Sulak Alanı
(Fotoğraf: Kırıkkale İl Kültür Turizm Müdürlüğü)

E.6. Tabiat Varlıklarını Koruma Çalışmaları

E.6.1. Tabiat Anıtları

İlimizde mevcut tabiat anıtı bulunmamaktadır.

E.6.2. Tabiatı Koruma Alanları

İlimizde mevcut tabiat koruma alanı bulunmamaktadır.

E.6.3. Anıt Ağaçlar

İlimizde 4 adet anıt ağaç bulunmaktadır. Mevcut anıt ağaçlar Doğu çınarı (*Platanus orientalis*) türünde olup 3 tanesi Kırıkkale Şehir Parkında bulunmaktadır.

Resim 6-Anıt Ağaç Doğu Çınarı (*Platanus orientalis*)
(Fotoğraf: Emre Sezer)

E.6.4. Özel Çevre Koruma Bilgileri

İlimiz Keskin İlçesi Yenice Mahallesi Karıştıran Mevkiinde 65 hektarlık alan Nitelikli Doğal Koruma Alanı ve 21 hektarlık alan ise Sürdürülebilir Koruma Kontrollü Alan olarak Ankara 1 No'lu Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Komisyonunun 17.11.2017 tarih ve 406 sayılı kararı ile tescil edilmiş ve 1 No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 109/2 maddesine göre 25.12.2018 tarih ve 244843 sayılı Bakanlık Makamı Olur'u ile onaylanmıştır.

Rumlardan kalma Kilise kalıntısı bulunan alan, ayrıca yazın mesire alanı olarak bölge halkına hizmet vermektedir.

Resim 7-Karıştırın Kilisesi
(Fotoğraf: Kırıkkale İl Kültür Turizm Müdürlüğü)

Resim 8- Karıştırın Mesire Alanı
(Fotoğraf: Kırıkkale İl Kültür Turizm Müdürlüğü)

E.6.5. Doğal Sit Alanları

İlimizde doğal sit alanı bulunmamaktadır.

E.7. Sonuç ve Değerlendirme

İlimiz toprakları genel yapısı itibariyle çayır, ot ve çalıklardan oluşan bozkır bitki örtüsüne sahiptir. Yüzölçümünün sadece % 16'sı orman alanı olup, Türkiye ortalamasının (% 29,4) oldukça altındadır. Yüksek noktalarda kara çam ağaçlarından oluşan ormanlık alanlar ile Kızılırmak boyunca kavak ve söğüt ağaçlarının oluşturduğu bitki toplulukları ilin ağaç mevcudiyetini oluşturur. İlimizin bitki örtüsü bakımından fakir olması mevcut ormanlık alanları oldukça değerli kılar. Bu sebeple korunup, bakılması çok önemlidir.

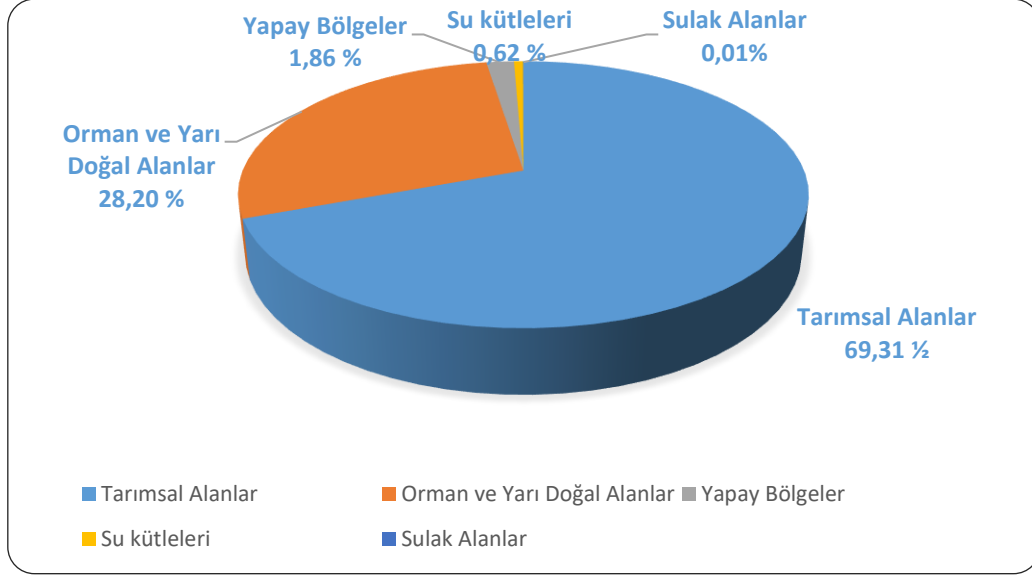
İlimizde Kızılırmak Nehrinin geçtiği alanlar sadece bitki örtüsü bakımından değil, yaban hayatı bakımından da gelişmiştir. Bu alanlar, nesli tükenme tehlikesi altında bulunan 5 memeli ve 2 sürüngen türüne ev sahipliği yapmaktadır. Bu bakımdan Kızılırmak Havzasının korunması ilimizin ve ülkemizin biyoçeşitliliğinin devamı açısından önemlidir.

Kaynaklar

<https://www.tarimorman.gov.tr/DKMP/Menu/27/Milli-Parklar>
<https://www.tarimorman.gov.tr/DKMP/Menu/31/Sulak-Alanlar>
<https://www.tarimorman.gov.tr/DKMP/Menu/28/Tabiat-Parklari>
<https://www.tarimorman.gov.tr/DKMP/Menu/29/Tabiat-Anitlari>
<https://www.tarimorman.gov.tr/DKMP/Menu/30/Tabiat-Koruma-Alanlari>
<https://ockb.csb.gov.tr/>

F. ARAZİ KULLANIMI

F.1. Arazi Kullanım Verileri

Grafik 23– Arazi kullanım durumuna göre arazi sınıflandırması
(<https://corinecbs.tarimorman.gov.tr>, 2025)

Çizelge 51– Arazi kullanım sınıflandırması

(https://corinecbs.tarimorman.gov.tr, 2025)

	ALAN BÜYÜKLÜĞÜ									
	1990		2000		2006		2012		2018	
Arazi Sınıfı	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
1) Yapay Alanlar	8679,88	1,81	9186,67	1,92	7460,98	1,56	8307,26	1,73	8919,06	1,87
2) Tarımsal Alanlar	333334,82	69,55	329132,25	68,67	332969,9	69,47	332528,18	69,38	332204,23	69,74
3) Orman ve Yarı Doğal Alanlar	135023,05	28,17	138191,41	28,83	135967,66	28,37	135500,05	28,27	135146,66	28,37
4) Sulak Alanlar	0	0	0	0	58,8	0,01	56,61	0,01	56,61	0,01
5) Su Yapıları	2252,46	0,47	2777,87	0,58	2832,86	0,59	2898,1	0,6	0	0
TOPLAM										

Yeni tarihli arazi kullanım verileri aşağıdaki şekilde elde edilebilir.

a) <https://corinecbs.tarimorman.gov.tr/> adresinden istatistik sekmesi seçilir,

b) Sorgulama menüsünden il seçilir, ilçe tümü seçilir, arazi sınıflarının tümü seçilir,

c) Rapor indir seçilir (“rapor indir” menüsünün solundaki menüden raporun türü seçilir)

d) Rapor istenilen formatta elde edilir (Rapor formatı çalışma kitabı seçildiğinde excel grafikler, arazi sınıfı dağılımları [Çizelge E.56] ve ayrıntılı arazi sınıfları otomatik olarak gelmektedir).

F.2. Mekânsal Planlama

F.2.1. Çevre Düzeni Planı

5302 sayılı İl Özel İdare Kanunu kapsamında Kırıkkale İli 1/100.000 Çevre Düzeni Planı değerlendirilmiş olup; 29.02.2008 tarih ve 1619 sayılı Mülga Çevre ve Orman Bakanlığının yazısı ile uygun görüş alınmıştır. Plan, 03.04.2008 tarih ve 4 nolu Kararı ile İl Belediye Meclisinde onaylanmış; 03.07.2008 tarih ve 124 nolu karar ile İl Genel Meclisinde onaylanarak 07.10.2008 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

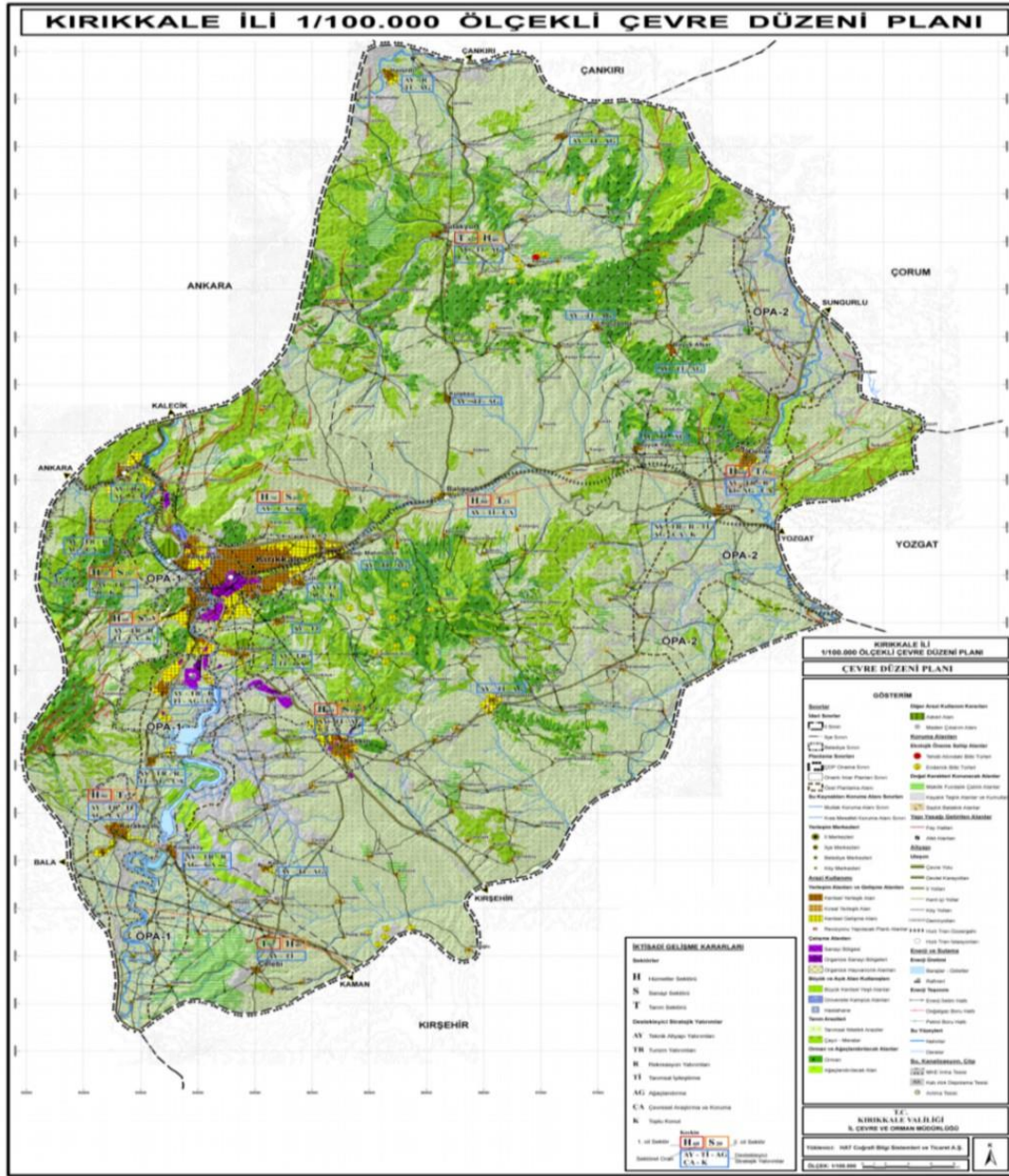
Kırıkkale Silah Sanayi İhtisas OSB alanı amaçlı Kırıkkale İli 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği Bakanlık Makamının 12.11.2013 tarihli ve 17689 sayılı Olur'u ile 644 sayılı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 7. maddesi uyarınca onaylanmıştır.

Kırıkkale İli 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği 644 sayılı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 7. maddesi uyarınca Bakanlık Makamı'nın Olur'u ile 13.08.2015 tarihinde onaylanmıştır.

Kırıkkale İli 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (I-30 Plan Paftası, Plan Değişiklik Gerekçe Raporu) 644 sayılı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 7. maddesi uyarınca Bakanlık Makamı'nın Olur'u ile 17.08.2016 tarihinde onaylanmıştır.

Kırıkkale İli 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (I-31 Plan Paftası, Plan Değişiklik Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. Maddesi uyarınca Bakanlık Makamı'nın 28.09.2020 tarihli Olur'u ile onaylanmıştır.

Kırıkkale İli 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (Plan Hükümleri, Plan Değişiklik Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. Maddesi uyarınca Bakanlık Makamı'nın 07.05.2021 tarihli Olur'u ile onaylanmıştır.

Harita 4 - Kırıkkale ilinin Çevre Düzeni Planı
(Kırıkkale Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2025)

F.3. Sonuç ve Değerlendirme

İlimizde gerçekleştirilecek olan arazi kullanımlarında Bakanlıkça onaylanan Çevre Düzeni planına uygun olarak hareket edilmektedir.

Kaynaklar

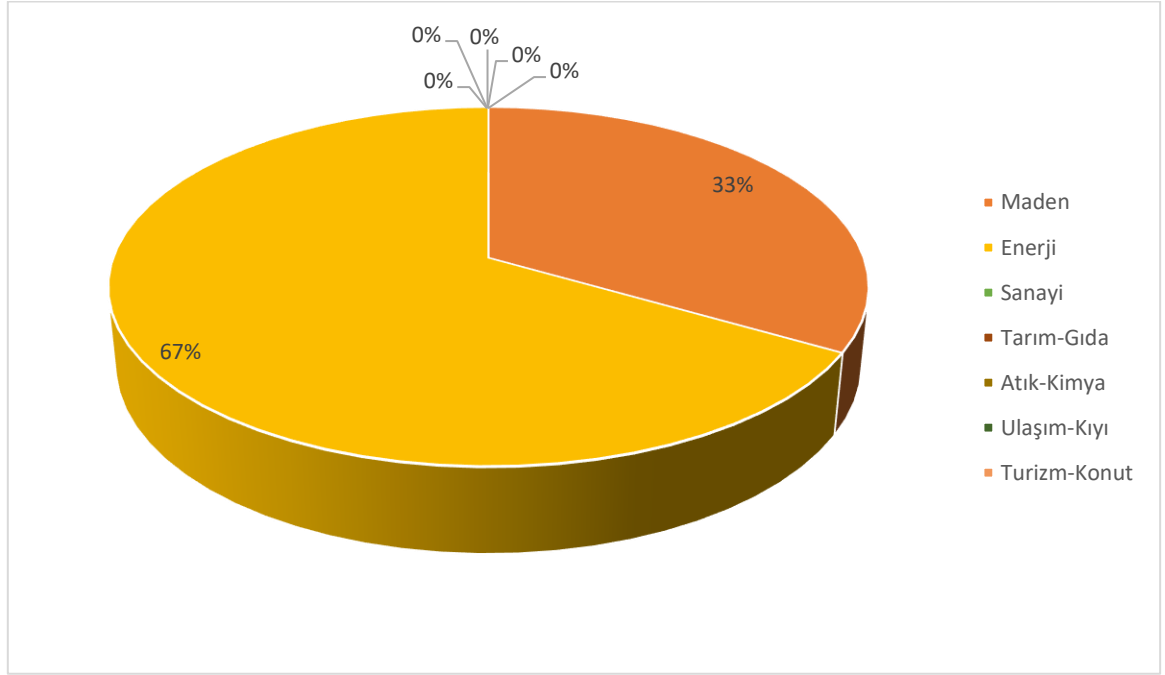
Tarım ve Orman Bakanlığı (<https://corinecbs.tarimorman.gov.tr/>)
Kırıkkale Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü

G. ÇED, ÇEVRE İZİN VE LİSANS İŞLEMLERİ

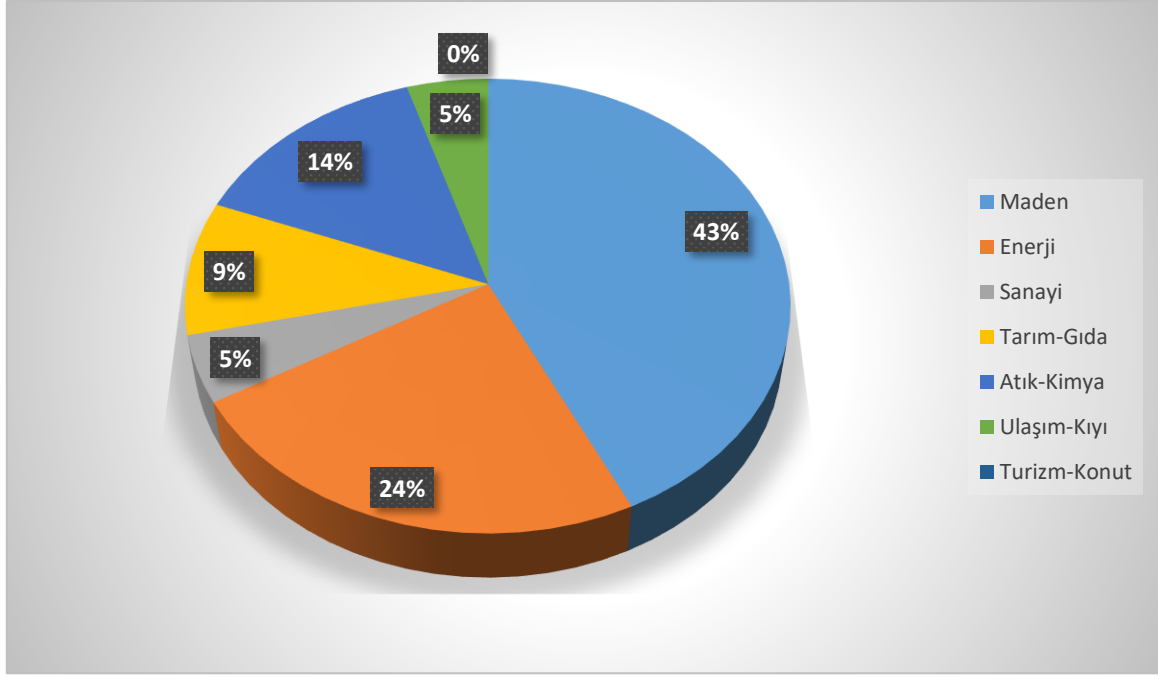
G.1. Çevresel Etki Değerlendirmesi İşlemleri

Çizelge 52– Bakanlık merkez ve ÇŞİDİM tarafından 2024 yılı içerisinde alınan ÇED Olumlu ve ÇED Gerekli Değildir Kararlarının sektörel dağılımı (e-ÇED Yazılımı, <https://ced.csb.gov.tr/>, 2025)

Karar	Maden	Enerji	Sanayi	Tarım-Gıda	Atık-Kimya	Ulaşım-Kıyı	Turizm-Konut	TOPLAM
ÇED Gerekli Değildir	9	5	1	2	3	1		21
ÇED Gereklidir	-	-	-	-	-	-	-	-
ÇED Olumlu Kararı	2	4	-	-	-	-	-	6
ÇED Olumsuz Kararı	-	-	-	-	-	-	-	-
İade/İptal	-	1	1	-	-	-	-	2

Grafik 24– 2024 yılında ÇED Olumlu Kararı alınan projelerin sektörel dağılımı (e-ÇED Yazılımı, <https://ced.csb.gov.tr/>, 2025)

Grafik 25–2024 yılında ÇED Gerekli Değildir Kararı alınan projelerin sektörel dağılımı
(e-ÇED Yazılımı; <https://ced.csb.gov.tr/>, 2025)

Çizelge 53– Bakanlık merkez ve ÇŞİDİM tarafından 2014-2024 yılları arasında verilen muafiyet kararlarının sektörel dağılımı
(e-ÇED Yazılımı; <https://ced.csb.gov.tr/>, 2025)

Maden	Enerji	Sanayi	Tarım-Gıda		Atık-Kimya	Ulaşım-Kıyı	Turizm-Konut	Eğitim
17	177	166	81		232	13	47	4

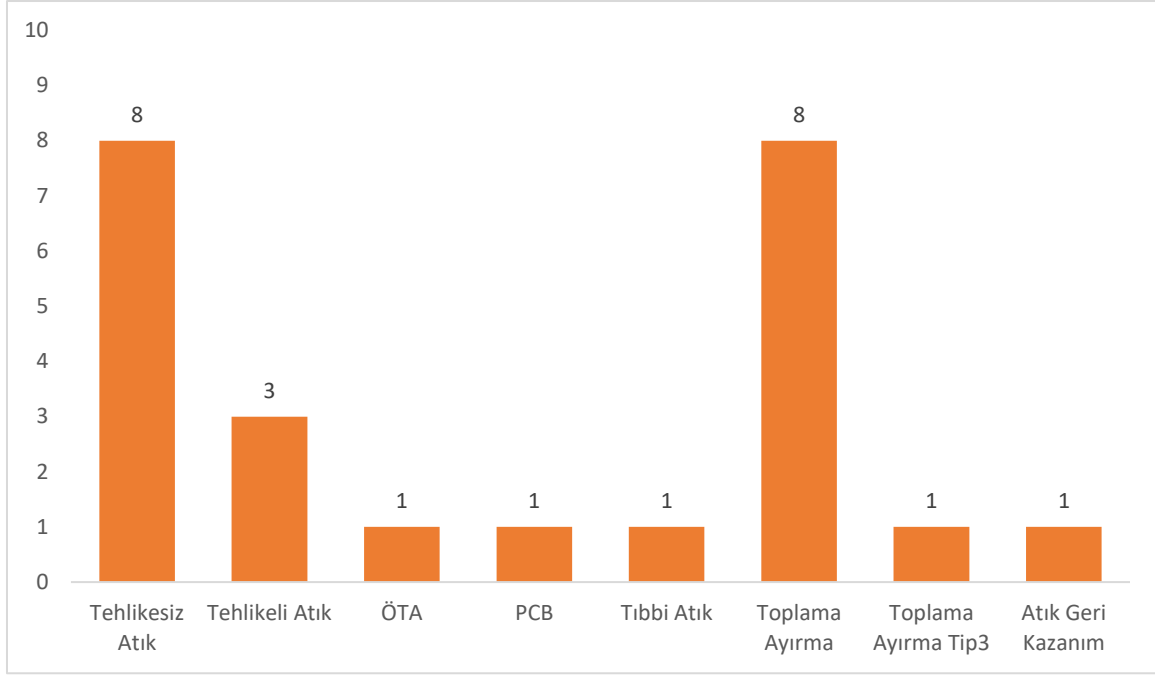
Çizelge 54– 2014-2024 yılları arasında verilen iade/iptal kararlarının sektörel dağılımı
(e-ÇED Yazılımı; <https://ced.csb.gov.tr/>, 2025)

Maden	Enerji	Sanayi	Tarım-Gıda	Atık-Kimya	Ulaşım-Kıyı	Turizm-Konut	TOPLAM
17	8	5	-	2	-	2	34

G.2. Çevre İzin ve Lisans İşlemleri

Çizelge 55–2024 yılında Bakanlık Merkez teşkilatı ve ÇŞİDİM tarafından verilen Geçici Faaliyet Belgesi ve Çevre İzni/Çevre İzni ve Lisansı Belgesi sayıları
(e-İzin Yazılımı, 2025)

	EK-1	EK-2	TOPLAM
Geçici Faaliyet Belgesi	3	24	27
Çevre İzin/Çevre İzin ve Lisans Belgesi	6	22	28
TOPLAM	9	46	55

Grafik 26–2024 yılında verilen Çevre İzin/ Çevre İzin ve Lisans Belgelerinin konularına göre dağılımı
(e-izin yazılımı, 2025)

G.3. Sonuç ve Değerlendirme

İlimizde yatırıma başlayacak olan veya faaliyetini sürdüren tesislerin ÇED, Çevre İzin ve Lisans işlemleri İl Müdürlüğümüz tarafından e-ÇED ve e-izin sistemi üzerinden online olarak değerlendirilerek sonuçlandırılmaktadır.

2024 yılı içinde İl Müdürlüğümüz tarafından 21 adet ‘ÇED Gerekli Değildir’ kararı ve 57 adet ÇED kapsam dışı kararı verilmiştir. İzin ve Lisans Yönetmeliği kapsamında 2024 yılında 27 GFB, 28 Çevre İzin ve Lisans Belgesi ve 15 Çevre İzin Muafiyeti verilmiştir.

Kaynaklar

Kırıkkale Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü
e-ÇED Yazılımı
e-İzin Yazılımı

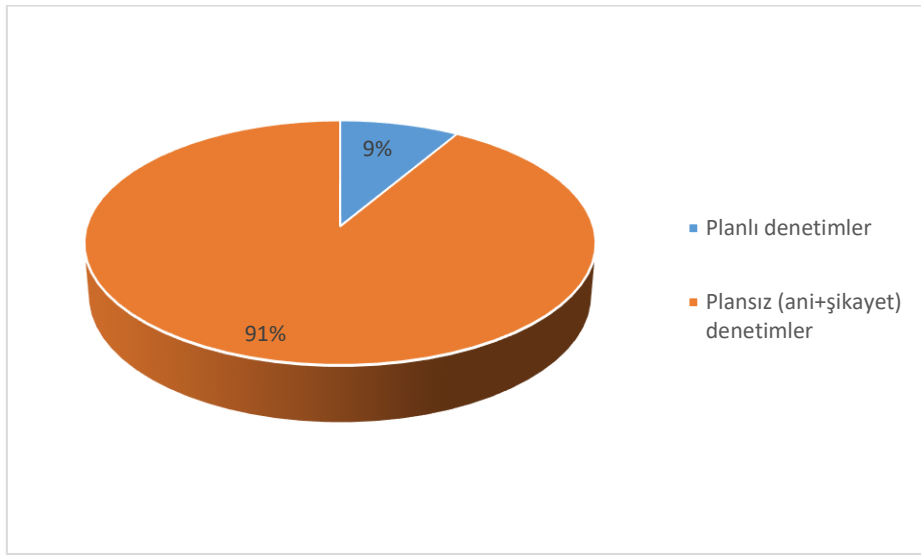
H. ÇEVRE DENETİMLERİ VE İDARİ YAPTIRIM UYGULAMALARI

H.1. Çevre Denetimleri

Çizelge 56- 2024 yılında ÇŞİDİM tarafından gerçekleştirilen denetimlerin sayısı
(e-denetim yazılımı, 2025)

Denetimler	Adet
Planlı denetimler	33
Plansız (ani+şikayet) denetimler	351
Genel toplam	384

*05.09.2025 tarih ve E-13477362 sayılı yazı ile iletilen denetim sayılarıdır.

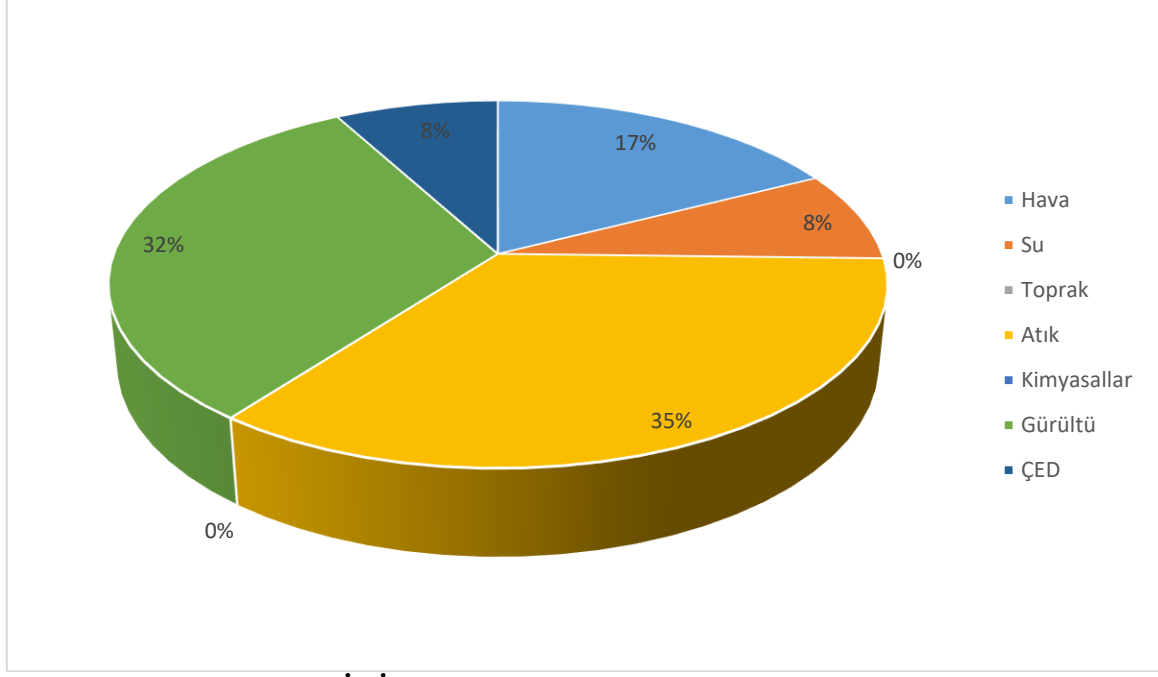

Grafik 27- ÇŞİDİM tarafından 2024 yılında gerçekleştirilen planlı ve ani çevre denetimlerinin dağılımı
(e-denetim yazılımı, 2025)

H.2. Şikâyetlerin Değerlendirilmesi

Çizelge 57-2024 yılında ÇŞİDİM'e gelen tüm şikâyetler ve bunların değerlendirilme durumları
(ÇŞİDİM, 2025)

Şikâyetler	Hava	Su	Toprak	Atık	Kimyasallar	Gürültü	ÇED	TOPLAM
Şikâyet sayısı	11	5	-	22	-	20	5	63
Denetimle sonuçlanan şikâyet sayısı	11	5	-	22	-	20	5	63
Şikâyetleri denetimle sonuçlanma (%)	100	100	-	100	-	100	100	100

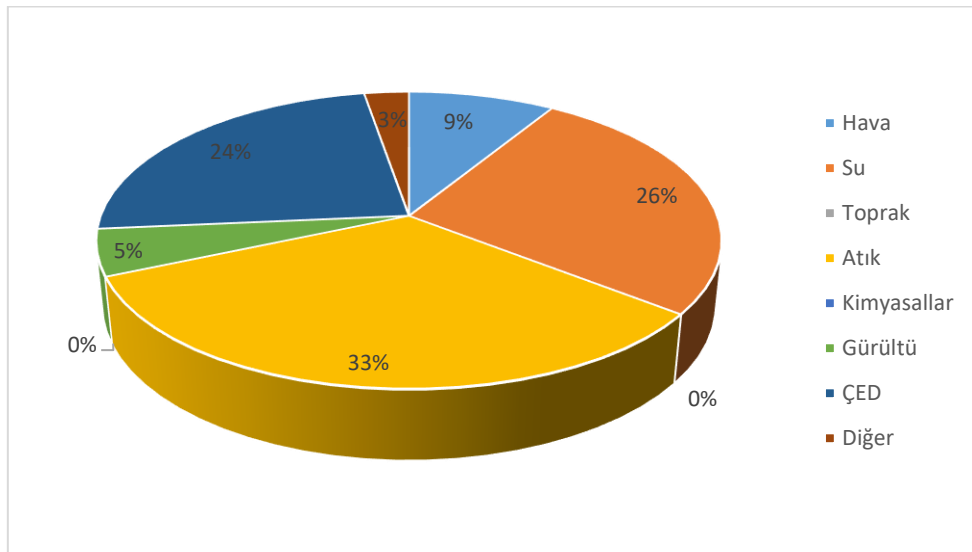

Grafik 28–2024 yılında ÇŞİDİM gelen şikâyetlerin konulara göre dağılımı
(Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, 2025)

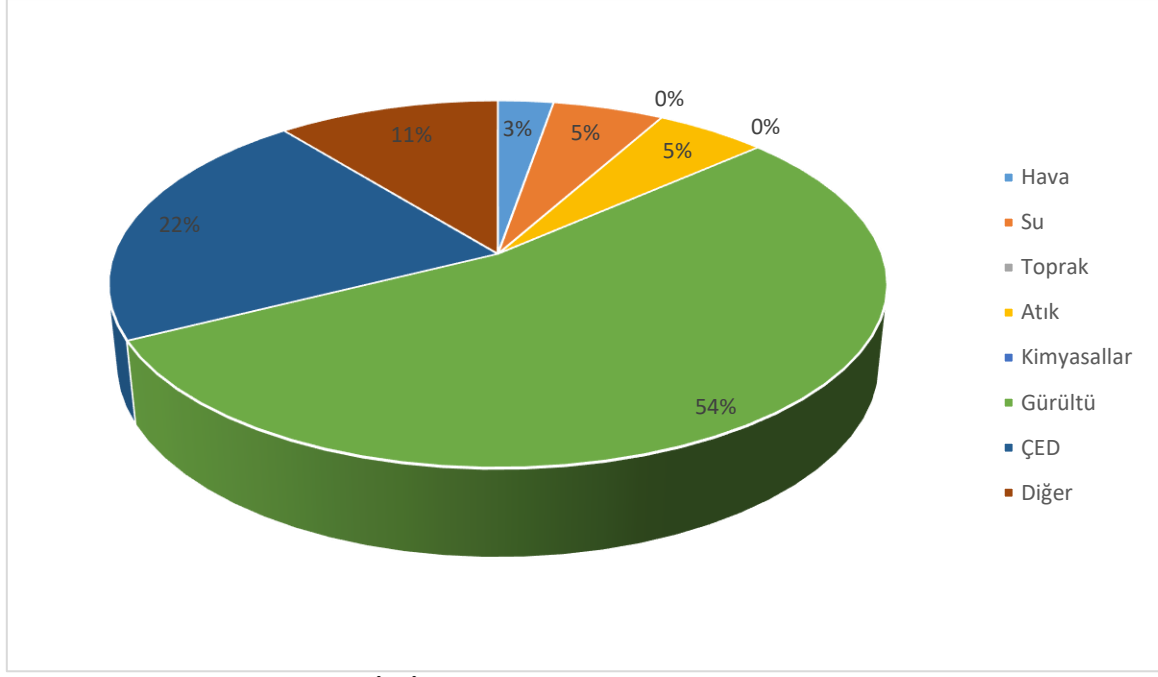
H.3. İdari Yaptırımlar

Çizelge 58–2024 yılında ÇŞİDİM tarafından uygulanan ceza miktarları ve sayısı
(e-denetim yazılımı, 2025)

	Hava	Su	Toprak	Atık	Kimyasallar	Gürültü	ÇED	Diğer	TOPLAM
Ceza Miktarı (TL)	464.585	1.393.755		1.732.072		264.144	1.241.338	142.051	5.249.945
Uygulanan Ceza Sayısı	1	2	-	2	-	20	8	4	37

Grafik 29–2024 yılında ÇŞİDİM tarafından uygulanan idari para cezaları miktarının konulara göre dağılımı
(e-denetim yazılımı, 2025)

Grafik 30- 2024 yılında ÇŞİDİM tarafından uygulanan idari para cezaları sayısının konulara göre dağılımı
(e-denetim yazılımı, 2025)

H.4. Çevre Kanunu Uyarınca Durdurma Cezası Uygulamaları

İlimizde 2024 yılında Hayvancılık sektöründe 1 ve enerji sektöründe 2, atık sektöründe 1 olmak üzere 4 Faaliyeti Durdurma Cezası verilmiştir.

H.5. Sonuç ve Değerlendirme

2872 Sayılı Çevre Kanunu doğrultusunda İl Müdürlüğümüz Çevre Denetim Ekipleri tarafından 2024 yılında toplam 380 denetim gerçekleştirilmiştir. Yapılan denetimler kapsamında 37 adet idari yaptırım kararı uygulanmış ve toplam 5.249.945,76 TL idari para cezası kesilmiştir. Ayrıca yapılan denetimler sonucunda 4 firmaya Faaliyet Durdurma cezası verilmiştir.

Kaynaklar

Kırıkkale Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü
e-Denetim Yazılımı

I. KİRLETİCİ SALIM VE TAŞIMA KAYDI UYGULAMALARI

Avrupa Kirletici Salım ve Taşıma Kaydının kurulmasına ilişkin 18/1/2006 tarihli ve (AT) 166/2006 sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Tüzüğü dikkate alınarak Avrupa Birliği mevzuatına uyum çerçevesinde hazırlanmış olan Kirletici Salım ve Taşıma Kaydı (KSTK) Yönetmeliği 4 Aralık 2021 tarihli ve 31679 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır.

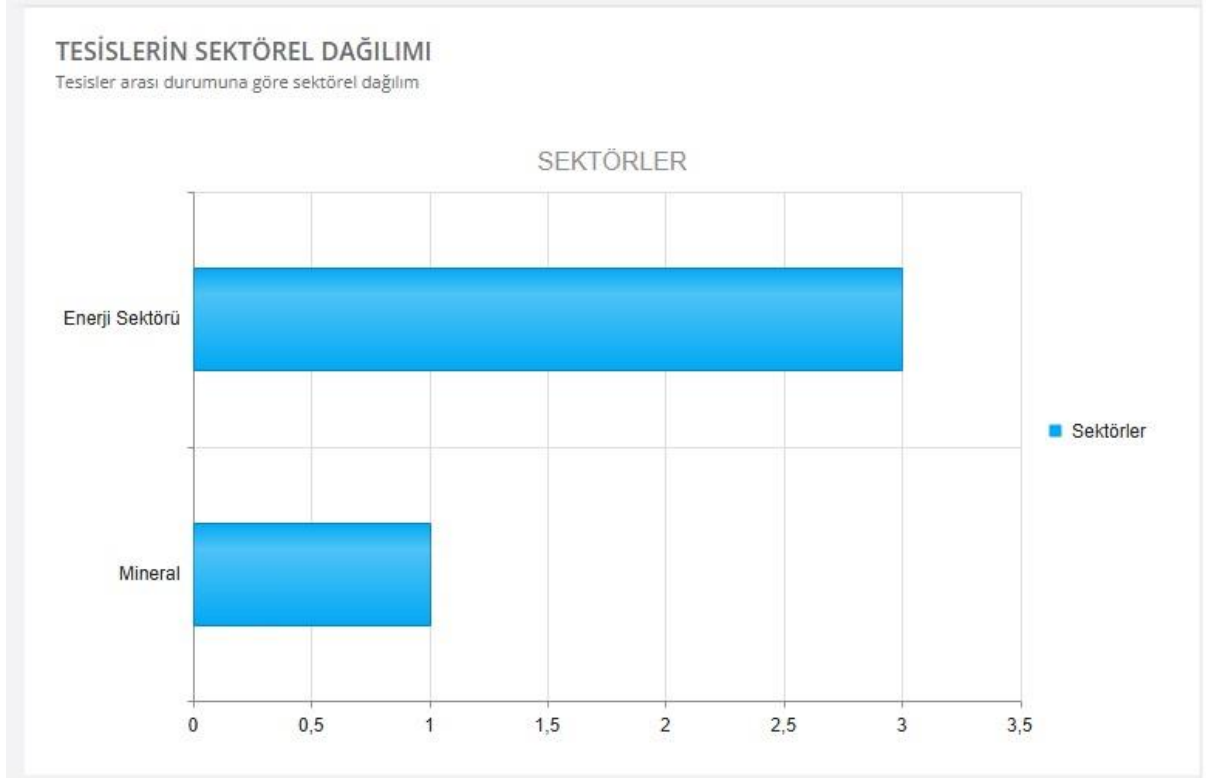
KSTK; belirli endüstriyel faaliyetlerden kaynaklanan kirleticilerin hava, su, toprak gibi alıcı ortamlara bırakılmasına ve arıtma, işleme vb. faaliyetler için atıksu aracılığıyla taşınmasına ve tehlikeli/tehlikesiz atıkların taşınmasına ilişkin bilgileri içeren ve düzenli aralıklarla tesisler tarafından gerçekleştirilecek raporlamaya dayanan envanterin uluslararası tanımıdır.

Yönetmelik, Ek-1 Faaliyetlerin Listesi'nde 9 Sektör altında sınıflandırılmış 65 endüstriyel faaliyet için kademeli olarak yürürlüğe girmekte ve 91 kirleticinin raporlanmasını kapsamaktadır. Yönetmeliğin yayımı tarihinde enerji ve metal sektörü; bir yıl sonra maden ve kimya sektörü; iki yıl sonra atık ve atıksu yönetimi ile kağıt ve ahşap sektörü, üç yıl sonra yoğun hayvancılık ve su ürünleri yetiştiriciliği, gıda ve içecek sektöründe hayvansal ve bitkisel ürünler ve diğer faaliyetler başlığı altında yer alan endüstriyel faaliyetleri gerçekleştiren tesisler KSTK Sistemine dahil olarak yıllık raporlamalarını kademeli olarak gerçekleştirmektedir.

Çizelge 59- Kırıkkale İlinde Kirletici Salım ve Taşıma Kaydı Sistemine Kayıtlı Tesislerin Sektörel Dağılımı

Tesisin Ana Faaliyetinin Dahil Olduğu Sektör	KSTK Tesis Sayısı
Enerji sektörü	3
Metal üretimi ve işlenmesi	-
Mineral/Maden sanayisi	1
Kimya sanayisi	-
Atık ve atıksu yönetimi	-
Kağıt ve ahşap üretimi ve işlenmesi	-
Yoğun hayvancılık ve su ürünleri yetiştiriciliği	-
Gıda ve içecek sektöründe hayvansal ve bitkisel ürünler	-
Diğer faaliyetler	-
TOPLAM	4

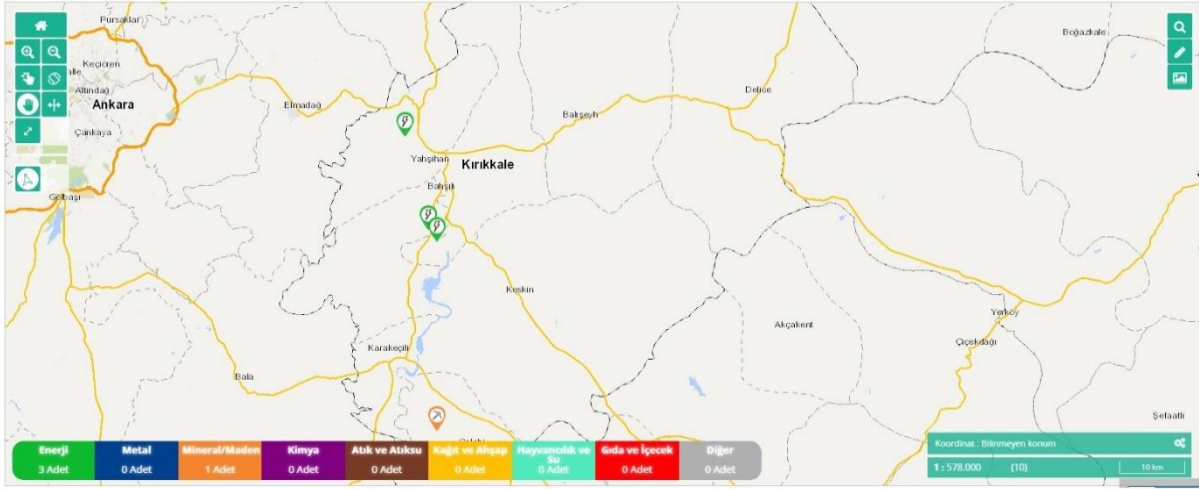
Grafik 31-Kırıkkale İlinde Kirletici Salım ve Taşıma Kaydı Sistemine Kayıtlı Tesislerin Sektörel Dağılımı

Grafik 32– Kırıkkale İlinde Kirletici Salım ve Taşıma Kaydı Sistemine Kayıtlı Tesislerin Endüstriyel Faaliyet Dağılımı

(<https://sim.csb.gov.tr> KSTK modülü 2025)

İ. ÇEVRE EĞİTİMLERİ

İlimiz genelinde Eğitim ve Devlet Kurumlarında sıfır atık ve çevre eğitimleri 2024 yılında da devam etmiştir. 2024 yılında 7.920 kişiye Sıfır Atık Eğitimi verilmiştir.

Bakanlığımız tarafından belirlenen “Hepimizin Bir Dünyası Var” teması ile “5 Haziran Türkiye Çevre Haftası” İl Müdürlüğümüz koordinasyonunda yapılan etkinliklerle kutlanmıştır. Çevre haftasında öğrenciler için Alfa Solar Enerji Ticaret A.Ş. ve OSB Biyolojik Paket Atıksu Arıtma Tesislerine teknik gezi düzenlenerek öğrencilerin çevre ile ilgili yapılan çalışmaları görerek öğrenmeleri sağlanmıştır.

Resim 9- Türkiye Çevre Haftası kutlamaları
(Fotoğraf: Kırıkkale ÇŞİM)

Resim 10- Çevre Haftası kutlamaları kapsamında OSB Biyolojik Paket Atıksu Arıtma Tesisi Gezisi
(Fotoğraf: Kırıkkale ÇŞİM)

Resim 11- Çevre Haftası kutlamaları kapsamında Özbek SARAN Ortaokulu Sıfır Atık Eğitimi
(Fotoğraf: Kırıkkale ÇŞİM)

Kaynaklar

Kırıkkale Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü